

Април, мај, јун 2022.

ПОСТАЊЕ

1. Стварање	5
2. Пад	13
3. Каин и његово наслеђе	21
4. Потоп	29
5. Сви народи и Вавилон	37
6. Аврамови корени	45
7. Завет са Аврамом	53
8. Обећање	61
9. Јаков – варалица	69
10. Јаков – Израел	77
11. Јосиф – господар снова	85
12. Јосиф – принц Египта	93
13. Израел у Египту	101

ПОСТАЊЕ

Аутор: Жак Б. Дукан

Број 2/2022.

Припрема:

Хришћанска адвентистичка црква, Одељење за суботну школу
www.subotnaskola.org

Одговара: Желимир Станић, Београд, Радослава Грујића 4

Превод: Тамара Бабић

Лектура: Мирјана Ђерић

Прелом: Гордана Ардељан

Издаје: »Препород«, Београд

За издавача: Саша Тодоран, 11000 Београд, Радослава Грујића 4

Тираж: 2850

За интерну употребу

Табеле припрема Одељење за суботну школу

© [2022] Генерална конференција Хришћанске адвентистичке цркве*. Сва права придржана. Ниједно лице или установа не може да мења, преправља, прилагођава, преводи, репродукује или објављује ниједан део библијске поуке без претходног писменог одобрења Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве*. Одељенске службе Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* су овлашћене да се побрину за превод библијске поуке, у складу са посебним смерницама. Ауторска права таквих превода и њихово објављивање и даље су у надлежности Генералне конференције. Изрази »Хришћанска адвентистичка«, »Адвентистичка« и лого са пламеном су регистроване ознаке Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* и не могу се користити без претходног одобрења Генералне конференције.

Прва књига Мојсијева говори о Исусу – Исусу нашем Творцу, Исусу нашем Хранитељу, Исусу нашем Искупитељу. Пишући хиљадама година после настанка књиге Постање, чији је аутор Мојсије, и сежући уназад кроз све те векове до самих патријархових речи, апостол Јован у извештају о Стварању открива Исуса: „У почетку бјеше Ријеч, и Ријеч бјеше у Бога, и Бог бјеше Ријеч. Она бјеше у почетку у Бога. Све је кроз Њу постало, и без Ње ништа није постало што је постало. У Њој бјеше живот, и живот бјеше видјело људима“ (Јован 1,1-4).

Шта је Јован ту заправо написао? Све што је створено „у почетку“, све оно што претходно није постојало, настало је – кроз Исуса. Целокупна твар, од галаксија које попут блиставих ватрених вртешки јуре кроз свемир, преко педантно склопљене ДНК, на чудесан начин уткане у хелију, па све до квантних таласа – све је то Исус створио и све то Он одржава. А 1. Мојсијева је прва књига у Светом писму која говори о том стварању, али и о искупљењу створеног света. И управо ту, у тој књизи, налази се једини „званични“ извештај на свету у вези са нашим, људским пореклом.

Енглески назив 1. Мојсијева (Genesis) потиче од грчке речи *генезе*, што значи „почетак“, а која је и сама изведена из хебрејског израза *берешит*, „у почетку“, прве речи у тој књизи (дакле, и прве речи у целој Библији!). Прва књига Мојсијева пружа нам темељ, основ на ком почивају сви следећи списи. Зато што је прва, и од темељног значаја за све што долази после ње, 1. Мојсијева је вероватно књига која се највише цитира и помиње у остатку Светог писма.

Прва Мојсијева је важна јер је то књига која нам, више од било ког другог писаног дела на целом свету, помаже да схватимо ко смо ми као људска бића. Та истина је посебно значајна данас, кад се на нас људе гледа као на обичну космичку случајност, насумичну творевину једног чисто материјалистичког свемира. Или, како је то један физичар срочио, ми људи смо „организовано благо“ (што је

донекле тачно, мада су нас, по његовом мишљењу, организовали искључиво закони природе!). С друге стране, 1. Мојсијева нам открива наше право порекло, и чињеницу да смо бића створена свесно и савршено, по Божјем лику, у једном савршеном свету. Прва Мојсијева такође објашњава и Пад, односно разлог из ког ни наш свет више није савршен нити смо то ми као људи. У исто време, 1. Мојсијева нам пружа утеху у виду Божјег обећања о спасењу, у овом свету који нам, сам по себи, не нуди ништа осим патње и смрти.

Својим драматичним извештајима о чудима (као што су: Стварање, рођења, дуга) и изливању Божјих судова (Потоп, Содом и Гомора), 1. Мојсијева сведочи о Божјем светом присуству, што изазива страхопоштовање. Али, 1. Мојсијева је и књига пуна дирљивих људских прича о љубави (Јаков и Рахиља), о мржњи (Јаков и Исав), о рођењу (Исак, Јаков, Јаковљеви синови), о смрти (Сара, Рахиља, Јаков, Јосиф), о убиству (Каин, Симеон и Левије) и опроштењу (Исав и Јаков, Јосиф и његова браћа). Она је такође и уџбеник, са лекцијама о етици (Каин, Вавилон), о вери (Аврам, Јаков), о нади и обећању искупљења (гажење змије, Обећана земља).

Током овог тромесечја нећемо само читати и проучавати 1. Мојсијеву; уживаћемо и у њеним лепим причама и научити да на бољи начин ходамо са Створитељем, Богом Аврама, Исака и Јакова.

А опет, смењивање географских локалитета унутар књиге — од Едема, преко Вавилона, Обећане земље и Египта, до ишчекивања Обећане земље — подсећају нас на наша лична лутања и подгревају наду у праву Обећану земљу, а то је, у ствари, ново небо и нова земља. Док будемо пратили све те личности, описане на страницама 1. Мојсијеве, открићемо да су, без обзира на толике разлике у погледу времена, места, културе и околности, њихове приче често, у много чему, и наше.

Др Жак Б. Дукан је професор емеријус јеврејској језика и синагозавештне еизеизе на адвенјистичком Теолошком факултету при Универзитету Ендрју.

Текстови за проучавање у току седмице: Псалми 100,1-3; 1. Мојсијева 1;2; 2. Мојсијева 20,8-11; 2. Мојсијева 40,33; Матеј 25,14-30; Матеј 19,7-9.

Текст за памћење: „У почетку створи Бог небо и земљу“ (1. Мојсијева 1,1).

Прва књига Мојсијева, а самим тим и цела Библија, почиње извештајем о Божјим делима стварања. Та чињеница је веома важна, јер указује да наше стварање означава почетак људске и библијске историје. Та истина такође указује да извештај о стварању из 1. Мојсијеве има исту историјску веродостојност као и други догађаји из људске и библијске историје.

Два текста о стварању у 1. и 2. поглављу 1. Мојсијеве садрже важне поуке о Богу и човечанству. Док будемо проучавали у току ове седмице, јасније ћемо разумети дубоко значење седмог дана, Суботе. Размишљаћемо о Божјем чину стварања људи по сопственом лику, а опет из праха. Позабавићемо се сврхом дрвета познања добра и зла и његовом повезаношћу са дрветом живота.

Најважнија порука библијских извештаја о почецима је порука о благодати. Наше постојање у потпуности је чин благодати. Бог је створио небо и земљу док људи још нису ни били присутни. Као и наше стварање, и наше искупљење је дар од Бога. А оба та појма, стварање и искупљење, садржани су у заповести о седмом дану, Суботи.

БОГ СТВОРИТЕЉ

Прочитајте текст Псалми 100,1-3. Какав треба да буде човеков однос према Богу Створитељу и зашто?

Прва порука извештаја о стварању, у тексту 1. Мојсијева 1, односи се на „Бога“. То чујемо већ у преводу: „У почетку... Бог“ (1. Мојсијева 1,1). Већ у првом стиху (1. Мојсијева 1,1), реч „Бог“ постављена је у само средиште. На њу се ставља најјачи акценат у традиционалном литургијском појању, како би се истакла Његова важност. Извештај о Стварању почиње, дакле, нагласком на Богу, Творцу свега постојећег.

Прва књига Мојсијева почиње, заправо, са два различита приказа Бога. Први извештај о Стварању (1. Мојсијева 1,1-2,4) представља Бога као бескрајно удаљеног од људи, трансцендентног Бога, Елохима, чије име говори о Божјој превласти. Име Елохим означава надмоћност и снагу, а употреба множине речи Елохим изражава идеју о величанству и трансцендентности.

Други извештај о стварању (1. Мојсијева 2,4-25) представља Бога као блиског и личног, иманентног Бога – YXWX, чије име, како многи верују, означава блискост и узајамну повезаност. Извештај о Стварању у целини, дакле, садржи у себи позив да се Бог слави – најпре, да будемо свесни Божје бескрајне величине и моћи, и да у исто време признамо своју зависност од Њега, јер нас је Он створио „и ми смо достојање његово“ (Псалми 100,3). То је разлог што псалми често повезују богослужење са Стварањем (Псалми 95,1-6; Псалми 139,13.14 /упоредити са текстом Откривење 14,7/).

Тај двоструки поглед на Бога који је величанствен и моћан, а истовремено близак, пун љубави и повезан с нама, садржи важну поруку о томе како треба да Му приступамо током богослужења. Страхопштовање и величање иду упоредо са радошћу и сигурношћу да је Бог близу, да нам прашта и да нас воли (видети текст Псалми 2,11). Чак је и редослед та два приказа Бога смислен – доживљај Божје близине и присности Његовог присуства следи након доживљаја Божје удаљености. Тек када схватимо колико је Бог велики, моћи ћемо да ценимо Његову благодат и да са трепетом уживамо у Његовој љубави и Његовом чудесном присуству у нашем животу.

Размислите о огромној моћи Бога који одржава космос, а ипак може бити тако близу сваком од нас. Зашто је та чудесна истина заиста толико чудесна?

СТВАРАЊЕ

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 1,4.10.12.18.21.25.31 и 1. Мојсијева 2,1-3. Какав је значај рефрена „и видје Бог да је добро“ у првом извештају о Стварању? Која је неизречена поука садржана у закључку тог извештаја (1. Мојсијева 2,1-3)?

При сваком следећем кораку у извештају о Стварању, Бог је своје дело оцењивао као *тов*, „добро“. Према општем схватању, тај придев означава да је дело стварања било успешно, а Божје запажање да је „добро“ значило је у ствари да је „делотворно“. Светлост је осветљавала (1. Мојсијева 1,4). Биљке су давале плод (1. Мојсијева 1,12) и тако даље.

Међутим, тај израз се односио и на нешто више од саме делотворности. Јеврејска реч *тов* користила се у Библији и као израз естетског вредновања нечег лепог (1. Мојсијева 24,16). Користила се такође и да означи супротност од зла (1. Мојсијева 2,9) које се повезује са смрћу (1. Мојсијева 2,17).

Израз „добро беше“ заправо значи да је створени свет добро функционисао, да је био леп и савршен, и да у њему није било зла. Свет тада још увек „не беше“ као овај наш свет, погођен грехом и смрћу, што је мисао потврђена у уводу другог извештаја о Стварању (видети 1. Мојсијева 2,5).

Тај опис Стварања радикално противречи теоријама еволуције, које догматски тврде да се свет обликовао поступно, кроз низ случајних догађаја, почевши од једноставнијег стања ка сложенијем.

Супротно томе, библијски писац тврди да је Бог створио свет одједном и са јасном намером (1. Мојсијева 1,1). Није било никакве случајности ни у чему у вези с тим. Свет није настао сам од себе, већ искључиво као резултат Божје воље и Његове речи (1. Мојсијева 1,3). Плагол *бара*, „створити“, употребљен у тексту 1. Мојсијева 1,1 који гласи: „У почетку ’створи’ Бог небо и земљу“, јавља се само уз Бога као субјекат и указује на изненадност – Бог је рекао, и било је тако.

Библијски текст нас извештава да је „све“ створено тада (1. Мојсијева 1,31), а према самом Створитељу, све је оцењено као „веома добро“ (1. Мојсијева 1,31). Текст 1. Мојсијева 1,1 наводи сам догађај – стварање неба и земље, а текст 1. Мојсијева 2,1 проглашава тај догађај завршеним. А све је довршено, укључујући и Суботу, за седам дана.

Зашто идеја о милијардама година еволуције потпуно поништава извештај о Стварању из 1. Мојсијевог? Зашто су та два схватања неспојива у сваком погледу?

СУБОТА

Прочитајте текстове 1. Мојсијева 2,2.3 и 2. Мојсијева 20,8-11. **Зашто је седми дан, Субота, повезан са Стварањем? Како та повезаност утиче на наше светковање Суботе?**

Управо зато што је „довршио“ своја дела Стварања, Бог је установио Суботу. Седми дан, Субота, представља дакле израз наше вере да је Бог тада завршио своје дело и да га је сматрао „веома добрим“. Према томе, светковати Суботу значи придружити се Богу у препознавању вредности и лепоте Његовог стварања.

Тада можемо починути од својих дела баш као што је Бог почињу од својих. Светковати Суботу значи рећи „да“ Божјем „веома добром“ Стварању, које укључује и наше физичко тело. Супротно неким древним (а и савременим) веровањима, ништа у Светом писму, Старом или Новом завету, не означава тело као зло. То је пагански, а не библијски концепт. Насупрот томе, они који светкују Суботу захвални су на делима Божјег стварања — што укључује и њихово сопствено тело — и зато могу да уживају у Твари и зато се брину о њој.

Субота, која означава први „завршетак“ људске историје, такође је знак наде за човечанство које пати и свет који уздише. Занимљиво је да се израз „сврши посао“ поново појављује на крају изградње светилишта (2. Мојсијева 40,33), и опет на крају изградње Соломоновог храма (1. О царевима 7,40.51) — а оба та места су служила за поучавање о еванђељу и спасењу.

Након Пада, Субота на крају седмице упућује на чудо спасења, које ће се остварити само путем чуда новог стварања (Исаија 65;17; Откривење 21,1). Субота је знак да ће, на крају наше људске седмице, патњама и искушењима овог света доћи крај.

Зато је Исус изабрао Суботу као најприкладнији дан за исцељивање болесника (Лука 13,13-16). Насупрот свакој традицији у којој су вође остале заглављене, Исус је суботним исцељењима указивао ондашњем народу, а и нама, на време када ће се сав бол, сва патња, свака смрт окончати, што је крајњи закључак процеса спасења. Према томе, свака Субота нас упућује на наду у искупљење.

На који начин одмарањем у суботни дан доживљавамо одмор и спасење које сада имамо у Исусу, а које ће се коначно испунити приликом стварања новог неба и нове земље?

СТВАРАЊЕ ЧОВЕЧАНСТВА

Стварање људи је последњи чин Божјег стварања, барем према извештају из 1. Мојсијева. Људи су врхунац целокупне земаљске творевине, сврха с којом је земља начињена.

Прочитајте текстове 1. Мојсијева 1,26-29 и 1. Мојсијева 2,7. На који начин су повезане те две различите верзије приче о стварању човечанства?

То да је Бог људе створио према свом лику једна је од најодважнијих тврдњи у Библији. Само су људи створени по Божијем лику. Мада „створи Бог звијери земаљске по врстама њиховијем“ (1. Мојсијева 1,25), „створи Бог човјека по обличју својему“ (1. Мојсијева 1,27). Та формула се често ограничавала само на духовну природу човека, што се тумачило као да „Божје обличје“ означава само административну функцију представљања Бога, или духовну функцију односа са Богом и односа једног човека према другом.

Мада су и та схватања исправна, она не успевају да обухвате важну физичку реалност тог стварања. Обе те димензије заиста су укључене у два израза: „обличје“ и „као што смо ми“, којима се тај процес описује у тексту 1. Мојсијева 1,26. Док се јеврејска реч *тселем*, „слика“, односи на конкретан облик физичког тела, реч *демут*, „сличност“, односи се на апстрактне квалитете који су упоредиви са божанском Личношћу.

Према томе, јеврејски појам „Божје обличје“ треба схватити у холистичком смислу библијског сагледавања људске природе. Библијски текст потврђује да су појединачни људи (мушкарци и жене) створени према Божјем лику у физичком као и духовном смислу. Елен Г. Вајт то овако разјашњава: „Када је Адам изашао из Створитељевих руку, по својој физичкој, менталној и духовној природи био је сличан своме Творцу.“ – *Васийишање*, стр. 15 (оригинал).

Заправо, то холистичко схватање Божјег лика, које обухвата и физичко тело, поново се потврђује у другом извештају о Стварању, у ком се каже да је „човек постао живо биће“ (1. Мојсијева 2,7), дословно, „душа жива“ (*nefesh*), као резултат две божанске активности: Бог је „створио“ и Бог је „дунуо“. Имајте на уму да се „дах“ често односи на духовну димензију, али да је такође уско повезан са биолошком способношћу дисања, својством човека који је створен „од праха земаљскога“. То је „дух животни“, односно дах (духовни) и живот (физички).

Бог ће касније приступити и трећој активности, овог пута да би створио жену од мушкарчевог тела (1. Мојсијева 2,21.22), чиме се наглашава да је она исте природе као и мушкарац.

ДУЖНОСТ ЧОВЕКА

Чим је створио човека, Бог му је дао три дара: Едемски врт (1. Мојсијева 2,8), храну (1. Мојсијева 2,16) и жену (1. Мојсијева 2,22).

Прочитајте текст 1. Мојсијева 2,15-17. Које су човекове дужности према делима стварања и према Богу? У каквом су узајамном односу те две дужности?

Прва дужност човека односи се на природно окружење у које га је Бог поставио „да га ради и да га чува“ (1. Мојсијева 2,15). Глагол *авад*, „одржавати“, односи се на рад. Није довољно добити поклон. Морамо се бавити њиме и учинити га плодносим – то је лекција коју ће Исус поновити у својој параболи о талантима (Матеј 25,14-30). Глагол *шамар*, „чувати“, подразумева одговорност да се сачува оно што је примљено.

Друга дужност тиче се човекове хране. Морамо имати на уму да је њу Бог дао људима (видети 1. Мојсијева 1,29). Бог је такође рекао: „Слободно једи“ (1. Мојсијева 2,16). Људи нису створили дрвеће, нити храну на њему. То је био дар – дар благодати.

Али ту постоји и заповест. Требало је да приме Божји великодушни дар и да уживају у њему једући „са свакога дрвета“. Међутим, као део те благодати, Бог је додао ограничење. Са једног одређеног дрвета није требало да једу. Уживање без икаквих ограничења води у смрт. Тај принцип је важио у Едемском врту а, у много чему, важи и данас.

Трећа дужност човека тиче се жене, трећег Божјег дара: „За то ће оставити човјек оца својега и матер своју, и прилијепиће се к жени својој“ (1. Мојсијева 2,24). Та необична тврдња је снажан израз који наглашава људску одговорност према брачном завету, и циљ да се буде „једно тело“, односно једна особа (упоредити са текстом Матеј 19,7-9).

Разлог из ког је мушкарац (а не жена) требало да напусти своје родитеље можда има везе са општом библијском употребом мушког рода. Зато се ова заповест, по свему судећи, односи и на жену. У сваком случају, брачна веза, мада је дар од Бога, подразумева људску одговорност након примања тог дара – одговорност коју морају верно испуњавати и мушкарац и жена.

Размислите о свему што вам је Бог дао. Које су ваше одговорности у вези са оним што вам је дато?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Васиљиање* од Елен Г. Вајт прочитајте поглавље „Наука и Библија“, стр. 128, 129 (оригинал), а у књизи *Историја ојкуиљења* од исте ауторке 2. поглавље под насловом „Стварање“, стр. 21, 22 (оригинал).

„Будући да књига природе и књига откривења носе печат истог врховног ума, оне не могу бити неусаглашене. Различитим методама и различитим језицима, оне сведоче о истим великим истинама. Наука стално открива нова чуда; али резултати њених истраживања не откривају ништа што би, ако се правилно схвати, противречило божанском откривењу. Књига природе и писана Реч расветљавају једна другу. Оне нас упознају с Богом учећи нас о законима, преко којих Он делује.

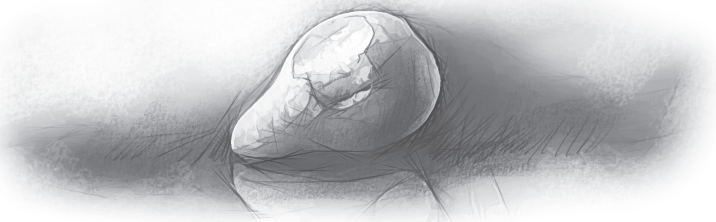
Погрешни закључци, донесени на основу чињеница посматраних у природи, довели су до привидног сукоба између науке и откривења; у настојању да се поново успостави склад, прихваћена су тумачења Писма која поткопавају и разарају силу Божје речи. Сматрало се да се геологија супроти дословном тумачењу Мојсијевог извештаја о стварању. Тврдило се да су били потребни милиони година за еволуцију Земље из хаоса; да би се Библија прилагодила том наводном научном открићу, изнета је претпоставка да дани стварања представљају дуга неодређена раздобља, која трају хиљадама или чак милионима година.

Такав закључак потпуно је неоснован. Библијски извештај не противречи ни самоме себи ни учењу природе.“ – Елен Г. Вајт, *Васиљиање*, стр. 128, 129 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Зашто би квалитет наше вере био угрожен ако бисмо веровали да су те приче о почецима само легенде или „митови“, суштински осмишљени да би нам упутили духовне поуке, али без историјске утемељености? Које назнаке у библијском тексту указују да је писац тих редова знао да су они „историјски“ баш као и остале приче у 1. Мојсијевој? Какво је Исусово сведочанство о историјској утемељености тих прича?
2. Чему нас извештај из 1. Мојсијеве учи о важности управљања земљом? Како можемо бити добри пристави наше планете, а да у исто време избегнемо опасност од обожавања саме творевине уместо Творца, што је веома реално искушење? (Видети Римљанима 1,25.)
3. Упркос разорном деловању греха током дугих миленијума, на које начине се првобитна чудесност, лепота и величанственост „веома добрих“ дела стварања још увек открива пред нама, моћно сведочећи о Божјој сили и доброти?

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 3; 2. Коринћанима 11,3; Откривење 12,7-9; Јован 8,44; Римљанима 16,20; Јеврејима 2,14; 1. Тимотију 2,14,15.

Текст за памћење: „И још мећем непријатељство између тебе и жене и између сјемена твојега и сјемена њезина; оно ће ти на главу стајати а ти ћеш га у пету уједати“ (1. Мојсијева 3,15).

Међу свим оним што је Бог дао нашим прародитељима у Едему било је и једно упозорење: „Једи слободно са свакога дрвета у врту; али с дрвета од знања добра и зла, с њега не једи; јер у који дан окусиш с њега, умријећеш“ (1. Мојсијева 2,16.17). Та опомена да се не једе са дрвета познања добра и зла (1. Мојсијева 2,16.17) показује нам да они, мада је требало да познају добро, нису знали шта је зло.

Ми несумњиво разумемо зашто је то било тако, зар не?

Такође, претња смрћу везана уз упозорење о непослушности (1. Мојсијева 2,17) заиста се испунила – они ће умрети (1. Мојсијева 3,19). Не само да им је забрањено да једу са дрвета живота већ су и прогнани из Едемског врта (1. Мојсијева 3,24), тако да нису имали приступ ономе што им је као грешницима могло пружити вечни живот (1. Мојсијева 3,22).

Међутим, усред све те трагедије јавља се нада, коју налазимо у тексту 1. Мојсијевој 3,15 названом протоеванђељем, или „првим еванђеоским обећањем“. Да, тај стих представља прво еванђеоско обећање које се налази у Библији, први пут је тада људима речено да је, упркос паду, Бог обезбедио пут избављења за све нас.

ЗМИЈА

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 3,1; 2. Коринћанима 11,3 и Откривење 12,7-9. Ко је змија и како је она преварила Еву?

Текст почиње са „змијом“. Синтакса реченице сугерише да ту постоји нагласак – „змија“ се прва помиње. Такође, уз именицу „змија“ (у неким језицима) стоји одређени члан, што указује да је реч о добро познатом лику, као да би читалац већ требало да зна ко је то. Дакле, реалност тог бића потврђена је већ у првој реченици овог поглавља.

Наравно, Свето писмо препознаје ту змију као Божјег непријатеља (Исаија 27,1), и отворено је назива „ђаво и сотона“ (Откривење 12,9). И на древном Блиском истоку змија је, такође, представљала оличење силе зла.

„Да би неопажено обавио своје дело, сотона је одлучио да се послужи змијом као посредником – маска је била добро прилагођена његовој превари. Змија је у то доба била међу најмудријим и најлепшим створењима на земљи. Имала је крила и док је летела, блистала је заслепљујућим сјајем, у боји углачаног злата.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, иаиријарси и иророци*, стр. 53 (оригинал).

Када је реч о ђаволу, у ма ком облику, Библија не говори чисто метафорички. У Светом писму сотона је приказан као дословно биће, а не само као неки реторички симбол или апстрактни принцип којим се дочарава зло или мрачна страна човечанства.

Међутим, змија саму себе не представља као Божјег непријатеља. Напротив, она се позива на Божје речи, понавља их, и наизглед их подржава. Од самог почетка видимо да сотона воли да цитира Бога и, као што ће се касније показати, наводи чак и саму Божју Реч (Матеј 4,6).

Запазите да змија не улази одмах у расправу са женом, већ поставља питање које наговештава да она верује у то што им је Господ рекао. Уосталом, она пита: „Је ли истина да је Бог казао...“ (1. Мојсијева 3,1)? Тако већ од почетка видимо колико је то биће лукаво и препредено. И, као што ће се показати, успело му је да оствари свој наум.

Ако је сотона успео да превари безгрешну Еву у Едему, колико ли смо тек ми онда рањиви? Која је наша најбоља одбрана од његових обмана?

ЗАБРАЊЕНИ ПЛОД

Прочитајте текстове 1. Мојсијева 2,16.17 и 1. Мојсијева 3,1-6 (видети такође Јован 8,44). Упоредите речи Божје заповести дате Адаму са речима змије упућеним жени. Које разлике постоје у начину на који су изражене, и какав је смисао тих разлика?

Обратите пажњу на паралеле између Божјег разговора са Адамом (1. Мојсијева 2,16.17) и Евиног разговора са змијом. Као да је змија сада заменила Бога, и као да нешто зна боље од Њега. У почетку она само поставља питање, наговештавајући да је жена, можда, погрешно разумела Бога. А онда сотона отворено доводи у питање Божје намере и чак Му противречи.

Сотонин напад је усмерен на два питања: на питање смрти и познавања добра и зла. Док је Бог јасно и недвосмислено рекао да ће њихова смрт бити извесна (1. Мојсијева 2,17), сотона је, напротив, тврдио да они неће умрети, чиме је наговестио да су људи у ствари бесмртни (1. Мојсијева 3,4). Док је Бог изричито забранио Адаму да једе тај плод (1. Мојсијева 2,17), сотона је подстицао људе да га окусе, јер би на тај начин постали као Бог (1. Мојсијева 3,5).

Уз помоћ та два аргумента, бесмртности и сличности са Богом, сотона је убедио Еву да окуси плод. Посебно је забрињавајуће то што жена, чим је одлучила да не послуша Бога и поједе забрањени плод, почиње да се понаша као да Бог више није присутан, и као да Га она замењује. Библијски текст алудира на ту замену личности. Ева сада користи Божји језик. Процењујући забрањени плод, Ева види „да је... добар“ (1. Мојсијева 3, 6), што подсећа на Божју оцену Његове творевине, када Он „видје... да је добро“ (стихови 1. Мојсијева 1,4.10 и други).

Та два искушења – да се буде бесмртан и да се буде као Бог – налазе се у корену идеје о бесмртности у древним египатским и грчким религијама. Жеља за бесмртношћу, која се сматрала божанском особином, наводила је људе да теже божанском статусу, како би могли (као што су се надали) да стекну бесмртност. Тај начин размишљања се тајно увукао у јеврејско-хришћанску културу и изнедрио веру у бесмртност душе, која и данас постоји у многим црквама.

Сетите се многобројних данашњих система веровања који уче да постоји нешто урођено бесмртно у свима нама. На који начин нам наше разумевање људске природе и стања мртвих пружа моћну заштиту од те опасне преваре?

СКРИВАЊЕ ПРЕД БОГОМ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 3,7-13. Зашто су Адам и Ева осетили потребу да се сакрију пред Богом? Зашто је Бог поставио питање: „Где си?“ Како су Адам и Ева настојали да оправдају своје понашање?

Пошто су згрешили, Адам и Ева су осетили да су голи, јер су изгубили своју одећу славе, која је одражавала Божје присуство (видети текст Псалми 8,5; упоредити са Псалми 104,1.2). Божје обличје било је нагрђено грехом. Глагол „начинити“ у изразу „начинише себи прегаче“ (1. Мојсијева 3,7) примењивао се до тог тренутка само на Бога Створитеља (1. Мојсијева 1,7.16.25, итд.). Као да су заменили Створитеља кад су покушали да покрију свој грех, поступак који Павле у негативном смислу означава као оправдање делима (Галатима 2,16).

Пришавши, Бог поставља реторичко питање „Где си?“ (1. Мојсијева 3,9), слично питању које ће поставити Каину (1. Мојсијева 4,9). Наравно, Бог је знао одговоре на та питања. Питања која Он поставља требало је да помогну кривцима да схвате шта су урадили, и да их у исто време доведу до покајања и спасења. Тако је Господ, од тренутка када су људи згрешили, радио на њиховом спасењу и искупљењу.

Цео тај сценарио заправо одражава идеју о истражном суду, што почиње од судије, који испитује кривца (1. Мојсијева 3,9) како би га припремио за изрицање пресуде (1. Мојсијева 3,14-19). Али Он то чини и да би га подстакao на покајање, које ће на крају довести до спасења (1. Мојсијева 3,15). То је мотив који се види у целој Библији.

У први мах, и Адам и Ева, што је типично за грешнике, покушавају да избегну оптужбу, настојећи да окриве друге. На Божје питање, Адам одговара да је крива жена коју му је Бог дао (1. Мојсијева 3,12) — она га је на то навела. Била је то њена грешка (а, подразумева се, и Божја), а не његова.

Ева одговара да ју је змија преварила. Јеврејски глагол насха, „преварити“ (1. Мојсијева 3,13), значи дати људима лажне наде и навести их да верују да чине праву ствар (2. О царевима 19,10; Исаија 37,10; Јеремија 49,16).

Адам окривљује жену, говорећи да му је она дала плод (има у томе нешто истине), а Ева окривљује змију, говорећи да ју је она преварила (у чему такође има нешто истине). Међутим, у крајњој линији, обоје су били криви.

Покушавате ли ви да окривите неког другог за нешто што сте урадили? Зашто нам је тако лако да упаднемо у ту исту замку?

СУДБИНА ЗМИЈЕ

„И још мећем непријатељство између тебе и жене и између сјемена твојега и сјемена њезина; оно ће ти на главу стајати а ти ћеш га у пету уједати“ (1. Мојсијева 3,15). Шта Господ ту каже змији и која нада је наговештена у том стиху?

Бог почиње свој суд од змије, јер је она та која је и покренула читаву драму. Змија је, такође, једино биће над којим је у овом нарративу изречено проклетство.

Ту долази до својеврсног „изокренутог“ Стварања. Док је Стварање водило ка животу, благословима и дивљењу према свему што је добро, пресуда води у смрт, зло и проклетство — али такође нуди наду и обећање о спасењу. Уз мрачну слику згажене змије која једе прах (1. Мојсијева 3,14) блиста нада у спасење људског рода, дата у виду пророчанства. Још пре осуде Адама и Еве, која ће уследити, Господ им пружа наду у искупљење (1. Мојсијева 3,15). Тачно је, они су згрешили. И да, они ће патити због свог греха. Да, они ће и умрети због греха. Али упркос свему томе, постоји коначна нада – нада у спасење.

Упоредите стих 1. Мојсијева 3,15 са Римљанима 16,20, Јеврејима 2,14, и стихом Откривење 12,17. На који начин су план спасења и велика борба откривени у тим текстовима?

Обратите пажњу на паралеле између стихова 1. Мојсијева 3,15 и Откривење 12,17: аждаја (змија), разјарена (непријатељство); семе (потомство); жена у Едему и жена у тексту Откривење 12,17. Битка (велика борба) која се, приликом Пада, преселила у Едем, наставиће се до краја времена. Међутим, обећање о сотонином поразу, дато већ у Едему – о томе да ће му глава бити смрскана - још је јасније изложено у књизи Откривење, која осликава његову коначну пропаст (Откривење 20,10). Дакле, од самог почетка, човечанству је дата нада да ће се пронаћи излаз из ужасног хаоса проишао из сазнања о злу, нада коју већ сада сви можемо да делимо.

Зашто је тако утешно спознати да је Господ већ у самом Едему, где су се грех и зло на земљи зачели, почео да открива план спасења?

ЉУДСКА СУДБИНА

Прочитајте текст 1. Мојсијева 3,15-24. Шта се Адаму и Еви десило као последица Пада?

Док је Божији суд над змијом изричито препознат као проклетство (1. Мојсијева 3,14), Божји суд над женом и мушкарцем то није. Једини пут када се реч „проклетство“ поново користи, то се односи на саму „земљу“ (1. Мојсијева 3,17). Дакле, Бог је имао другачије планове за мушкарца и жену у односу на змију. Њима је понуђена нада која њој није.

Пошто је женин грех био последица њеног дружења са змијом, стих који описује Божји суд над женом повезан је са судом над змијом. Не само да стих 1. Мојсијева 3,16 следи одмах након стиха 1. Мојсијева 3,15, већ паралеле између та два пророчанства јасно указују да се пророчанство у вези са женом у тексту 1. Мојсијева 3,16 мора читати заједно са месијанским пророчанством у тексту 1. Мојсијева 3,15. Зато Божији суд над женом, укључујући и рађање, треба посматрати из позитивне перспективе спасења (упоредити са текстом 1. Тимотију 2,14.15).

Будући да је мушкарац згрешио зато што је послушао жену уместо да слуша Бога, земља од које је узет била је проклета (1. Мојсијева 3,17). Као последица тога, човек ће морати напорно да ради (1. Мојсијева 3,17–19), а онда ће се „вратити“ у земљу из које је потекао (1. Мојсијева 3,19), нешто што никада није требало да се деси, и што ни у ком случају није било део Божјег првобитног плана.

Значајно је то што се Адам, суочен са безнадежним изгледима на смрт, окреће ка жени, и у њеној способности рађања налази животну наду (1. Мојсијева 3,20). Тако, и поред смртне пресуде, он види наду на живот.

С друге стране, као и сваки родитељ пун љубави, Бог је за њих желео само добро а не и зло. Зато је и сада, кад су спознали зло, опет чинио све што је могао да би их спасао од тог зла. Дакле, и поред осуде, за наше прародитеље није била изгубљена свака нада, упркос њиховој отвореној и очигледној непослушности према Богу; живећи у Рају, они нису имали апсолутно никаквог разлога да сумњају у Њега, у Његове речи, нити у Његову љубав према њима.

Иако смо склони да „знање“ само по себи сматрамо добрим, зашто то није увек тако? Има ли нечега што би било боље да не знамо?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Размотрите повезаност између 'дрвета живота' и 'дрвета познања добра и зла'. Та веза наговештена је већ и самом чињеницом да се оба налазе 'усред врта' (1. Мојсијева 2,9). Међутим, између та два дрвета постоји нешто више од пуког просторног односа. Управо зато што су узели плод са дрвета познања добра и зла и били непослушни Богу, људи су изгубили приступ дрвету живота и могућност да живе заувек, бар у овом стању. Та повезаност лежи у основи једног дубоког принципа. Морални и духовни избори утичу на биолошки живот, што и Соломон потврђује саветујући свог сина: 'Не заборављај науке моје, и заповијести моје нека хране срце твоје. Јер ће ти донијети дуг живот, добре године и мир' (Приче 3,1,2). Та повезаност се поново јавља у будућем небеском Јерусалиму, у ком је само дрво живота присутно 'насред улице' (Откривење 22,2).

„Кад је створио Еву, Бог није предвидео да она буде подређена, али ни надређена мушкарцу, већ да у свему буде равноправна с њим. Свети пар није требало да има било каквих интересовања независно једно од другог. Па ипак, обоје су поседовали индивидуалност у погледу размишљања и деловања. Међутим, после Пада, пошто је Ева прва згрешила, Господ јој је рекао да ће Адам владати над њом. Трбало је да буде потчињена своје мужу, што је било део проклетства изреченог над њом. То проклетство је судбину жене, у многим случајевима, чинило веома тешком, а њен живот правим теретом. Мушкарац је у много чему злоупотребљавао предност коју му је Бог дао, деспотски испољавајући своју моћ над женом. Ипак, бескрајна мудрост осмислила је план спасења, према којем је људском роду дато још једно време пробе.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 3, p. 484.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Бог се суочио са Адамом у Едему и поставио му одређена питања, не само да би утврдио његову кривицу, већ и да би га навео на покајање. Тај мотив се понавља у Каиновом случају (1. Мојсијева 4,9,10), пред Потоп (1. Мојсијева 6,5-8), приликом изградње Вавилонске куле (1. Мојсијева 11,5), и пре уништења Содоме и Гоморе (1. Мојсијева 18,21). Како је идеја о истражном суду откривена у тим случајевима?
2. Зашто је Ева помислила да ће јој једење са дрвета познања добра и зла донети мудрост? Како да не направимо и сами сличну грешку, односно да не пркосимо отворено Божјој Речи надајући се нечем „бољем“ од онога што нам је Бог понудио?

КАИН И ЊЕГОВО НАСЛЕЂЕ

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 4; Јеврејима 11,4; Михеј 6,7; Исаја 1,11; 1. Коринћанима 10,13; 1. Јованова 3,12; 1. Мојсијева 5; 1. Мојсијева 6,1-5.

Текст за памћење: „Нећеш ли бити мио, кад добро чиниш? А кад не чиниш добро, гријех је на вратима. А воља је његова под твојом влашћу, и ти си му старији“ (1. Мојсијева 4,7).

Према 1. Мојсијевој, оно што је уследило непосредно након Пада, а затим и протеривања Адама и Еве из Едема, била су углавном рађања и умирања, а све у складу са Божјим пророчанствима из претходног поглавља. Као паралелни наративи, 3. и 4. поглавље 1. Мојсијево садрже много заједничких тема и израза: опис греха (1. Мојсијева 3,6-8; упоредити са 1. Мојсијева 4,8), клетва над *'адамах*, „земљом“ (1. Мојсијева 3,17; упоредити са 1. Мојсијева 4,11), и протеривање (1. Мојсијева 3,24; упоредити са 1. Мојсијева 4,12.16).

Разлог за те паралеле је стављање нагласка на испуњење онога што је претходно речено – пророчанстава и предвиђања која је Бог дао Адаму и Еви након Пада. Први догађај после Адамовог протеривања уливао је пуно наде. Било је то рођење првог сина, нешто што је Ева доживела као испуњење обећања које се могло назрети на основу месијанског пророчанства (1. Мојсијева 3,15). Односно, помислила је да би он могао бити обећани Месија.

Догађаји који су уследили били су: Каинов злочин, Ламехов злочин, краћи животни век и све већа поквареност људи, а све су то била испуњења проклетства изреченог у 3. поглављу 1. Мојсијево.

Па ипак, још увек није била изгубљена свака нада.

КАИН И АВЕЉ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 4,1.2. Шта из тог текста сазнајемо о рођењу та два мушка детета?

Први догађај који је библијски писац забележио непосредно након Адамовог протеривања из Едемског врта било је рођење. У јеврејском изразу употребљеном у тексту 1. Мојсијева 4,1, реч „Господ“ (YHWH) директно је повезана са речју „човек“, као што превод показује: „Добих човјека од Господа“, или дословно: „Добих човека, заправо самог Господа.“ У једном од превода то гласи овако: „Родила сам мушко дете – Господа.“

Тај дословни превод сугерише да се Ева сетила месијанског проочанства из текста 1. Мојсијева 3,15 и поверовала да је родила Спаситеља, Господа. „Спаситељев долазак био је предсказан у Едему. Кад су први пут чули то обећање, Адам и Ева су очекивали да ће се оно брзо испунити. Радосно су поздравили рођење свог првенца, надајући се да би он могао бити Избавитељ.“ – Елен Г. Вајт, *Чезња векова*, стр. 31 (оригинал).

Заправо, већи део те приче бави се Каином. Он није само прворођени, син ког су родитељи скоро „обожавали“, он је у овом поглављу и једини који говори. А Ева, која узбуђено коментарише Каиново рођење, приликом рођења Авеља не говори ништа, или барем ништа што би било забележено у тексту. Приповедач једноставно саопштава да она „роди опет“ (1. Мојсијева 4,2).

Само име Каин изведено је од јеврејског глагола *канах*, што значи „стећи“ и означава добитак, поседовање нечега драгоценог и моћног. С друге стране, јеврејско име Хебел, код нас преведено као Авељ, значи „пара“ (Псалми 62,9), или „дах“ (Псалми 144,4) и указује на неухватљивост, празнину, недостатак суштине. Иста реч, *хебел* (Абел), увек се изнова користи у Књизи проповедничковој у значењу „таштина“. Мада не бисмо желели да из ових кратких текстова извучимо више од онога што у њима постоји, можда се заиста може закључити да су Адам и Ева сву наду полагали у Каина, јер су веровали да је он, а не његов брат, обећани Месија.

Шта је у нашем животу заправо *хебел*, а према чему се понашамо као да је много важније него што реално јесте? Зашто треба знати разлику између онога што је заиста битно и онога што није?

ДВА ПРИНОСА

Супротност између Каина и Авеља, која се огледала у њиховим именима, није се тицала само њихових личности, већ се одразила и на њихова занимања. Док је Каин био „ратар“ (1. Мојсијева 4,2), што је захтевало напоран физички рад, Авељ је био „пастир“ (1. Мојсијева 4,2), што је указивало на осетљивост и саосећање.

Каин је био произвођач воћа. Авељ чувар оваца. Та два занимања не само да објашњавају природу њихових жртвених приноса (Каинове плодове и Авељеву овцу), већ и два различита психолошка и ментална склопа повезана с тим приносима: Каин је радио да би „стекао“ плод који је сам произвео, док је Авељ пазио да „сачува“ овце које је добио.

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 4,1-5 и Јеврејима 11,4. Зашто је Бог прихватио Авељев, а одбацио Каинов принос? Како треба да разумемо то што се ту догодило?

„Без проливања крви нема опроштења греха; требало је зато да (Каин и Авељ) своју веру у Христову крв као у обећано средство помирења покажу приносећи првенце из стада. Осим тога, требало је да првине земаљских плодова принесу Господу као своју захвалну жртву.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, њаиријарси и њороци*, стр. 71 (оригинал).

Док је Авељ послушао Божја упутства и принео плодове земље као додатак животињској жртви паљеници, Каин је то занемарио. Он није принео животињу на жртву, већ само жртву „од рода земаљскога“. Био је то чин отворене непослушности, за разлику од става његовог брата. На ову причу често се гледало као на класичан случај спасења вером (Авељ и његова крвна жртва) за разлику од покушаја да се спасење заради делима (Каин и његови плодови земље).

Мада су те жртве неоспорно имале духовни значај, оне саме по себи нису поседовале никакву магијску вредност. Оне су одувек биле само симболи, слике које су упућивале на Бога који је грешнику обезбедио не само храну већ и искупљење.

Прочитајте текстове Михеј 6,7 и Исаија 1,11. Како можемо преузети принципе из тих текстова и применити их у сопственом животу и богослужењу?

ЗЛОЧИН

Прочитајте текст 1. Мојсијева 4,3-8. Шта је то што је навело Каина да убије свог брата? Видети такође и 1. Јованова 3,12.

Каинова реакција је двојака: „Кајин /се/ расрди веома, и лице му се промијени“ (1. Мојсијева 4,5). Каинов гнев био је усмерен, како се чини, ка Богу и ка Авељу. Био је љут на Бога јер је сматрао да је жртва неправде, а на Авеља зато што је био љубоморан на свог брата. Љубоморан због чега? Само због жртве? Свакако, иза кулиса се дешавало више од онога што се открива у тих неколико стихова. У сваком случају, Каин је био потиштен јер његова жртва није била прихваћена.

Два питања која Бог поставља у тексту 1. Мојсијева 4,6 повезана су са два Каинова стања. Запазите да Бог не опгужује Каина. Као и у Адамовом случају, Бог поставља питања, не зато што не зна одговоре, већ зато што жели да се Каин загледа у себе и схвати који је разлог његовог стања. Као и увек, Господ настоји да искупи свој пали народ, чак и кад Га они отворено изневере. А онда, након што га је испитао, Бог га саветује.

Прво, Бог подстиче Каина да „чини добро“, да се понаша на исправан начин. То је позив на покајање и промену става. Бог обећава Каину да ће бити „прихваћен“ и да ће му бити опроштено. У извесном смислу, Он каже Каину да може бити прихваћен, али под Божјим условима, а не под његовим сопственим.

С друге стране, „кад не чиниш добро, гријех је на вратима. А воља је његова под твојом влашћу, и ти си му старији“ (1. Мојсијева 4,7). Божји савет открива корен греха, који се налазио у самом Каину. Овде Бог опет саветује Каина, настојећи да га усмери на пут којим треба да иде.

Други Божји савет односи се на став који треба заузети према том греху, који лежи „на вратима“ и коме је „воља... под твојом влашћу“. Дакле, Бог препоручује самоконтролу: „Воља је његова под твојом влашћу.“ То подсећа на оно што читамо у Јаковљевој посланици, кад он објашњава да „свакога куша његова сласт, која га вуче и мами“ (Јаков 1,14). Еванђеље нам нуди обећање не само о опроштењу греха, већ и о победи над њим. (Видети 1. Коринћанима 10,13.) Уосталом, Каин није имао кога да криви за свој грех осим себе самог. Није ли то, уопштено говорећи, случај са свима нама?

Чему нас та жалосна прича учи кад је реч о слободној вољи и о томе да нас Бог неће натерати на послушност?

КАИНОВА КАЗНА

Прочитајте текст 1. Мојсијева 4,9-16. Зашто Бог поставља питање: „Гдје ти је брат Авељ?“ Каква повезаност постоји између Каиновог греха и тога што је постао „потукач и бјегунац и скитница“ (1. Мојсијева 4,12)?

Питање које Бог поставља Каину подсећа на оно које је поставио Адаму у Едемском врту: „Гдје си?“ То указује на повезаност између греха у Едему и овог греха сада: потоњи грех (Каинов) био је резултат првог греха (Адамовог).

Каин, међутим, не признаје свој грех. Он га пориче, што Адам није учинио, мада је покушао да пребаци кривицу на неког другог. Каин, насупротив томе, отворено пркоси Богу, који опет уопште не оклева да Каина суочи с његовим злочиним. Кад му поставља треће питање: „Шта учини!“ Бог и не чека на одговор, већ га подсећа да Он све зна, јер до Њега допире глас Авељевог крви са земље (1. Мојсијева 4,10), што је значило да Бог зна за убиство и да ће на њега реаговати. Авељ је под земљом, што је директно повезано са падом и са оним што је Господ рекао Адаму да ће се догодити (видети текст 1. Мојсијева 3,19).

Прочитајте текст 1. Мојсијева 4,14. Какво је значење Каинових речи: „Ево ме тјераш... да се кријем испред тебе?“

Пошто је Авељева крв проливена на земљу, земља је сада поново проклета (1. Мојсијева 4,12). Као резултат тога, Каин је осуђен да постане избеглица, удаљен од Бога. Тек кад је чуо Божју пресуду, Каин је спознао значај Божјег присуства, јер је без њега страховао за свој живот. Чак и после хладнокрвног братоубиства и пркоса који је показао пред Њим, Господ му се ипак смиловао. И мада „отиде Кајин испред Господа“ (1. Мојсијева 4,16), ипак му је пружио неку врсту заштите. Шта је тачно био тај „знак“ (1. Мојсијева 4,15) није нам речено, али шта год да је био, могао је само Божјој благодати да захвали на њему.

„Да се кријем испред тебе“ (1. Мојсијева 4,14) – шта се уопште може сакрити од Бога? Како је то трагична ситуација за било кога! Који је једини начин да ми, као грешници, избегнемо ту ситуацију?

ЉУДСКА ПОКВАРЕНОСТ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 4,17-24. Какво је било Каиново наслеђе, и како је Каинов злочин утро пут ка све већој покварености човечанства?

Каинов унук, Ламех, помиње Каинов злочин у контексту свог сопственог. То поређење између Каиновог и Ламехових злочина веома је поучно. Док Каин ћути о свом једином забележеном злочину, Ламех као да се хвали својим злоделима, па их чак и велича у песми (1. Мојсијева 4,23.24). Док је Каин тражио Божју милост, о Ламеху тако нешто није забележено. Док је Каина Бог осветио седам пута, Ламех сматра да ће њега осветити седамдесет и седам пута (видети 1. Мојсијева 4,24), што показује да је био и те како свестан своје кривице.

Осим тога, Каин је био моногаман (1. Мојсијева 4,17), а Ламех је увео полигамију. Свето писмо конкретнo каже: „Узе Ламех двије жене“ (1. Мојсијева 4,19). То продубљивање и величање зла неоспорно ће утицати на следеће генерације Каинита.

Међутим, одмах након те епизоде зла у Каиновој породици, библијски текст бележи нови догађај који је у потпуној супротности са каиновским трендом. „А Адам опет позна жену своју“ (1. Мојсијева 4,25), што је резултирало рођењем Сита, коме је Ева дала то име да укаже како је Бог поставио „друго семе“ уместо Авеља.

Историја имена Сит заправо претходи Авељу. Име Сит је изведено од јеврејског глагола *'ашит*, „мећем“ (1. Мојсијева 3,15), којим отпочиње месијанско пророчанство. Дакле, месијанско семе ће се преносити преко Ситове лозе. Тако тај библијски текст садржи запис о месијанској лози која почиње са Ситом (1. Мојсијева 5,3), укључује Еноха (1. Мојсијева 5,24) и Метузалема, а завршава се са Нојем (1. Мојсијева 6,8).

Израз „синови Божји“ (1. Мојсијева 6,2) односи се на Ситову лозу, јер је требало да они сачувају лик Божји (1. Мојсијева 5,1.4). С друге стране, израз „кћери човјечије“ (1. Мојсијева 6,1) као да има негативну конотацију. Потомство оних који су били „по обличју Божијему“ приказано је као супротност онима који су имали само обличје човека. И управо под утицајем тих „кћери човјечијих“ синови Божји „узимаше их за жене које хтјеше“ (1. Мојсијева 6,2), што указује на погрешан правац којим је човечанство кренуло.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 6,1-5. Каквог ли моћног сведоштва о ширењу покварености под утицајем греха! Зашто морамо предузети све што до нас стоји, да бисмо, Божјом силом, искоренили грех из свог живота?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Поновљени израз: „Поживје Енох једнако по вољи Божјој“ (1. Мојсијева 5,22.24) подразумева присно и свакодневно дружење са Богом. Енохов лични однос са Богом био је тако посебан да га „узе Бог“ (1. Мојсијева 5,24). Ипак, тај израз, који је јединствен у Адамовом родослову, не подупиरे идеју о непосредном загробном животу у Рају за оне који живе „по вољи Божјој“. Запазите да се за Ноја такође каже да „по вољи Божјој свагда живљаше“ (1. Мојсијева 6,9), а умро је као и сви остали људи, укључујући Адама и Метузалема. Интересантно је запазити и то да се не наводи ниједан конкретан разлог који би оправдао ту нарочиту милост. „Енох је постао проповедник праведности, откривао је људима оно што му је Бог показао. Они који су се бојали Господа тражили су овог светог човека да би себи осигурали његове савете и молитве. Он је деловао и јавно, преносећи Божје поруке свима који су желели да чују речи опомене. Његови напори нису били упућени само синовима Ситовим. У земљи у којој је Кајин нашао заклон од Божје присутности, овај Божји пророк је објављивао предивне призоре који су му били показани у виђењу. Говорио је: ’Гле, иде Господ с хиљадама светих анђела својих, да учини суд свима и да покара све безбожнике за сва њихова безбожна дела’ (Јуда 1,14.15).“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаиријарси и ѿророци*, стр. 86 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Зашто је Каин убио свог брата? Прочитајте следећи коментар Елија Визела: „Зашто је то урадио? Можда је желео да остане сам, једино дете и, после смрти родитеља, једини човек. Сам као Бог и можда сам уместо Бога... Каин је убио да би постао Бог... Сваки човек који себе доживљава као Бога завршава тако што убија људе“ (Elie Wiesel, *Messengers of God: Biblical Portraits and Legends* /New York: Random House, 1976/), р. 58. Како се можемо сачувати да, чак и ако не извршимо убиство, ни у ком смислу не опонашамо Каинов став?
2. Упоредите животни век препотопних људи (1. Мојсијева 5) са животним веком патријараха. Како бисмо могли да објаснимо то скраћење људског живота? Зашто је опадање животног века у супротности са претпоставкама модерног дарвинизма?

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 6,13 - 7,10; 2. Петрова 2,5-9; 1. Мојсијева 7; Римљанима 6,1-6; Псалми 106,4; 1. Мојсијева 8; 1. Мојсијева 9,1-17.

Текст за памћење: „Јер како што је било у вријеме Нојево тако ће бити и долазак сина човјечјега“ (Матеј 24,37).

„И Господ видећи да је неваљалство људско велико на земљи, и да су све мисли срца њихова свагда само зле...“ (1. Мојсијева 6,5). Плагол „видећи“ (1. Мојсијева 6,5) враћа читаоца на сваки корак Божјег првобитног Стварања. Али оно што Бог сада види, уместо да буде *тов*, „добро“, заправо је *ра'*, „зло“ (1. Мојсијева 6,5). Стиче се утисак да се Бог показао што је створио овај свет, који је сада био пун *ра'* (1. Мојсијева 6,5).

Па ипак, чак и то Божје кајање садржи елементе спасења. Јеврејска реч за „кајање“ (*накхам*) звучи слично као име Ноје (Ноакх), што значи „утеха“ (1. Мојсијева 5,29). Дакле, Божји одговор на то зло има две стране. Он садржи претњу правдом, што ће довести до уништења неких људи, али и обећање утехе и милости, што ће водити ка спасењу других.

Тај „двоструки глас“ већ се чуо у случају Каина и Авеља/ Сита, и поново кроз поређење две наследне линије – Ситове (синови Божји) и Каинове (синови човечији). А сад се опет могао чути, кад је Бог направио разлику између Ноја и остатка човечанства.

ПРИПРЕМА ЗА ПОТОП

Прочитајте текст 1. Мојсијева 6,13 - 7,10. Коју поуку можемо извући из тог необичног извештаја о раном периоду људске историје?

Попут Данила, Ноје је пророк који најављује крај света. Јеврејска реч за „ковчег“ (*шевах*) (1. Мојсијева 6,14) иста је ретка египатска позајмљеница која је коришћена за „ковчег“, у коме је Мојсије као дете сакривен и сачуван да би избавио Израел из Египта (2. Мојсијева 2,3).

Такође, неки су у општој структури тог ковчега видели паралеле са ковчегом завета (2. Мојсијева 25,10). Као што ће Нојев ковчег омогућити опстанак човечанства, тако и ковчег завета, знак Божјег присуства усред Његовог народа (2. Мојсијева 25,22), указује на Божје дело спасења тог народа.

Изразом „Ноје учини, како му заповједи Бог“ (1. Мојсијева 6,22) завршава се уводни део. Глагол *'асах*, „учини“, који се односи на Нојев поступак, представља одговор на глагол *'асах*, „начини“, у Божјој заповести, којим уводни део почиње (1. Мојсијева 6,14) и који се у оригиналном тексту понавља пет пута (1. Мојсијева 6,14-16). Тај ехо између Божје заповести и Нојевог одговора указује на Нојеву апсолутну послушност ономе што му је Бог рекао да уради, „асах“. Занимљиво је да се тај израз користи и у контексту изградње ковчега завета (2. Мојсијева 39,32.42; 2. Мојсијева 40,16).

„Бог је дао Ноју тачне мере ковчега и изричита упутства у вези са сваком појединошћу његове конструкције. Људска мудрост не би могла да испланира структуру тако велике чврстине и издржљивости. Бог је био планер, а Ноје главни градитељ.“ – Елен Г. Вајт, *Стиварање, ѿаиријарси и иророци*, стр. 92 (оригинал).

Дакле, та паралела између два „ковчега“ поново потврђује њихову заједничку искупитељску улогу. Из тог разлога, Нојева послушност је описана као део Божјег плана спасења. Ноје је спасен једноставно зато што је имао довољно вере да учини оно што му је Бог заповедио (видети Јеврејима 11,7). Он је био рани пример вере која се испољава кроз послушност, једине врсте вере која је заиста битна (Јаков 2,20).

Укратко, иако „Ноје нађе милост пред Господом“ (1. Мојсијева 6,8), он као одговор на ту милост, већ дату, поступа верно и послушно Божјим заповестима. Зар тако не би требало да буде и у случају свих нас?

Прочитајте текст 2. Петрова 2,5-9. Зашто је спасена само Нојева породица? Коју поуку можемо извући из приче о Ноју, а која се тиче наше улоге у опомињању света на предстојећи суд?

ПОТОП

Глагол ‘асах, „начинити”, који се односи на Нојеве поступке, такође је кључна реч у извештају о Стварању из 1. Мојсијеве (1. Мојсијева 1,7.16.25.26.31; 1. Мојсијева 2,2). Према томе, Нојева дела послушности Богу су попут Божјих дела стварања. Оно што можемо закључити на основу те везе јесте да се приликом Потопа није радило само о Божјем кажњавању човечанства, већ и о Божјем спасењу.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 7. Зашто нас опис Потопа подсећа на извештај о Стварању? Које поуке можемо извући на основу паралела између та два догађаја?

Пажљиво читање текста о Потопу открива да су коришћене многе речи и изрази који се јављају и у извештају о Стварању: „седам“ (1. Мојсијева 7,2.3.4.10; упоредити са текстом 1. Мојсијева 2,1-3); „мушко и женско“ (1. Мојсијева 7,2.3.9.16; упоредити са 1. Мојсијева 1,27); „по врстама својим“ (1. Мојсијева 7,14; упоредити са 1. Мојсијева 1,11.12.21.24.25); „животиње“, „птице“, „што се год миче по земљи“ (видети 1. Мојсијева 7,8. 14. 21. 23; упоредити са 1. Мојсијевом 1,24. 25); и „жива душа“ (1. Мојсијева 7,15.22; упоредити са 1. Мојсијева 2,7).

Прича о Потопу, дакле, помало подсећа на причу о Стварању. Ти одједи извештаја о Стварању откривају да је Бог који ствара исти онај Бог који уништава (5. Мојсијева 32,39). Па ипак, ти одједи преносе и поруку наде: за Потоп је предвиђено да буде ново стварање, из воде, што доводи до новог постојања.

Кретање вода показује да је то ново стварање заправо преокренути чин Стварања из текста 1. Мојсијева 1. За разлику од 1. поглавља 1. Мојсијеве, које описује одвајање вода над сводом од вода под сводом (1. Мојсијева 1,7), Потоп подразумева њихово поновно сједињење, јер оне разваљују своје границе (1. Мојсијева 7,11).

Тај процес преноси парадоксалну поруку: Бог мора да уништи оно што је било пре да би омогућио ново стварање до којег ће доћи касније. Стварање нове земље захтева уништење старе. Тако Потоп најављује будуће спасење света на крају времена: „Видјех небо ново и земљу нову; јер прво небо и прва земља прођоше“ (Откривење 21,1; упоредити са текстом Исаија 65,17).

Шта би у нама требало да се уништи како би могло изнова да се створи? (Видети Римљанима 6,1-6.)

ЗАВРШЕТАК ПОТОПА

Текст 1. Мојсијева 7,22-24 описује поражавајуће и свеопште дејство вода, које су учиниле да се „истријеби... свако тијело живо” (1. Мојсијева 7,23) и које „стајаше поврх земље сто и педесет дана” (1. Мојсијева 7,24). Управо у тој атмосфери потпуног уништења и безнађа „Бог се опомену“ (1. Мојсијева 8,1). Тај израз се налази у самом средишту целокупног извештаја о Потопу, што указује да је то његова главна порука.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 8,1. Шта значи то да се Бог „опомену“ Ноја?

Глагол *zakhar*, „сећати се“, значи да Бог није заборавио; то је нешто више од пуке менталне активности. У библијском контексту „Бог који се опомиње“ подразумева испуњење Његовог обећања и често се односи на спасење (видети текст 1. Мојсијева 19,29). У контексту Потопа, „Бог се опомену“ значи да киша „престаде“ (1. Мојсијева 8,2) и да ће Ноје ускоро моћи да напусти ковчег (1. Мојсијева 8,16).

Мада му још увек није био дат директан налог за излазак, Ноје презима иницијативу и прво шаље гаврана, а затим и голубицу да испитају ситуацију. Најзад, пошто му се голубица није вратила, он схвата да „усахну вода на земљи; ... откри кров на ковчегу, и угледа земљу суху“ (1. Мојсијева 8,13).

Нојево понашање пружа нам обиље практичних лекција. С једне стране, учи нас да верујемо Богу, мада Он још увек не говори директно. С друге стране, вера не оспорава вредност размишљања и испитивања. Вера нас не ослобађа дужности да мислимо, тражимо и проверавамо да ли је оно што смо сазнали истина.

Па ипак, Ноје не излази напоље све док му Бог, коначно, не каже да то учини (1. Мојсијева 8,15-19). Што ће рећи, чак и пошто је сазнао да је безбедно изаћи, Ноје се још увек ослања на Бога и чека Његов знак, пре него што напусти барку. И даље је стрпљиво чекао унутар барке. „Као што је ушао по Господњој заповести, тако је сада чекао посебан налог да изађе... Коначно се анђеоски спустио с неба, отворио масивна врата и позвао патријарха и његове укућане да изађу на земљу и поведу са собом сва жива створења“ – Елен Г. Вајт, *Сива-рање, иаџријарси и џороци*, стр. 105 (оригинал).

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 8,1; 1. Мојсијева 19,29 и Псалми 106,4. Шта значи израз „Бог се опомену“? Шта та истина значи за нас сада – то јест, како вам је Бог показао да вас се „опомиње“?

ЗАВЕТ – 1. ДЕО

Дошао је тренутак да се обећани завет испуни. „Али ћу с тобом учинити завет свој: и ући ћеш у ковчег ти и синови твоји и жена твоја и жене синова твојих с тобом“ (1. Мојсијева 6,18). За разлику од божанске претње уништењем (1. Мојсијева 6,17), овај завет је обећање живота.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 8,20. Шта је Ноје прво урадио кад је изашао из барке и зашто?

Попут Адама и Еве, који су несумњиво славили Бога у Суботу непосредно након шест дана Стварања, Ноје приноси жртву Богу одмах после Потопа, који је сам по себи био нови чин стварања. Међутим, постоји разлика између та два чина богослужења. За разлику од Адама и Еве, који су се директно клањали Господу, Ноје је морао да принесе жртву. То је прво помињање олтара у Светом писму. Та жртва је „жртва паљеница“ (*олах*), најстарија и најчешће приношена жртва. За Ноја је то била захвална жртва (упоредити са текстом 4. Мојсијева 15,1-11), принета као израз захвалности Створитељу који га је спасао.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 9,2-4. Како је Потоп утицао на људску исхрану? Који принцип се налази у позадини Божјих ограничења?

Због последица Потопа, биљна храна више није била доступна као некада. Зато је Бог допустио људима да једу животињско месо. Та промена исхране довела је до промене у односима између људи и животиња, у поређењу са односима који су постојали између њих након првобитног Стварања. Према извештају о Стварању, људи и животиње су делили исту биљну храну и нису представљали претњу једни другима. Међутим, у свету после Потопа, убијање животиња ради исхране довело је до односа који су укључивали страх и трепет (1. Мојсијева 9,2). У тренутку кад су почели да једу једни друге, људи и животиње су, несумњиво, развили однос сасвим другачији од онога у ком су уживали у Едему.

Међутим, то Божје допуштење имало је два ограничења. Прво, нису све животиње биле погодне за исхрану. Прво ограничење огледало се у разлици између „чистих и нечистих“ животиња, што је било део поретка Стварања (**видети** 1. Мојсијева 8,19,20; **упоредити** са текстом 1. Мојсијева 1,21,24). Друго ограничење било је изричито и ново, а подразумевало је уздржавање од конзумирања крви, јер је живот у крви (1. Мојсијева 9,4).

ЗАВЕТ – 2. ДЕО

Прочитајте текст 1. Мојсијева 8,21-9,1. Какав је значај Божјег залагања за очување живота? На који начин Божји благослов остварује сврху тог залагања?

Божја посвећеност очувању живота била је чин благодати, а не резултат људских заслуга. Бог је одлучио да сачува живот на земљи упркос људском злу (1. Мојсијева 8,21). У тексту 1. Мојсијева 8,22 стоји дословно, „у све дане земље“, то јест, све док постоји ова садашња земља, годишња доба ће долазити и пролазити и живот ће опстајати. Укратко, Бог није одустао од своје творевине.

Заправо, следећи текст у ком се говори о Божијем благослову, враћа нас на првобитно Стварање и благослов који га је пратио (1. Мојсијева 1,22.28; 1. Мојсијева 2,3). Господ је, у извесном смислу, пружио човечанству прилику за нови почетак, могућност да почне изнова.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 9,8-17. Какав је значај дуге? У ком смислу је тај „знак завета“ (1. Мојсијева 9,13) повезан са другим знаком завета, Суботом?

Израз „постављам завет“ понавља се три пута (1. Мојсијева 9,9.11.17), што означава врхунац и испуњење првобитног Божијег обећања (1. Мојсијева 6,18). Након претходног одељка, који је паралелан са шестим даном у извештају о Стварању, овај одељак је паралелан са оним који покрива седми дан извештаја о Стварању – Суботу. Понављање речи „завет“ седам пута унутар тог текста је нешто што подсећа на Суботу. Као и Субота, дуга је знак завета (1. Мојсијева 9,13.14.16; упоредити са текстом 2. Мојсијева 31,12-17). Такође, као и Субота, дуга има свеобухватни карактер јер важи за цео свет. Као што је Субота, као симбол Стварања, намењена свима, ма где се налазили, тако и обећање да више неће бити свеопштег потопа важи за све и на сваком месту.

Следећи пут када будете видели дугу, размислите о свим Божјим обећањима која су нам дата. Зашто можемо веровати тим обећањима и на који начин нам дуга то показује?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Посебно је поучно упоредити менталитет, понашање људи и стање у свету пре Потопа, и оног што постоји у данашње време. Људска поквареност, сасвим сигурно, није нова појава. Размотрите паралеле између њиховог и нашег времена.

„Греси који су позивали на освету над препотопним светом постоје и данас. Страх Божји је протеран из људских срца, а према Његовом закону поступа се равнодушно и са презиром. Крајња посветовљеност тадашњег нараштаја може се упоредити са стањем данашњег нараштаја... Бог није осудио становнике препотопног света зато што су јели и пили... Њихов грех састојао се у томе што су те дарове узимали без захвалности према Дародавцу, што су се изопачили удовољавајући апетиту без икаквих ограничења. Било им је дозвољено да склапају бракове. Брак је божанска установа; била је то једна од првих установа које је Бог успоставио. Он је дао посебна упутства о браку, заоденувши га светошћу и лепотом; али та упутства су заборављена, а брак је изопачен и подређен задовољавању страсти. Слично је и данас. У ономе што је дозвољено, претерује се до крајности... Преваре, подмићивања и крађе има подједнако у вишим и нижим круговима и нико их не осуђује. Новине су пуне извештаја о убиствима... Дух анархије прожима све народе, а његови изливи који с времена на време ужасавају свет, само су доказ тињајућих ватри страсти и безакоња које ће, кад се једном измакну контроли, опустошити земљу и напунити је јадом. Слика коју нам Надахнуће даје о препотопном свету сувише јасно приказује стање ка којем се савремено друштво убрзано креће. Чак и сада, у овом столећу, и у такозваним хришћанским земљама, дешавају се злочини исто онако црни и страшни као што су били греси због којих су уништени грешници старог света.“ – Елен Г. Вајт, *Стиварање, ња-иријарси и њороци*, стр. 101, 102 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Које су заједничке карактеристике препотопног и нашег друштва? Чему нас те заједничке карактеристике уче о милости Бога који, упркос свему томе, воли овај свет и још увек настоји да спасе кога год може?
2. Неки људи тврде да је Нојев потоп био само локални догађај. Шта је погрешно у вези с том идејом? Кад би то била истина, зашто би свака локална поплава (и свака дуга) чинила Бога лажовом?

СВИ НАРОДИ И ВАВИЛОН

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 9,18 - 11,9; Лука 10,1; Матеј 1,1-17; Лука 1,26-33; Псалми 139,7-12; 1. Мојсијева 1,28; 1. Мојсијева 9,1.

Текст за памћење: „Зато се прозва Вавилон, јер ондје помете Господ језик цијеле земље, и оданде их расу Господ по свој земљи“ (1. Мојсијева 11,9).

После Потопа, фокус библијског извештаја помера се с појединца, Ноја, на његова три сина, „Сима, Хама и Јафета“. Посебна пажња посвећује се Хаму, оцу Хананејаца (1. Мојсијева 10,6.15), што представља увод у причу о „Ханану“, Обећаној земљи (1. Мојсијева 12,5), коју је ишчекивао Аврам а његов благослов ће обухватити све народе (1. Мојсијева 12,3).

Међутим, ток наратива прекида извештај о изградњи Вавилонске куле (1. Мојсијева 11,1-9). Још једном, Божји планови за човечанство бивају поремећени. Оно што је требало да буде благослов – рађање свих народа – постаје повод за још једно проклетство. Народи се уједињују како би покушали да заузму Божје место. Бог им изриче пресуду и, услед настале збрке, народ се расејава по целом свету (1. Мојсијева 11,8), испуњавајући тако првобитни Божји план да они „напуне земљу“ (1. Мојсијева 9,1).

На крају, упркос људској покварености, Бог претвара зло у добро. Он, као и увек, има последњу реч. Клетва изречена Хаму у шатору његовог оца (1. Мојсијева 9,21.22) и клетва над збуњеним народом код Вавилонске куле (1. Мојсијева 11,9) на крају ће се претворити у благослов за све народе.

КЛЕТВА НАД ХАМОМ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 9,18-27. Која је порука те необичне приче?

Нојево понашање у винограду подсећа на Адамово понашање у Едемском врту. Те две приче имају неке заједничке мотиве: једење воћа које резултира голоћињом, а затим покривање, проклетство и благослов. Дакле, Ноје се поново повезује са својим адамовским коренима и, нажалост, наставља историју Пада.

Ферментација воћа није била део Божјег првобитног стварања. Ноје се препустио њеном дејству, а затим изгубио самоконтролу и обнажио се. Чињеница да је Хам „видео“ његову голоћињу подсећа на Еву, која је такође „видела“ забрањено дрво (1. Мојсијева 3,6). Та паралела сугерише да Хам није само кришом, случајно „видео“ голоћињу свог оца. Он је ишао унаоколо и причао о томе, а да није ни покушао да се побрине за проблем свог оца. Насупрот томе, реакција његове браће која су одмах кренула да покрију свог оца, док га је Хам оставио голог, прећутно је осудила Хамове поступке.

Ту је реч о поштовању родитеља. Ако не поштујете своје родитеље, који представљају вашу прошлост, то ће утицати на вашу будућност (2. Мојсијева 20,12; упоредити са Ефесцима 6,2). Отуда и проклетство које ће утицати на Хамову будућност и будућност његовог сина Ханана.

Наравно, груба је теолошка грешка и етички злочин користити тај текст за оправдавање расистичких теорија против било кога. Пророчанство је стриктно ограничено на Ханана, Хамовог сина. Библијски аутор ту има на уму неке од покварених поступака Хананејаца (1. Мојсијева 19,5-7.31-35).

Поред тога, та клетва садржи и обећање о благослову. У питању је игра речи у вези са именом „Ханан“, које је изведено од глагола *кана*, што значи „покорити“. Управо покораванем Ханана ће Божји народ, Симови потомци, ући у Обећану земљу и припремити пут за долазак Месије, који ће Јафета раширити „у шаторима Симовијем“ (1. Мојсијева 9,27). То је пророчка алузија на проширење Божјег завета на све народе који буду прихватили поруку спасења упућену преко Израела целом свету (Данило 9,27; Исаија 66,18-20; Римљанима 11,25). Тако ће Хамова клетва, у ствари, бити благослов за све народе, укључујући и потомке Хама и Хананејаца који прихвате спасење које им је Господ понудио.

Ноје – „херој“ Потопа – пијан? Шта нам то говори о несавршености свих нас и о томе зашто нам је Божја милост потребна у сваком тренутку нашег живота?

РОДОСЛОВИ У 1. МОЈСИЈЕВОЈ

На основу хронолошких информација о његовом времену види-мо да Ноје служи као веза између цивилизација пре и после Потопа. Последња два стиха приче о њему (1. Мојсијева 9,28.29) враћају нас на последњу карикату Адамовог родослова (1. Мојсијева 5,32). Пошто је Адам умро када је Ламех, Нојев отац, имао 56 година, Ноје је сигурно слушао приче о Адаму, тако да је могао да их пренеси својим потомцима пре и после Потопа.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 10. Која је сврха тог родослова у Библији? (Видети такође Лука 3,23-38.)

Библијска генеалогичка има три функције. Прво, она наглашава историјску природу библијских извештаја, који се односе на стварне људе који су некада живели и умрли, и чији су дани били прецизно избројани. Друго, она показује континуитет од древних времена до времена у ком живи писац одређене књиге, успостављајући јасну везу између прошлости и „савремености“. Треће, подсећа нас на људску крхкост и на трагичан учинак проклетства греха и његових смртоносних последица на све генерације које су уследиле.

Запазите да подела на „хамите“, „семите“ и „јафетите“ не следи неке јасне критеријуме. Седамдесет народа најављује 70 чланова Јаковљеве породице (1. Мојсијева 46,27) и 70 израелских старешина у пустињи (2. Мојсијева 24,9). Идеја о повезаности између 70 народа и 70 старешина указује на мисију Израела према осталим народима: „Кад Вишњи раздаде нашљедство народима, кад раздијели синове Адамове, постави међе народима по броју синова Израилевих“ (5. Мојсијева 32,8). По истом обрасцу, Исус шаље 70 ученика да евангелизирају народе (Лука 10,1).

Оно што нам та информација открива јесте директна веза између Адама и патријараха. Све су то биле историјске личности, стварни људи од Адама па надаље. То нам такође помаже да схватимо да су патријарси имали директан приступ сведоцима који су се лично сећали тих древних догађаја.

Прочитајте текст Матеј 1,1-17. Чему нас то учи у вези са историчношћу свих тих личности? Зашто је за нашу веру толико битно да знамо и верујемо да су то били стварни људи?

ЈЕДАН ЈЕЗИК

Прочитајте текст 1. Мојсијева 11,1-4. Зашто је људима „на цијелој земљи“ било толико стало да постигну јединство?

Израз „цела земља“ односи се на мали број људи, оних који су живели после Потопа. Разлог за њихово окупљање јасно је назначен: хтели су да подигну кулу која би сезала до небеса (1. Мојсијева 11,4). Њихова права намера била је заправо да заузму место самог Бога Створитеља. Посебно је значајно то што опис намера и поступака тих људи подсећа на опис Божијих намера и поступака у извештају о Стварању: „рекоше“ (1. Мојсијева 11,3,4; упоредити са 1. Мојсијева 1,6.9.14, итд.); „да правимо“ (1. Мојсијева 11,3,4; упоредити са 1. Мојсијева 1,26). Њихова намера се изричито наводи: „Да стечемо себи име“ (1. Мојсијева 11,4), што је израз који се користи искључиво за Бога (Исаија 63,12.14).

Укратко, градитељи Вавилона гајили су грешну амбицију да замене Бога Створитеља. (Знамо ко их је на то инспирисао, зар не? Видети текст Исаија 14,14.) Сећање на Потоп несумњиво је играло извесну улогу у њиховом пројекту. Изградиле су високу кулу како би преживели следећи потоп, уколико би до њега дошло упркос Божјем обећању. Сећање на Потоп сачувано је у вавилонској традицији, мада искривљено, и повезује се са подизањем града Вавилона. Тај напор да се досегне небо и узурпира Божји престо заиста ће карактерисати дух Вавилона.

Из истог разлога прича о Вавилонској кули представља тако важан мотив у Књизи пророка Данила. Позивање на земљу Сенар у уводу приче о Вавилонској кули (1. Мојсијева 11,2), понавља се на почетку Данилове књиге, као назив места на које је Навуходоносор донео предмете из јерусалимског храма (Данило 1,2). Међу многим догађајима описаним у тој књизи, епизода у којој Навуходоносор подиже златну статуу, вероватно на истом месту, у истој „равници“, најјасније дочарава такав став. У својим визијама краја, Данило види исти сценарио – народе на земљи како се окупљају да би се ујединили против Бога (Данило 2,43; Данило 11,43-45; упоредити са текстом Откривење 16,15.16). Тај њихов покушај пропада, као и у случају Вавилона.

Један познати француски секуларни писац из прошлог века тврдио је да се велика сврха човечанства састоји управо у томе да покуша „да буде Бог“. Шта је то у свима нама, почевши од Еве у Едему (1. Мојсијева 3,5), што нас увлачи у ту опасну лаж?

„ХАЈДЕ ДА СИЂЕМО“

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 11,5-7 и Псалми 139,7-12. Зашто је Бог том приликом сишао на земљу? Који догађај је подстакао такву божанску реакцију?

Иронијом случаја, мада су људи тежили да се попну у висине, Бог је морао да сиђе до њих. Божји силазак је потврда Његове надмоћности. Бог ће увек бити изван нашег људског домаћаја. Сваки људски напор да се уздигне ка Њему и да се сретне с Њим на небу узалудан је и смешан. Несумњиво, Исус је управо зато – да би нас спасао – сишао к нама. Јер, заиста није било другог начина да нас спасе.

Велика иронија у извештају о Вавилонској кули огледа се у изјави да Бог „сиђе да види град и кулу“ (1. Мојсијева 11,5). Бог уопште није морао да сиђе да би је видео (Псалми 139,7-12; упоредити са текстом Псалми 2,4), али је то ипак учинио. Тај појам наглашава Божју повезаност са човечанством.

Прочитајте текст Лука 1,26-33. Чему нас то учи у вези са Божјим силажењем к нама?

Божји силазак подсећа нас такође на принцип оправдања вером и на процес Божје благодати. Шта год да урадимо за Бога, Он ће и даље морати да сиђе да би се састао с нама. То што чинимо за Бога није оно што ће нас довести до Њега и до спасења. Напротив, Божје кретање ка нама је оно што ће нас спасити. Текст 1. Мојсијева 11,5-7 чак два пута помиње Божји силазак, што показује колико Му је било важно то што се тамо дешавало.

Према том тексту, Господ је желео да стави тачку на њихово дубоко укоренењено јединство, које би — с обзиром на њихово пало стање — могло да води само ка све већем и већем злу. Зато је одлучио да им побрка језике, чиме је осујетио њихове заједничке планове.

„Планови градитеља Вавилона завршили су се срамно и поразно. Споменик њиховој охолости постао је споменик њиховој лудости. А ипак, људи настављају да иду истим путем – ослањају се на себе и одбацују Божји закон. То је понашање које је сотона покушао да наметне на небу; оно исто које је Каин показао кад је принео свој дар.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, њајријарси и њороци*, стр. 123 (оригинал).

Како у извештају о Вавилонској кули можемо препознати још један пример људске охолости и разлоге из којих је тај покушај, на крају, пропао? Које личне поуке можемо извући из те приче?

СПАСЕЊЕ ИЗГНАНИКА

Прочитајте следеће стихове: 1. Мојсијева 11,8-9 и 1. Мојсијева 9,1, и упоредите их са текстом 1. Мојсијева 1,28. Зашто је Божје расејање спасоносно?

Божји план и благослов за људе састојао се у следећем: „Рађајте се и множите се, и напуните земљу“ (1. Мојсијева 9,1; упоредити са текстом 1. Мојсијева 1,28). Међутим, градитељи Вавилона су се, на супрот Божјем плану, радије држали заједно као исти народ. Један од разлога што су желели да сазидају тај град био је управо да се не би „расијали по земљи“ (1. Мојсијева 11,4). Одбили су да се преселе негде другде, сматрајући вероватно да ће заједно бити моћнији него што би били кад би се раздвојили и расејали. И, у извесном смислу, били су у праву.

Нажалост, они су снагу свог јединства намеравали да искористе за зло, а не за добро. Желели су да „стекну себи име“, што је јасан одраз њихове гордости и ароганције. Заиста, кад год људи, отворено пркосећи Богу, појеле да „стекну себи име“, можемо бити сигурни да то неће изаћи на добро. Никад и није.

Дакле, као казну за њихов отворени пркос, Бог је одредио да буду расејани „по свој земљи“ (1. Мојсијева 11,9), управо оно што нису желели да се деси.

Занимљиво је да се име Вавилон, што значи „врата Божја“, повезује са глаголом *балал*, што значи „збунити“ (1. Мојсијева 11,9). Дакле, управо зато што су хтели да стигну до „врата“ Божјих, јер су себе сматрали једнаким Богу, завршили су збуњени и много мање моћни него што су били раније.

„Становници Вавилона желели су да успоставе управу независну од Бога. Међу њима је било и оних који су се бојали Господа, али су их безаконици завели лажима и привукли својим плановима. Бог је због тих верних одлагао изливање својих судова и пружао им прилику да разоткрију њихову праву природу. Док се то догађало, синови Божји су се трудили да их одврате од њихових намера, али они су свим срцем као један стали иза подухвата којим су изазивали Бога. Да су наставили да га несметано остварују, свет би још у својим раним данима постао потпуно изопачен. Њихов завет је био утемељен на побуну; било је то царство основано ради уздизања човека, царство у којем Бог не би уживао ни власт ни част.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, иаширијарси и њороци*, стр. 123 (оригинал).

Зашто морамо бити врло пажљиви како не бисмо тежили да „стекнемо име“ за себе саме?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѡаѡријарси и ѡророци* од Елен Г. Вајт, прочитајте поглавље под насловом „Вавилонска кула“, стр. 117-124 (оригинал).

„Одлучили су да подигну град и у њему кулу тако застрашујуће висине да изазове дивљење света. Те подухвате су планирали како би спречили људе да се расеју и оснивају нова насеља. Иако је Бог наредио људима да се рашире по свој земљи, да је населе и покоре, градитељи Вавилонa желели су да сачувају јединство своје заједнице и утемеље монархију која би на крају обухватила целу земљу. Тако би њихов град постао престоница светског царства. Његова слава будила би дивљење и поштовање света и прославила његове осниваче. Величанствена кула која би досезала до неба, требало је да стоји као споменик снаге и мудрости својих градитеља и да сећање на њихову славу сачува за све нараштаје.

Становници сенарске равнице нису веровали Богу када се заветовао да неће више пустити Потоп на земљу. Многи међу њима одбацили су Божје постојање и Потоп приписивали деловању природних сила. Други су веровали у врховно Биће које је уништило препотопни свет, али су се њихова срца, као некада Каиново, побунила против Њега. Кула је требало да им послужи као уточиште у случају нове поплаве. Подижући грађевину на много већу висину од оне коју су досегле воде Потопа, намеравали су да избегну сваку могућу опасност. А будући да би се уздигли до облака, надали су се да ће докучити и узрок Потопа. Целокупни подухват осмишљен је тако да још више узвиси понос градитеља, да мисли будућих нараштаја одврати од Бога и наведе их на идолопоклонство.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѡаѡријарси и ѡророци*, стр. 118, 119 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Какве примере имамо из историје, или можда чак и из садашњости, о невољама које могу да изазову они који желе да стекну себи име?
2. Како можемо, као црква, избећи опасност да покушамо, чак и несвесно, да градимо сопствену Вавилонску кулу? На које начине бисмо заправо могли покушати да то урадимо, можда чак и несвесно?

АВРАМОВИ КОРЕНИ

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 12; Исаија 48,20; Исаија 36,6.9; Јеремија 2,18; 1. Мојсијева 13; 1. Мојсијева 14; Јеврејима 7,1-10.

Текст за памћење: „Вјером послуша Авраам кад би позван да изиђе у земљу коју шћаше да прими у нашљедство, и изиђе не знајући куда иде“ (Јеврејима 11,8).

Стигли смо до средишта 1. књиге Мојсијеве. Овај централни део (1. Мојсијева 12-22) покрива Аврамово путовање од првог Божјег позива, *лекх лекха* – „Иди!“ (1. Мојсијева 12,1), који је навео Аврама да се одрекне своје прошлости, до другог Божјег позива, *лекх лекха* – „Иди!“ (1. Мојсијева 22,2), који га је навео да се одрекне будућности (какву би имао у свом сину). Као резултат тога, Аврам је увек у покрету, увек је мигрант, због чега се назива и „дошљаком“ (1. Мојсијева 17,8).

На свом путовању, Аврам „лебди над празнином“, без прошлости, коју је изгубио, и без будућности коју не може да сагледа. Између та два позива, која уоквирују његово путовање вере, Аврам чује Божји глас, који га уверава: „Не бој се“ (1. Мојсијева 15,1). Те три Божје речи обележавају три дела Аврамовог путовања, која ћемо проучавати у 6, 7. и 8. поуци за ово тромесечје.

Аврам представља узор вере (1. Мојсијева 17,6) и у јеврејском Писму се помиње као човек вере (Немија 9,7.8). У Новом завету, Аврам је једна од најчешће помињаних личности из Старог завета, а ове недеље ћемо почети да увиђамо и зашто.

АВРАМОВ ОДЛАЗАК

Прочитајте текст 1. Мојсијева 12,1-9. Зашто је Бог позвао Аврама да напусти своју земљу и породицу? Како је Аврам одговорио?

Последњи пут кад је Бог разговарао с неком особом, бар према ономе што је забележено у Светом писму, било је то са Нојем, кад га је, после Потопа, уверавао да ће успоставити завет са сваким телом (1. Мојсијева 9,15-17), и да више никад неће бити свеопштег потопа на земљи. Божја нова реч, сада упућена Авраму, поново се повезује с тим обећањем: сви народи на земљи биће благословени преко Аврама.

Испуњење тог пророчанства почиње напуштањем прошлости. Аврам оставља све што му је било познато – своју земљу, породицу, чак и део себе. Размре тог потеза огледају се у понављању кључне речи „иди“, која се у овом контексту јавља седам пута. Аврам прво мора да напусти своју земљу, „Ур Халдејски“, која је такође Вавилон (1. Мојсијева 11,31; Исаија 13,19). Тај позив на „излазак из Вавилона“ има дугу историју међу библијским пророцима (Исаија 48,20; Откривење 18,4).

Аврамов одлазак тиче се и његове породице. Аврам мора да остави своју постојбину и велики део онога што је научио и стекао наслеђем, образовањем и утицајем.

Међутим, Божји позив обухвата и више од тога. Јеврејски израз *лекх лекха*, „иди“, дословно преведен значи „иди сам“ или „иди због себе“. Аврамов излазак из Вавилона подразумева нешто више од напуштања његовог окружења, па чак и његове породице. Јеврејски израз ставља нагласак на њега самог. Аврам мора да напусти себе, да се ослободи дела себе који га везује за његову вавилонску прошлост.

Крајњи циљ тог напуштања је „земља“ коју ће му Бог показати. Исти речник поново се користи у контексту Исакове жртве (1. Мојсијева 22,2), на гори Морији, где је он требало да буде принет, и где је касније подигнут јерусалимски храм (2. Дневника 3,1). Божје обећање се не односи само на физичку домовину, већ на спасење света. Та идеја је поново потврђена Божјим обећањем о благослову за све народе (1. Мојсијева 12,2.3). Глагол *баракх*, „благословити“, јавља се у овом одломку пет пута. Процес тог свеопштег благослова делује преко Аврамовог „семена“ (1. Мојсијева 22,18; 1. Мојсијева 26,4; 1. Мојсијева 28,14). Текст се ту односи на „семе“, које ће своје крајње испуњење наћи у Исусу Христу (Дела 3,25).

Шта би Бог могао да вас позове да оставите за собом? То јест, који део свог живота бисте можда морали да напустите како бисте послушали Божји позив?

ИСКУШЕЊЕ ЕГИПТА

Прочитајте текст 1. Мојсијева 12,10-20. Зашто је Аврам напустио Обећану земљу да би отишао у Египат? Какво је било фараоново понашање у поређењу са Аврамовим?

Иронично, Аврам, који је управо стигао у Обећану земљу, одлучује да из ње оде у Египат јер „наста глад у оној земљи“ (1. Мојсијева 12,10). Извештаји о томе да су људи из Ханана одлазили у Египат у време глади добро су поткрепљени древним египатским текстовима. У египатском учењу Мерикаре, тексту који је настао током периода Средњег царства (2060–1700), људи који су долазили из Ханана означени су као „несрећни Азијати“ (*ааму*) и описани као „јадници... који немају воде... и не бораве на једном месту, већ иду трбухом за крухом.“ – Miriam Lichtheim, *Ancient Egyptian Literature, Volume I: The Old and Middle Kingdoms* (Berkley, CA: University of California Press, 1973), pp. 103, 104.

Искушење Египта често је представљало проблем за древне Израелце (4. Мојсијева 14,3; Јеремија 2,18). Египат је тако постао симбол свих оних који се више уздају у људе него у Бога (2. О царевима 18,21; Исаија 36,6.9). У Египту, где се вода виђала свакодневно, вера није ни била потребна, јер су благослови земље били одмах видљиви. У поређењу са земљом којом је харала глад, Египат је деловао као добро место за живот, упркос ономе што је Бог рекао.

Аврам који сада напушта Ханан, сушта је супротност Авраму који је напустио Ур. Аврам је раније приказан као човек вере, који напушта Ур у одговору на Божји позив. Сада, Аврам напушта Обећану земљу сам, својом вољом. Раније се Аврам ослањао на Бога, а сада се понаша као прагматични, манипулативни и неетички политичар који рачуна само на себе. „За време свог боравка у Египту, Аврам је показао да није лишен људских слабости и недостатака. Прикривајући чињеницу да је Сара његова жена, показао је неповерење у божанску заштиту, недостатак оне узвишене вере и храбрости коју је тако често и племенито показивао у свом животу.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаиријарси и йророци*, стр. 130 (оригинал).

Дакле, оно што овде видимо јесте чињеница да чак и велики Божји човек може да погрешити, и да га Бог неће због тога оставити. Кад Нови завет говори о Авраму као о примеру спасења благодаћу, то значи управо то – благодаћу. Јер, да се не спасавамо благодаћу, за Аврама, као ни за било кога од нас, не би било никакве наде.

Чему ова прича треба да нас научи кад је реч о томе колико је лако, чак и верним хришћанима, да скрену с правог пута? Зашто непослушност никада није добар избор?

АВРАМ И ЛОТ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 13,1-18. Чему нас та прича учи у погледу важности карактера?

Аврам се враћа тамо где је био раније, као да је његово путовање у Египат било само неславно скретање с пута. Божја прича са Аврамом почиње поново, оданде где је стала после његовог првог путовања у Обећану земљу. Прва Аврамова станица је Ветил (1. Мојсијева 13,3), баш као и на његовом првом путовању у ту земљу (1. Мојсијева 12,3-6). Аврам се покајао и „дошао к себи“ – Авраму, човеку вере.

Поновно успостављање везе са Богом показује се већ у Аврамовом односу према људима, у начину на који решава проблем са Лотом, својим братанцем, у вези са поделом земље. Аврам је тај који предлаже мирно решење и дозвољава Лоту да први бира (1. Мојсијева 13,9.10), што је чин великодушности и доброте, који показује какав је човек Аврам био.

То што је Лот за себе изабрао најбољи и најмање захтеван део, добро наводњено равницу (1. Мојсијева 13,10, 11), не бринући се због злоће својих будућих суседа (1. Мојсијева 13,13), открива нешто о његовој похлепи и карактеру. Израз „изабра себи“ подсећа нас на препотопне људе, који такође „узимаше... које хтјеше“ (видети 1. Мојсијева 6,2).

Насупрот томе, Аврамов потез био је чин вере. Аврам није изабрао земљу; она му је дата по благодати Божјој. За разлику од Лота, Аврам је на земљу гледао само по Божјем налогу (1. Мојсијева 13,14). Тек када се одвојио од Лота, Бог му се поново обратио (1. Мојсијева 13,14). То је заправо први забележени разговор између Бога и Аврама након позива у земљи Ур. „Подигни сада очи своје, па погледај с мјеста гдје си на сјевер и на југ и на исток и на запад. Јер сву земљу што видиш теби ћу дати и сјемену твојему до вијека“ (1. Мојсијева 13,14.15). А онда Бог позива Аврама да „пролази“ том земљом као да је реч о чину присвајања. „Устани, и пролази ту земљу у дужину и у ширину; јер ћу је теби дати“ (1. Мојсијева 13,17).

Међутим, Господ врло јасно ставља до знања да Он, Бог, даје ту земљу Авраму. То је дар, дар благодати, који Аврам мора да прими вером, вером која води ка послушности. Све што је Бог ту обећао Авраму оствариће се искључиво Његовим деловањем (видети 1. Мојсијева 13,14-17).

Како можемо научити да будемо љубазни и великодушни према другима, чак и када они нису такви према нама?

БАВИЛОНСКА КОАЛИЦИЈА

Прочитајте текст 1. Мојсијева 14,1-17. Шта је значајно у вези с тим ратом до ког долази непосредно након давања Обећане земље? Чему нас та прича учи кад је реч о Авраму?

То је први рат о ком се говори у Светом писму (1. Мојсијева 14,2). Коалиција четири војске из Месопотамије и Персије против друге коалиције пет хананских војски, укључујући царева Содома и Гоморе (1. Мојсијева 14,8), сугерише да је реч о великом сукобу (1. Мојсијева 14,9). Разлог за ту војну операцију састоји се у чињеници да су се ханански народи побунили против својих вавилонских господара (1. Мојсијева 14,4.5). Мада се та прича односи на конкретан историјски сукоб, тренутак избијања тог „глобалног“ рата, непосредно након што је Бог ту земљу даровао Авраму, даје читавом догађају посебан духовни значај.

Учеће толиког броја народа из земље Ханан сугерише да се у том сукобу радило о суверенитету над земљом. Иронично, логор Аврама, истински заинтересоване стране – јер је он једини био легитимни власник те земље – једина је сила која остаје ван сукоба, бар у почетку.

Разлог његове неутралности је тај што, за Аврама, Обећана земља није била стечена силом оружја нити мудрошћу политичких стратегија. Аврамово царство било је Божји дар. Једини разлог из ког ће се Аврам умешати је судбина његовог братанца Лота, који је био заробљен у некој од битака (1. Мојсијева 14,12.13).

„Аврам, који је спокојно боравио у храстовим шумарцима крај Мамрије, сазнао је од једног од бегунаца причу о бици и несрећи која је задесила његовог синовца. Није гајио никакве непријатне усмене на Лотову незахвалност. Пробудила се сва његова наклоност према рођаку и одлучио је да га ослободи. Тражећи, пре свега, божански савет, Аврам се спремао за рат.“ – Елен Г. Вајт, *Стварање, њаширијарси и пророци*, стр. 135 (оригинал).

Међутим, Аврам се није супротставио целој коалицији. У нечему што је вероватно било попут муњевите ноћне операције командоса, напао је само логор у ком је Лот био затвореник. Лот је спасен, а са њим и цар Содома. Тако је овај верни Божији човек показао велику храброст и моралну чврстину. Нема сумње да је његов утицај у том региону порастао, да су људи видели какав је он човек, и сазнали нешто више о Богу коме је служио.

Какав утицај на друге имају наши поступци? Какву поруку о нашој вери шаћемо својим делима?

ДЕСЕТАК МЕЛХИСЕДЕКУ

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 14,18-24 и Јеврејима 7,1-10. Ко је био Мелхиседек? Зашто је Аврам дао десетак том свештенику који се појавио наизглед ниоткуда?

Изнанадна појава тајанственог Мелхиседека није неумесна. Након што су се ханански цареви захвалили Авраму, он сада изражава захвалност овом свештенику тиме што му даје десетак.

Мелхиседек долази из града Салима, што значи „мир“ – врло прикладна порука након тих ратних превирања.

Наставак *тседек*, што значи „правда“, у имену Мелхиседек, појављује се у супротности са именима царева Содома – Вала („у злу“) и Гоморе – Варса („у покварености“), која су вероватно била одраз тога што су они представљали (1. Мојсијева 14,2).

Мелхиседек се појављује након гушења насиља и зла оличеног у осталим хананским царевима. У овом одломку налази се и прва библијска референца на реч „свештеник“ (1. Мојсијева 14,18). Повезивање Мелхиседека са „Богом вишњим“ (1. Мојсијева 14,18), кога Аврам назива својим Богом (1. Мојсијева 14,22), јасно указује да га је Аврам видео као свештеника Бога којем је служио. Мелхиседек се, међутим, не поистовећује са Христом. Он је једноставно био Божји представник међу људима тог времена (видети коментаре Елен Г. Вајт у делу: *The SDA Bible Commentary*, vol. 1, pp. 1092, 1093).

Мелхиседек заиста служи као свештеник. Он износи „хлеб и вино“, што је честа асоцијација на употребу свеже цеђеног сока од грожђа (5. Мојсијева 7,13; 2. Дневника 31,5), и касније се поново помиње у контексту давања десетка (5. Мојсијева 14,23). Осим тога, он благосиља Аврама (1. Мојсијева 14,19).

У међувремену, „даде му Аврам десетак од свега“ (1. Мојсијева 14,20) као одговор Богу Створитељу, „чије је небо и земља“ (1. Мојсијева 14,19). Та титула представља алузију на увод извештаја о Стварању (1. Мојсијева 1,1), где израз „небо и земља“ подразумева свеукупност, односно „све“. Као такав, десетак се сматра изразом захвалности Творцу, који све поседује (Јеврејима 7,2-6; упоредити са текстом 1. Мојсијева 28,22). Парадоксално, верник не схвата десетак као дар Богу, већ као дар од Бога, јер нам Бог ионако све даје.

Зашто је чин враћања десетка снажан показатељ вере, као и значајан подстрек за изградњу вере?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт прочитајте поглавље под насловом „Аврам у Ханану“, стр. 134–136 (оригинал).

„Христова црква треба да буде благослов, а њени чланови да буду благословени док благосиљају друге. Кад је једном народу дао предност над целим светом, Божји циљ није био само да их усвоји као синове и кћери, већ да преко њих дарује свету благодети божанског просветљења. Кад је изабрао Аврама, Господ није хтео само да га учини својим посебним пријатељем, већ и посредником драгоцених и нарочитих предности које је желео да подари свим народима. Аврам је требало да буде светлост у моралној тами свог окружења.

Кад своју децу благослови светлошћу и истином, Бог то не чини само зато да би они имали дар вечног живота, већ и да би људи око њих могли да буду духовно просветљени... ’Ви сте со земљи. А кад учини да Његова деца буду со земљи, то није само ради њиховог сопственог очувања, већ и зато да би постали активни чиниоци у очувању других...

Да ли светлите као живо камење у Божијој грађевини?... Наша вера није права уколико не врши надзор над сваким нашим пословним подухватом. Нама је потребна практична побожност коју ћемо уткати у свој пословни живот. Христова преображујућа милост треба да делује на наше срце. Потребно нам је много мање себе, а много више Исуса.“ – Ellen G. White, *Reflecting Christ*, p. 205.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. У светлу Аврамовог благослова: „Благословићу те... и ти ћеш бити благослов“ (1. Мојсијева 12,2), шта заправо значи бити благословен? Како ми, као људи који служе истом Богу као и Аврам, можемо бити благослов за друге?
2. Шта није у реду у вези са Аврамовом половичном лажи о његовој жени-сестри? Шта је горе: слагати или рећи делимичну истину, при чему, технички гледано, ипак лажете?
3. Прочитајте поново текст 1. Мојсијева 14,21-23, Аврамов одговор на понуду содомског цара. Зашто је он тако реаговао и коју важну поуку можемо извући из те приче? Зар не би било оправдано да је Аврам одлучио да узме оно што му је тај цар понудио?

ЗАВЕТ СА АВРАМОМ

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 15-19,29; Римљанима 4,3.4.9.22; Галатима 4,21-31; Римљанима 4,11; Римљанима 9,9; Амос 4,11.

Текст за памћење: „А Аврам рече: Господе, Господе, шта ћеш ми дати кад живим без дјеце, а на ком ће остати моја кућа то је Елијезер овај Дамаштанин?“ (1. Мојсијева 15,2).

Са текстом 1. Мојсијева 15 долазимо до кључног тренутка, када Бог озваничава свој завет са Аврамом. Аврамовски завет је други по реду, после завета са Нојем.

Аврамов завет, попут Нојевог, обухвата и друге народе, јер је то, у крајњој линији, део вечног завета, понуђеног целом човечанству (1. Мојсијева 17,7; Јеврејима 13,20).

У овој епизоди Аврамовог живота има пуно страха, али и смеха. Аврам се плаши (1. Мојсијева 15,1), баш као и Сара (1. Мојсијева 18,15) и Агара (1. Мојсијева 21,17). Аврам се смеје (1. Мојсијева 17,17), као и Сара (1. Мојсијева 18,12) и Исмаило (1. Мојсијева 21,9). Та поглавља одишу људском осећајношћу и топлином. Аврам се страствено залаже за спасење злих Содомљана, брижан је према Сари, Агари и Лоту, а према тројници странаца изузетно гостољубив (1. Мојсијева 18,6).

Управо у том контексту Аврам, чије име указује на племенитост и углед, добија име Авраам, што значи „отац многих народа“ (1. Мојсијева 17,5). Дакле, овде видимо више наговештаја свеобухватне природе онога што Бог планира да уради кроз свој завет са Аврамом.

АВРАМОВА ВЕРА

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 15,1-21 и Римљанима 4,3.4.9.22. **Како Аврам открива шта значи живети вером? Како је значење жртве коју је Бог тражио да Аврам принесе?**

Први Божји одговор на Аврамову забринутост у вези са наследником (1. Мојсијева 15,1-3) било је обећање да ће добити сина „који ће изаћи од“ њега (1. Мојсијева 15,4). Исти језик користи и пророк Натан када говори о потомству будућег месијанског цара (2. Самуилова 7,12). Аврам бива убеђен и „повјерова... Богу“ (1. Мојсијева 15,6), јер схвата да испуњење Божјег обећања не зависи од његове властите праведности него од Божје (1. Мојсијева 15,6; упореди са Римљанима 4,5.6).

Такво схватање било је сасвим неуобичајено, посебно у тој култури. У религији старих Египћана, на пример, пресуда се одређивала набрајањем праведних дела појединца и њиховим одмеравањем у односу на праведност богиње Маат, која је била оличење божанске правде. Укратко, „спасење“ је морало да се заради.

Међутим, овом приликом, Бог је осмислио церемонију жртвовања коју је Аврам требало да обави. Та жртва је у основи указивала на Христову смрт за наше грехе. Људи се спасавају милошћу, даром Божје праведности, који те жртве симболизују. Конкретно, та церемонија је ипак садржавала и неке поруке за Аврама лично. Слетање птица грабљивица на жртвоване животиње (1. Мојсијева 15,9-11) означавало је да ће Аврамови потомци трпети ропство у периоду од „четири стотине година“ (1. Мојсијева 15,13), или четири генерације (1. Мојсијева 15,16). А онда ће се, у четвртм покољењу, његови потомци „вратити овамо“ (1. Мојсијева 15,16).

Последња сцена тог жртвеног обреда посебно је драматична: „Пламен огњени пролакаше између онијех дијелова“ (1. Мојсијева 15,17). То необично чудо указивало је на Божју чврсту одлучност да испуни своје заветно обећање о давању земље Аврамовим потомцима (1. Мојсијева 15,18).

Границе те Обећане земље, „од воде мисирске до велике воде, воде Ефрата“ (1. Мојсијева 15,18) подсећају нас на границе Едемског врта (упоредити са текстом 1. Мојсијева 2,13.14). То пророчанство, дакле, обухвата много више од самог изласка из Египта и обезбеђивања домовине за Израел. На удаљеним хоризонтима тог пророчанства, у слици Аврамових потомака који заузимају Хананску земљу, назире се идеја о спасењу Божјег народа последњег времена, који ће се вратити у Едемски врт.

Како да научимо да своју пажњу задржимо на Христу и Његовој праведности као нашој јединој нади у спасење? Шта се дешава кад почнемо да пребројавамо своја добра дела?

АВРАМОВЕ СУМЊЕ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 16,1-16. Какав је значај Аврамове одлуке да „отиде к Агари“, упркос обећању које му је Бог дао? Како те две жене представљају два верска става (Галатима 4,21-31)?

Када је Аврам посумњао (1. Мојсијева 15,2), Бог га је недвосмислено уверио да ће имати сина. Али сада, 10 година касније, Аврам је још увек без сина. И поред Божјег последњег упечатљивог пророчанства, чини се да је Аврам изгубио веру; он више не верује да ће моћи да има сина са Саром. Сара, осећајући се безнадежно, преузима иницијативу и наговара га да прибегне уобичајеној пракси тог времена на Блиском истоку – да узме сурогат мајку. Агара, Сарина слушкиња, одређена је за ту услугу. Замисао функционише. Иронично, чини се да је та људска стратегија ефикаснија од вере у Божја обећања.

Одломак који описује Сарин однос према Авраму подсећа на причу о Адаму и Еви у Едемском врту. Та два текста деле низ заједничких мотива (Сара, као и Ева, је активна, док је Аврам, као и Адам, пасиван), као и неке заједничке глаголе и изразе („приста на ријеч“, „узе“ и „даде“). Та паралела између ове две приче указује на Божје неодобравање таквог начина деловања.

Апостол Павле се позива на ту причу да би изнео свој закључак о благодати насупротив делима (Галатима 4,23-26). У оба извештаја, резултат је исти: непосредан исход људског деловања мимо Божје воље води у будуће невоље. Запазите да је Бог одсутан током целог тог подухвата. Сара говори о Богу, али никада не говори с Њим, нити Бог говори с неким од њих. Ово одсуство Бога је упадљиво, посебно након Његовог интензивног присуства у претходном поглављу.

Бог се тада појављује пред Агаром, али тек пошто је напустила Аврамову кућу. Та неочекивана појава открива Божје присуство упркос људским покушајима да нешто ураде без Њега. „Анђео Господњи“ (1. Мојсијева 16,7) је титула која се често поистовећује са именом Господ, YHWH (видети текст 1. Мојсијева 18,1.13.22). Овог пута Бог је тај који преузима иницијативу и најављује Агари да ће родити сина Исмаила, чије име значи „Бог чује“ (1. Мојсијева 16,11). Иронично, прича се завршава идејом о слушању (*схама*), што подсећа на почетак приче, када је Аврам „послушао“ (*схама*) Сарин глас (1. Мојсијева 16,2).

Зашто нам је тако лако да упаднемо у исту врсту грешака као што је ова коју је Аврам том приликом направио?

ЗНАК АВРАМОВСКОГ ЗАВЕТА

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 17,1-19 и Римљанима 4,11. Какав је духовни и пророчки значај обреда обрезања?

Аврамов недостатак вере, као што се види у претходној причи (1. Мојсијева 16), прекинуо је ток његовог духовног путовања са Богом. За то време Бог је ћутао. А сада поново, први пут после тих дешавања, Бог проговара Авраму. Бог се поново повезује са Аврамом и враћа га на тренутак када је склопио завет с њим (1. Мојсијева 15,18).

Сада му, међутим, Бог даје знак завета. Научници су дуго расправљали о значењу обрезања. С обзиром да тај обред укључује проливање крви (видети 2. Мојсијева 4,25), он би се могао разумети у контексту жртве, што би значило да је Авраму приписана праведност (упоредити са Римљанима 4,11).

Такође је значајно то што се овај завет, означен обрезањем, описује терминима који упућују на прво месијанско пророчанство (упоредити 1. Мојсијева 17,7 са 1. Мојсијева 3,15). Паралела између та два текста сугерише да се Божје обећање Авраму односило на нешто више од самог физичког рођења народа. Оно је садржавало и духовно обећање о спасењу за све народе на земљи. А обећање „вечног завета“ (1. Мојсијева 17,7) односи се на дело месијанског „семена“, на Христову жртву која обезбеђује вечни живот свима који се на њу позову на основу вере и свега оног што вера подразумева (упоредити са Римљанима 6,23 и Титу 1,2).

Што је посебно занимљиво, то обећање о вечној будућности садржано је у промени Аврамовог и Сариног имена. Имена Аврам и Сара односила су се само на њихов овоземаљски статус: Аврам значи „звизишени отац“, а Сара „моја принцеза“ (то јест, Аврамова принцеза). Међутим, њихова нова имена била су везана за будућност: Авраам значи „отац многих народа“, а Сара „принцеза“ (за све). Упоредо, али не без извесне ироније, име Исак („он ће се смејати“) подсећа на Аврамов смех (први смех забележен у Светом писму, 1. Мојсијева 17,17). То је скептичан смех или, можда, израз чуђења. У сваком случају, мада је веровао у јасно Господње обећање, Аврам се и даље борио да ту веру и поверење покаже на практичан начин у животу.

Како можемо научити да верујемо као Аврам, чак и у оним тренуцима кад то подразумева борбу са самим собом? Зашто је важно да не одустанемо, упркос тренуцима сумње?

СИН ОБЕЋАЊА

Призор обрезанја, описан на крају поглавља, обухватао је све: не само Исмаила, већ све мушкарце из Аврамовог дома (1. Мојсијева 17,23-27). Реч *кол*, „све“, „које год“, понавља се четири пута (1. Мојсијева 17,23,27). Управо у том контексту Бог се јавља Авраму да би му потврдио обећање о сину „Исаку“.

Прочитајте текстове: 1. Мојсијева 18,1-15 и Римљанима 9,9. **Шта можемо научити о гостопримству посматрајући како је Аврам примио своје посетиоце? Како објашњавате Божји одговор на Аврамово гостопримство?**

Није сасвим јасно да ли је Аврам знао ко су ти странци (Јеврејима 18,2), али се он, у сваком случају, понашао као да је међу њима и сам Бог. Аврам је седео „на вратима пред шатором својим у подне“ (1. Мојсијева 18,1), а будући да су посетиоци ретки у пустињи, вероватно је силно желео да се с њима сретне. Аврам је потрчао ка њима (1. Мојсијева 18,2), мада је имао 99 година. Једног од тих људи ословио је именом Адонај – „Госпoде“ (1. Мојсијева 18,3), које се често користи за Бога (1. Мојсијева 20,4; 2. Мојсијева 15,17). Сав се устрчао да им припреми нешто за јело (1. Мојсијева 18,6,7). А онда је стајао пред њима, осетљив за њихове потребе и спреман да им служи (1. Мојсијева 18,8).

Аврамово понашање према небеским посетиоцима постало је надахњујући узор гостопримства (Јеврејима 13,2). Заправо, Аврамов став дубоког поштовања носи у себи филозофију гостопримства. Показивање поштовања и бриге према странцима није само леп гест учтивости. Библија наглашава да је то верска дужност, као нешто што је учињено самом Богу (упореди са Матеј 25,35-40). Иронично звучи, али Бог се више поистовећује са гладним странцем коме је потребна помоћ, него са великодушним домаћином који га прима.

С друге стране, божанско задирање у људску сферу указује на Његову милост и љубав према човечанству. То Божје јављање предсказује долазак Христа, који је напустио свој небески дом и постао људски слуга како би досегао човечанство (Филипљанима 2,7,8). Божје појављивање овде је доказ извесности Његовог обећања (1. Мојсијева 18,10). Он види Сару која се крије „иза њега“ (1. Мојсијева 18,10) и зна њене најскривеније мисли (1. Мојсијева 18,12). Он зна да се она насмејала, а реч „смех“ је Његова последња реч. Тако њен скептицизам постаје почетна тачка у испуњењу Божје речи.

Бавите се подробније том мишљу да се Бог „више поистовећује са гладним странцем коме је потребна помоћ, него са великодушним домаћином који га прима“. Зашто је толико важно да запамтимо тај концепт?

ЛОТ У СОДОМУ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 18,16-19,29. **Како је Аврамова пророчка служба утицала на његову одговорност према Лоту?**

Авраму је управо било потврђено Божје обећање да ће добити сина. Ипак, уместо да ужива у тој радосној вести, он се упушта у горљиву расправу са Богом у вези са Лотовом судбином у Содому. Аврам није само пророк коме Бог открива своју вољу, он је и пророк који посредује за зле. Јеврејски израз „стајаше пред Господом“ (1. Мојсијева 18,22) заправо је идиом за молитву.

Аврам као да изазива Бога и погађа се с Њим око спасења Содома, где живи његов братанац. Док он спушта број праведних са 50 на 10, Бог потврђује да би спасао Содомљане кад би бар њих десеторо било праведно.

Наравно, читајући шта се догодило кад су два анђела дошла код Лота да га упозоре на оно што се спрема (1. Мојсијева 19,1-10), можемо видети колико је тај народ постао зао и болестан. Било је то заиста опако место, као и многа друга у околини, а то и јесте један од разлога из којих су, на крају, ти народи били протерани из Обећане земље (видети 1. Мојсијева 15,16).

„Последња ноћ спуштала се над Содомом. Облаци освете већ су бацали своје сенке над осуђеним градом, али људи то нису примећивали. Док су се анђели на задатку уништења приближавали, људи су сањали о благостању и задовољствима. Последњи дан био је исти као и сваки други који је дошао и прошао. Вече се спуштало над призором изванредне милине и спокоја. Предео неупоредиве лепоте купао се у зрацима залазећег сунца. Свежина вечери измамила је становнике града напоље, и мноштво трагалаца за задовољствима лутало је тамо-амо, с намером да ужива у том тренутку.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, њаиријарси и њороци*, стр. 157, 158 (оригинал).

На крају, Бог је спасао само Лота, његову жену и две његове ћерке (1. Мојсијева 19,15), нешто мање од половине неопходног минимума од 10 људи. Будући зетови, који нису озбиљно схватили Лотово упозорење, остали су у граду (1. Мојсијева 19,14).

И тако је та прелепа земља уништена. Јеврејски глагол *хафакх*, „затрти“, појављује се неколико пута у овом одломку (1. Мојсијева 19,21.25.29) и описује уништење Содома (5. Мојсијева 29,23; Амос 4,11). Основна идеја текста је „преокрет“. Као што је Потоп „преокренуо“ првобитно Стварање (1. Мојсијева 6,7), тако је и уништење Содома „преокрет“ – сушта супротност Едемском врту (1. Мојсијева 13,10). Уништење Содома такође је и предлика уништења света на крају времена (видети Јуда 1,7).

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт прочитајте поглавље под насловом „Закон и завети“, стр. 370-373 (оригинал).

Аврамово стрпљиво и упорно залагање код Бога у корист становника Содома (1. Мојсијева 18,22-33) требало би да нас подстакне да се молимо за зле, чак и ако нам изгледа да су они у безнадежном стању због својих греха. Штавише, Божји саосећајни одговор на Аврамово инсистирање и Његова спремност да опрости због само „десет“ праведника представља „револуционарну“ замисао, као што је истакао Герхард Хасел:

„На један крајње револуционаран начин, старо колективно схватање да чак и невини члан неког злочиначког удружења треба да буде кажњен, преокренуто је у нешто ново: присуство малог броја преосталих праведника могло би да врши улогу очувања целине... Захваљујући остатку праведних, Јахве је, у својој праведности /*mcedakah*/, био спреман да опрости злом граду. Тај појам је увелико проширен у пророчком спису о Слузи Господњем који ће ’оправдати многе.’“ – Gerhard F. Hasel, *The Remnant: The History of the Remnant Idea From Genesis to Isaiah*, 3rd edition (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1980), pp. 150, 151.

„Свуда око нас налазе се душе које ће задесити пропаст тако безнадежна, тако страшна као она која је задесила Содом. Сваког дана за некога се завршава време милости. А где су гласови опомене, где су позиви грешнику да избегне своју страшну судбину? Где су руке испружене да га врате из наручја смрти? Где су они који ће се понизно и са истрајном вером залагати код Бога за њега?

Аврамов дух био је Христов дух. Сам Божји Син је тај велики Посредник који се залаже за грешника. Он, који је платио цену за њено искупљење, зна вредност људске душе.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци*, стр. 140 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Само се дуга и обрезање називају „знаком завета“. Које заједничке црте и које разлике постоје између та два завета?
2. Мада је био позван од Бога, и мада се често помиње у Новом завету као узор живљења по вери, Аврам је понекад посустајао. У чему треба да се угледамо на Аврама, а у чему не треба?
3. Неки људи оспоравају мисао да ће Бог казнити изгубљене, говорећи да би то било у супротности са Божјом љубављу. Како да ми, као они који верују да ће Бог заиста казнити изгубљене, одговоримо на тврдњу да Он то неће учинити?

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 22; Јеврејима 11,17; 3. Мојсијева 18,21; Јован 1,1-3; Римљанима 5,6-8; 1. Мојсијева 23-25; Римљанима 4,1-12.

Текст за памћење: „А Аврам бјеше стар и временит, и Господ бјеше благословио Аврама у свему“ (1. Мојсијева 24,1).

Конечно, као што је Бог обећао, Сара је Авраму родила сина „у старости његовој“ (1. Мојсијева 21,2), а он је беби дао име Исак (видети 1. Мојсијева 21,1-5). Међутим, далеко од тога да се прича о Авраму ту завршава. Она заправо достиже врхунац у тренутку кад Аврам одводи свог сина на брдо Морију да би га принео на жртву. Али, уместо Исака, ипак је жртвован ован (1. Мојсијева 22,13), чиме је Бог потврдио чврсту решеност да све народе благослови кроз своје „семе“ (1. Мојсијева 22,17.18). То семе је, наравно, био Исус (Дела 13,23). Дакле, у овој запањујућој (и донекле проблематичној) причи открива се нешто више о плану спасења.

Колико год биле дубоке духовне поуке које овде налазимо, Аврамова породица била је несумњиво озбиљно уздрмана свим тим дешавањима, а његова будућност била је нејасна. Сара је умрла одмах после догађаја на Морији (1. Мојсијева 23), а Исак је остао самац.

Аврам је тада преузео иницијативу како би осигурао да будућност која ће уследити после њега буде „она права“. Уприличио је Исаков брак са Ревеком (1. Мојсијева 24), која ће родити два сина (1. Мојсијева 25,21-23), а сам се венчао са Хетуром, с којом ће добити више деце (1. Мојсијева 25,1-6). Ове седмице пратиће-мо Аврама до краја његовог живота (1. Мојсијева 25,7-11).

БРДО МОРИЈА

Прочитајте текстове 1. Мојсијева 22,1-12 и Јеврејима 11,17. **Како је значење тог испита? Које духовне поуке произлазе из тог невероватног догађаја?**

Текст 1. Мојсијева 22 постао је класик светске књижевности, који није надахњивао само теологе, већ и многе уметнике и филозофе. Ипак, није лако разумети значење тог испита на који је Бог ставио Аврама. Та божанска заповест била је у потпуној супротности са каснијом библијском забраном приношења људских жртава (3. Мојсијева 18,21), а противречила је, по свој прилици, и Божјем обећању о вечном завету преко Исака (1. Мојсијева 15,5).

Која је онда била сврха тог позива који му је Бог упутио? Зашто га је окушао на тако страشان начин?

Библијски појам „окушати“ (на јеврејском *nissah*) обухвата две супротстављене замисли. Односи се на појам суда, односно разоткривања онога што се налази у срцу окушаног (5. Мојсијева 8,2; упоредити са 1. Мојсијева 22,12). Али, у исто време, он пружа и сигурност у Божју милост према окушанима (2. Мојсијева 20,18-20).

У овом случају, Аврама је његова вера у Бога довела дотле да је био спреман да ризикује своју „будућност“ (своје потомство). Управо зато што је веровао Богу, био је спреман да учини оно што је Бог тражио, колико год да је то било тешко разумети. Уосталом, шта је уопште вера ако не уздање у оно што не видимо или не разумемо у потпуности?

Осим тога, библијска вера се не огледа толико у нашој способности да дајемо Богу и да се жртвујемо за Њега – мада и то, несумњиво, има одређену улогу (Римљанима 12,1) – колико у нашој способности да Му верујемо и примимо Његову благодат, и поред тога што смо свесни да је не заслужујемо.

Та истина је поново потврђена оним што је уследило. Ни сва Аврамова дела, ни његове бројне пожртвоване активности, ни његово болно путовање са сином, па чак ни његова спремност да се покори и понуди Богу најбоље од себе, колико год били поучни, нису могли да га спасу. Зашто? Зато што је сам Господ обезбедио овна за жртву коју је требало принети, а која је и сама указивала на његову једину наду у спасење, Исуса.

Аврам је, дакле, морао да разуме благодат. Јер, оно што нас спасава нису наша дела за Бога, већ Божје дело за нас (Ефесцима 3,8; упоредити са Римљанима 11,33), без обзира колико смо, као и Аврам, позвани да радимо за Бога, што је тако јасно оличено у Аврамовим делима (Јаков 2,2-23).

Шта прича о Авраму и Исаку на брду Морији вама лично говори о вашој вери и о томе како је испољавате?

БОГ ЋЕ СЕ ПОСТАРАТИ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 22,8.14.18. Како је Бог испунио своје обећање да ће се Он постарати? Шта је Он то обезбедио?

На Исаково питање у вези са жртвом, Аврам је дао загонетан одговор: „Бог ће се, синко, постарати за јагње себи на жртву“ (1. Мојсијева 22,8). Међутим, облик јеврејског глагола заправо допушта и следеће тумачење: „Бог ће дати Себе као јагње“. Глагол „обезбедити, постарати се“ (*yir'eh lo*) користи се на начин који може да значи „дати себе“ (или дословно „видети себе“).

Дакле, оно што нам се овде приказује јесте суштина плана спасења, при чему сам Господ пати и плаћа казну за наше грехе!

Прочитајте текстове: Јован 1,1-3 и Римљанима 5,6-8. Како нам ти стихови помажу да разумемо шта се заправо догодило на Крсту, који је проречен том жртвом на брду Морији?

Тамо, на брду Морији, много пре крста, жртвени ован који се „заплео... у чести роговима“ (1. Мојсијева 22,13) упућивао је директно на Исуса. Он је Тај који се овде „види“, како Аврам касније објашњава, „На брду, гдје ће се Господ постарати“ (1. Мојсијева 22,14). Сам Исус је указао на ту Аврамову пророчку изјаву, кад је рекао: „Авраам, отац ваш, био је рад да види дан мој; и видје, и обрадова се“ (Јован 8,56).

„Управо зато да би у његов ум утиснуо реалност еванђеља, као и да би испитао његову веру, Бог је заповедио Авраму да жртвује свог сина. Агонија коју је трпео током тих мрачних дана свог страшног искушења била је допуштена да би он могао из личног искуства да разуме величину жртве коју је вечни Бог принео за спасење човека.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, њајријарси и ѡророци*, стр. 154 (оригинал).

Како нам то што се ту десило помаже да боље разумемо шта се догодило на крсту и шта је Бог претрпео ради нас? Какав би требало да буде наш одговор на то што је за нас учињено?

САРИНА СМРТ

У тексту 1. Мојсијева 22,23 видимо извештај о Ревекином рођењу, који наговештава њен будући брак са Исаком (1. Мојсијева 24). Такође, извештај о смрти и сахрани Аврамове жене Саре (1. Мојсијева 23), најављује његов будући брак са Хетуром (1. Мојсијева 25,1-4).

Прочитајте текст 1. Мојсијева 23. Коју улогу прича о Сариној смрти и сахрани има у испуњењу Божјег обећања Авраму?

Помињање Сарине смрти одмах после приче о Исаковом жртвовању, сугерише да је она била дубоко погођена тим догађајем, који је њеног сина умало коштао живота. И Сара је, на неки начин, била обухваћена тим „кушањем“, заједно са својим мужем, као што је била заједно с њим и на његовим путовањима, и саучествовала у његовим повременим падовима у вери (1. Мојсијева 12,11-13).

Сара није била од оних жена које би ћутале у вези са питањима од значаја, или са нечим што их узнемирава (упредити са текстовима: 1. Мојсијева 16,3-5; 1. Мојсијева 18,15; 1. Мојсијева 21,9.10). Зато њено одсуство и ћутање, па чак и време њене смрти непосредно након тог драматичног догађаја, говоре о њеној повезаности с тим дешавањима речитије од самог физичког присуства. Чињеница да се Сарина старост (1. Мојсијева 23,1) помиње у контексту Аврамове старости (1. Мојсијева 24,1), показује колики је био њен значај за ту причу.

Сара је заправо једина жена чији се број година наводи у Старом завету, што указује на средишњу улогу коју је она имала у тој причи. Стављање нагласка на куповину Сарине гробнице (што покрива већи део поглавља), уместо на њену смрт, указује на везу са Обећањем земљом.

Већ и само навођење да је умрла „у земљи хананској“ (1. Мојсијева 23,2) истиче темељну повезаност Сарине смрти са Божјим обећањем о земљи. Сара је прва из Аврамовог клана која је умрла и сахрањена у Обећаној земљи. То што Аврам о себи говори као о некоме ко је „странац и дошљак“ (1. Мојсијева 23,4), и његово упорно убеђивање са Хетовим синовима, показује да Аврам није био заинтересован само за то да добије гробно место. Њега је пре свега занимало да се трајно насели у земљи.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 23,6. Шта нам то говори о врсти угледа који је Аврам уживао? Зашто је то важно за разумевање дела за које га је Господ употребио?

ЖЕНА ЗА ИСАКА

Текст 1. Мојсијева 24 говори о Исаковој женидби после Сарине смрти. Те две приче су повезане.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 24. Зашто је Авраму било толико стало да се његов син не ожени неком женом Хананејком?

Као што је желео да купи земљу на којој ће сахранити своју жену, због Божјег обећања да ће та земља припасти његовим потомцима, тако је Аврам сад инсистирао на томе да се Исак не настани изван Обећане земље (1. Мојсијева 24,7). Осим тога, чињеница да је Исак своју невесту довео под Сарин шатор, и запажање да га је Ревека утешила после мајчине смрти (1. Мојсијева 24,67), такође упућују на Сарину смрт, указујући на Исаков бол због губитка мајке.

Та прича је пуна молитава и одговора на молитве, и обилује поукама о Божјем провиђењу и људској слободи. Прича почиње Аврамовом молитвом. Он заклиње свог слугу „Господом Богом небеским и Богом земаљским“ (1. Мојсијева 24,3). Та молитва је пре свега одавање признања Богу као Творцу (1. Мојсијева 1,1; 1. Мојсијева 14,19), и директно је повезана са рођењем Аврамових потомака, укључујући и самог Месију.

Позивање на „Господа Бога небеског“ и Његовог „анђела“ и (1. Мојсијева 24,7) упућује на Анђела Господњег који је дошао с неба како би избавио Исака да не буде заклан (1. Мојсијева 22,11). Према томе, Бог који влада свемиром, Анђео Господњи који се умешао да спасе Исака, предводиће то питање брака.

Ипак, Аврам оставља отвореном могућност да жена не одговори позитивно на Божји позив. Колико год да је моћан, Бог не присиљава људе да Му се покоравају. Мада је Божји план за Ревеку био да следи Елијезера, она је и даље имала слободу избора. Односно, постојала је могућност да она не пристане да дође, и у том случају, не би била принуђена на то.

Дакле, ту видимо још један пример велике тајне – да нам је Бог, као људима, дао слободну вољу, слободу избора, слободу коју Он неће погазити. (Јер, кад би то учинио, то више не би била слободна воља.) Па ипак, још увек можемо веровати да ће Божја љубав и доброта на крају некако победити, упркос реалности људске слободне воље, и многим страшним одлукама које људи том слободном вољом доносе.

Зашто је тако утешно знати да, и поред тога што није све по Божјој вољи, Он и даље има главну реч? Како нам пророчанства, на пример, попут оног које налазимо у тексту Данило 2, доказују да је то заиста тако?

ЖЕНА ЗА АВРАМА

Прочитајте текст 1. Мојсијева 24,67-25,1-8. Какав је смисао тих последњих догађаја у Аврамовом животу?

Пошто је Сара умрла, Аврам се поново оженио. Попут Исака, и он се утешио после Сарине смрти (1. Мојсијева 24,67). Сећање на Сару сигурно је још увек било живо у уму патријарха, као и његовог сина.

Међутим, идентитет његове нове супруге није јасан. Чињеница да хроничар Хетурине синове, не помињући њено име, повезује са Агариним синовима, сугерише да би Хетура (као што неки предлажу) могла бити Агара. Такође је значајно да се Аврам према Хетуриним синовима понашао на исти начин као и према Агарином сину – удио их је да би избегао било какав духовни утицај, и направио јасну разлику између свог сина са Саром и осталих својих синова.

Такође, он „даде све што имаше Исаку“ (1. Мојсијева 25,5), док је „синовима својих иноча“ дао дарове (1. Мојсијева 25,6). Осим тога, то што се Хетура помиње као „иноча“, указује да је она, попут Агаре, имала статус наложнице. Евентуално поистовећивање Хетуре са Агаром могло би такође да објасни суптилно подсећање на Сару као увод у Аврамов брак са Хетуrom-Агаром.

Занимљиво је да се у тексту 1. Мојсијева 25,1-4.12-18 наводи списак деце коју је Аврам имао са Хетуrom, као и списак Исмаилове деце. Сврха родослова након Аврамовог брака са Хетуrom, која му је родила још шест синова, поред његова прва два сина (Исака и Исмаила), можда је била да пружи непосредан доказ о испуњењу Божјег обећања да ће он постати отац многих народа.

Други родослов се односи на Исмаилове потомке, који су такође образовали 12 племена (упоредити са 1. Мојсијева 17,20), као што је случај и са Јаковом (1. Мојсијева 35,22-26). Али, наравно, Божји завет се односио искључиво на Исаково семе (1. Мојсијева 17,21), а не на Исмаила, о чему Свето писмо врло јасно говори.

О Божјем благослову сведочи и извештај о Аврамовој смрти, који је утиснут између два родослова (1. Мојсијева 25,7-11). Он открива испуњење Божјег обећања датог Авраму много година раније, да ће умрети „у доброј старости“ (1. Мојсијева 15,15), пошто је живео „много година“ (упоредити са текстом Проповедник 6,3).

На крају, Господ је остао веран обећањима о благодати, која је дао свом верном слози Авраму, чије је искуство у Светом писму приказано као сјајан, ако не и најбољи старозаветни пример спасења вером (видети Римљанима 4,1-12).

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Аврам је био изузетан пророк коме је Бог могао да открије своје планове (1. Мојсијева 18,17). Зато је Бог ушао у Аврамову људску сферу и поделио с њим, до извесне мере, свој план спасења путем жртве свог Сина.

„Исак је био предлика Божјег Сина, који је принет као жртва за грехе света. Бог је хтео да у Аврамов ум утисне еванђеље о спасењу човека. Да би то учинио, и да би та истина за Аврама постала стварност, као и да би окушао његову веру, Бог је од њега захтевао да убије свог најдражег Исака. Сав бол и ужас који је Аврам трпео пролазећи кроз то мрачно и страшно искушење, имао је за циљ да у његову свест дубоко утисне план искупљења за палог човека. Он је на основу личног искуства разумео неизрециво самоодрицање које је вечни Бог показао кад је предао сопственог Сина да умре како би човек могао да буде избављен од потпуне пропасти. За Аврама никакве душевне муке нису биле равне онима које је претрпео покоривајући се божанској заповести да жртвује свог сина.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 3, p. 369.

„Аврам је остарио и очекивао је да ће ускоро умрети. Ипак, остао је још један чин који је требало да обави, како би обезбедио испуњење обећања о његовом потомству. Исак је био тај који је од Бога постављен да га наследи као чувар Божјег закона и отац изабраног народа. Али он је још увек био неожењен. Становници Ханана одали су се идолопоклонству, и Бог је забранио припадницима свог народа да склапају бракове с њима, знајући да би такви бракови водили ка отпадништву. Патријарх је страховао од деловања неморалних утицаја који су окруживали његовог сина... У Аврамовом уму избор жене за његовог сина био је судбоносно питање. Зато је желео да га што пре ожени девојком која га неће одвраћати од Бога... Исак, ослањајући се на мудрост и љубав свога оца, био је срећан да му препусти проблем, верујући да ће га сам Бог усмеравати приликом одлучивања.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, патријарси и пророци*, стр. 171 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте у разреду о Аврамовој спремности да жртвује Исака. Покушајте да замислите ту врсту вере коју извештај открива. Шта је толико запањујуће, а истовремено и проблематично у тој причи?
2. Шта је са слободном вољом? Зашто наша вера нема смисла ако није реалност? Које примере испољавања слободне воље имамо у Библији, и како се, упркос погрешним одлукама које људи доносе, Божја воља на крају ипак остварује?

ЈАКОВ – ВАРАЛИЦА

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 25,21-34; 1. Мојсијева 28,10-22; 1. Мојсијева 11,1-9; 1. Мојсијева 29,1-30; 1. Мојсијева 30,25-32.

Текст за памћење: „А Исав рече: право је што му је име Јаков, јер ме већ другом превари. Првенаштво ми узе, па ето сада ми узе и благослов. Потом рече: нијеси ли и мени оставио благослов?“ (1. Мојсијева 27,36).

Сада настављамо са породичном историјом Исака, чудесног детета и раног претка обећаног семена. Међутим, прича не почиње баш најбоље. Мањкав карактер његовог сина Јакова испољиће се у ривалству између два брата око првенаштва (1. Мојсијева 25,27-34), а касније и око права на Исаков благослов (1. Мојсијева 27).

Пошто је преварио оца и украо благослов старијег брата, Јаков је морао да бежи како би спасао живу главу. Током изгнанства, Бог се срео с њим у Ветиљу (1. Мојсијева 28,10-22). Након тога, Јаков, варалица, и сам ће доживети неке преваре. Уместо Рахиље, коју је заволео (1. Мојсијева 29), биће му подметнута Лија, старија ћерка, и он ће морати да ради 14 година да би задобио своје жене.

Ипак, Јаков је заиста доживео Божји благослов, јер му се у изгнанству родило 12 синова, а Бог је увећао и његово богатство.

Дакле, између свега осталог, у овој причи видимо да Бог, на овај или онај начин, испуњава своја заветна обећања, колико год често Његов народ грешио.

ЈАКОВ И ИСАВ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 25,21-34. Упоредите Јаковљево и Исавову личност. Које су особине учиниле Јакова достојним Исаковог благослова?

Већ од мајчине утробе било је јасно да су Јаков и Исав различити и да ће се борити један против другог. Док је Исав описан као снажан ловац и ратар, на Јакова се гледало као на „кротку“ особу која седи у шатору и дубоко размишља. Јеврејска реч *tam*, преведена као „кротак“, примењена је и на Јова и Ноја. У случају Јова преведена је као „добар“ (Јов 8,20), а у случају Ноја као „безазлен“ (1. Мојсијева 6,9).

Та разлика у карактеру постала је још видљивија касније у њиховом животу (1. Мојсијева 27,1-28,5). Када се Исав, једном приликом, вратио кући уморан и гладан, Јаков му је скувао сочиво. За Исаву је то одмах видљиво, физичко уживање у храни, „данас“ (1. Мојсијева 25,31), било важније од будућег благослова повезаног с његовим правом прворођења (упоредити са Јеврејима 12,16.17).

„Исак и Ревека темељили су своје жеље и наде на обећањима упућеним Авраму и потврђеним његовом сину. Исав и Јаков су знали за та обећања. Били су поучени да је првенаштво врло важно, да оно подразумева не само право на наслеђивање световног имања, већ и право на духовне предности. Онај ко га добије постаје свештеник у породици и из његовог потомства појавиће се Откупитељ света.“ – Елен Г. Вајт, *Стварање, њашријарси и њороци*, стр. 177 (оригинал).

Јаков је, за разлику од свог брата, првенствену важност придавао будућем духовном значају тог благослова. Па ипак, касније, на подстицај мајке (видети 1. Мојсијева 27), Јаков је отворено и намерно обмануо свог оца, позивајући се чак и на име „Господ Бог твој“ (1. Мојсијева 27,20) да би у томе успео. Починио је ту страшну превару, мада са циљем за који је био уверен да је добар.

Последице су биле трагичне, и додале су потпуно нове слојеве дисфункционалности једној већ дисфункционалној породици.

Јаков је желео нешто добро, нешто вредно, и то јесте за дивљење (посебно кад то упоредимо са ставом његовог брата). Ипак, употребио је превару и лаж да би до тога дошао. Како можемо избећи да упаднемо у сличну замку да чинимо зло како бисмо постигли нешто „добро“?

ЈАКОВЉЕВЕ ЛЕСТВЕ

Пошто је сазнао да је Јаков добио очев благослов, Исаву је било јасно да га је брат преварио и истиснуо (1. Мојсијева 27,36), па је пожелео да га убије (1. Мојсијева 27,42). Ревека се забринула и потрудила да спречи тај злочин који би био погубан за оба сина (1. Мојсијева 27,45). Тако је, уз Исакову подршку (1. Мојсијева 28,5), наговорила Јакова да побегне и потражи уточиште у њеној породици (1. Мојсијева 27,43). Током путовања, Јаков се у сну срео са Богом, на месту које је назвао Ветиљ, „кућа Божја“, и ту је начинио завет.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 28,10-22. Упоредите га са текстом 1. Мојсијева 11,1-9. По чему се Ветиљ разликује од Вавилона? Коју лекцију о нашем односу са Богом можемо научити на основу Јаковљевог искуства у Ветиљу, а што је супротно ономе што се догодило у Вавилону?

Јаков је у свом сну видео необичне лестве повезане са Богом. Исти јеврејски глагол, *natsav*, користи се за лестве које „стајаху“ (1. Мојсијева 28,12) и Господа који „на врху стајаше“ (1. Мојсијева 28,13), као да су те лестве и Господ једно те исто.

Те лестве се доводе у везу са покушајем Вавилона да досегне небо. Попут Вавилонске куле, лестве „врхом тицаху у небо“. Али, док Вавилонска кула представља напор човека да се уздигне и дође до Бога, ветиљске лестве наглашавају да се приступ Богу може остварити само Божјим доласком к нама, а не људским трудом.

Што се тиче „камена“ на који је Јаков спустио главу и на ком је уснио сан, он је постао симбол *beth-El*-а – Ветиља, „куће Божје“ (1. Мојсијева 28,17; упоредити са 1. Мојсијева 28,22), што упућује на храм, светињу, средиште Божје спасоносне делатности за човечанство.

Међутим, изразе обожавања и осећај страхопоштовања због свега што му се догодило Јаков није ограничио само на духовну и мистичну област. Он је желео да узврати у конкретном, спољашњем смислу. Тако је одлучио да „десето“ врати Богу – не да би добио Божји благослов, већ као одговор захвалности на Божји дар који му је већ био дат. Овде поново видимо идеју о десетку много пре појаве израелског народа.

Прочитајте поново текст 1. Мојсијева 28,11. Јаков „десето“ узима „од свега“ „што ми год даш“ (1. Мојсијева 28,22). Коју важну поуку треба да извучемо из тих Јаковљевих речи о десетку и ономе што он представља?

ВАРАЛИЦА БИВА ПРЕВАРЕН

Прочитајте текст 1. Мојсијева 29,1-30. Како и зашто је Бог дозволио Лаванову превару? Које је лекције Јаков научио?

Прво што је Јаков угледао кад је стигао на своје одредиште био је камен, можда наговештај који га је у мислима вратио на камен у Ветиљу, знамење Божјег присуства (1. Мојсијева 28,18,19). Управо је тај камен, на крају крајева, пружио Јакову прилику да разговара са Рахиљом. Кад је чуо од присутних пастира да Рахиља долази са својим овцама да их напоји, Јаков их је позвао да одвале камен. Они су одбили, што је њему пружио прилику да то сам уради, и да се представи Рахиљи (1. Мојсијева 29,11).

Рахиља је одговорила тако што је отрчала својој породици. Тај први сусрет између Јакова и Рахиље уродио је плодом: „И Јакову омиље Рахиља“ (1. Мојсијева 29,18), чак толико да му се седам година, колико је радио код Лавана у замену за њу, чинило као „неколико дана“ (1. Мојсијева 29,20).

Међутим, после тих седам година, Јаков је био преварен. У ноћи венчања, била је то Лија, старија сестра, а не Рахиља, коју је Јаков затекао у свом кревету. Искористивши гужву поводом гозбе, али и Јаковљева снажна осећања и рањивост, Лаван је успео да изведе тај трик. Занимљиво је да Јаков за ту „превару“ користи реч истог корена (1. Мојсијева 29,25) коју је Исак употребио да опише Јаковљево понашање према оцу и брату (1. Мојсијева 27,35).

Запазите да *lex talionis* (закон одмазде) садржи у себи исту логику – „око за око, зуб за зуб“ (2. Мојсијева 21,24; упоредити са 1. Мојсијева 9,6), што приморава кривца да се поистовети са својом жртвом, суочавајући се са оним што је жртва претрпела. У том смислу, оно што је Јаков учинио неком другом сада је било учињено њему.

Јаков је сада разумео шта значи бити жртва обмане. Иронијом случаја, Бог је Јакову прочитао лекцију због његове преваре – помоћу Лаванове преваре. Мада је Јаков као „преварант“ (1. Мојсијева 27,12) добро знао шта значи обмана, изненадио се кад је и сам постао жртва обмане. И тако, он поставља питање: „Зашто си ме преварио?“ (1. Мојсијева 29,25), што показује да је и те како знао да је обмана нешто погрешно.

Мада је био преварант, Јаков је и сам био преварен. Како можемо научити да верујемо Богу и онда кад видимо да се „правда“ не спроводи, кад видимо да људи који чине зло пролазе некажњено, или да невини страдају?

БЛАГОСЛОВ ПОРОДИЦЕ

Јакову је последњих седам година његовог изгнанства пало изузетно тешко, али биле су то ипак и његове најплодније године. Јаков је изродио 11-оро од 12-оро деце која ће постати праоци Божјег народа.

Овај текст представља средиште Јаковљеве приче (1. Мојсијева 25,19-35,26), а почиње и завршава се кључним изразом „Господ... отвори... материцу“, који се односи на Лију (1. Мојсијева 29,31) и Рахиљу (1. Мојсијева 30,22). Сваки пут када би након те изјаве уследило рођење, био је то доказ да је то рођење резултат Божјег чудесног деловања.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 29,31-30,22. Како би ми данас требало да разумемо значење онога што се ту дешавало?

Бог је „отворио“ Лијину материцу и она је добила сина Рувима, чије име садржи глагол *ra'ah*, што значи „видети“. Пошто је Бог „видео“ да је Јаков не воли (1. Мојсијева 29,31), то дете јој је било нека врста надокнаде у њеном болу и патњи.

Затим, она свом другом сину даје име Симеун, које садржи глагол *shama'*, „чути“, јер ју је Бог „чуо“ (*shama*) у њеном дубоком болу и понижењу, и смисловао се на њу као што је чуо Агару у њеној невољи (1. Мојсијева 29,33).

Чак и име Лијиног сина „Симеун“ подсећа на име Агариног сина „Исмаило“, што значи „Бог ће чути“ (видети 1. Мојсијева 16,11). Кад је родила свог последњег сина, Лија га је назвала Јуда, што значи „хвалоспев“. Лија више није помињала свој бол па чак ни свој благослов. Сву пажњу је усмерила на Бога и једноставно Га је хвалила за Његову милост.

Зачудо, тек када Лија више није могла да рађа, Бог се „сетио“ Рахиље и отворио њену материцу (1. Мојсијева 30,22). Рахиља, вољена жена, морала је да чека седам година од венчања, и 14 година од веридбе са Јаковом, да би добила свог првог сина (1. Мојсијева 29,18,27; упоредити са 1. Мојсијева 30,25). Дала му је име „Јосиф“, што је значило: „Узе /'asaf/ Бог срамоту моју“ и: „Нека ми дода /iasaf/ Господ још једнога сина“ (1. Мојсијева 30,23,24). Ма колико да су неки од тих поступака и ставова били погрешни, Бог је ипак могао да их употреби, чак и ако их није одобравао, да би подигао народ од Аврамовог семена.

Како нам ова прича открива да ће се Божје намере испунити на небу и на земљи, упркос људским манама и грешкама?

ЈАКОВ ОДЛАЗИ

У овој причи, Јаков – који је преварио свог оца и брата да би стекао право првородства и украо благослов који је Исак наменио свом старијем сину – остао је попустљив према Лавану и верно му служио. Јаков је добро знао да га је таст преварио, а ипак није предузео ништа. Тешко је разумети ту Јаковљеву пасивност с обзиром на његов темперамент. Јаков је могао да се побуни, да се одупре Лавану, или бар да се цењка с њим. Али није. Једноставно је урадио оно што је Лаван тражио, ма колико све то било неправедно.

Међутим, по рођењу Рахиљиног првог сина Јосифа, Јаков је коначно навршио четрнаесту годину своје „службе“ Лавану (1. Мојсијева 30,26), и намеравао је да га напусти како би се вратио у Обећану земљу. Он се сада бринуо о томе како ће „себи кућу кући-ти“ (1. Мојсијева 30,30).

Прочитајте текст 1. Мојсијева 30,25-32. Шта се ту дешава и како Јаков резонује? Какав је Лаванов одговор?

Био је то веома дуг пут за Јакова, који је отишао од куће првенствено да би нашао себи жену. Његова првобитна намера вероватно није била да тако дуго одсуствује из своје земље, али су га околности годинама држале далеко. Али сада је било време да се врати кући – и то са каквом породицом!

Зашто Јаков није раније напустио Лавана? Јаковљево неприродно повиновање сугерише да се он променио; разумео је науку вере. Зато је сада чекао Божји знак да оде. Тек када му се Бог обратио, Јаков је одлучио да крене.

Бог се Јакову открио као „Бог од Ветиља“ и заповедио му да напусти Лаванову кућу и врати се „на постојбину своју“ (1. Мојсијева 31,13), истим речима којима је позвао Аврама да оде „од рода својега“ (1. Мојсијева 12,1).

Оно што му је такође помогло да се увери да је време да оде, био је став Лаванових синова, па и самог Лавана (видети 1. Мојсијева 31,1,2). „Јаков би свог лукавог рођака напустио одавно да се није плашио сусрета са Исавом. Сада је схватио да му опасност прети и од Лаванових синова, који ће, сматрајући да имају право на његово богатство, можда покушати да га задобију силом.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, њаиријарси и њороци*, стр. 193 (оригинал).

Зато је узео своју породицу и оно што му је припадало и отишао, чиме је отпочео још једну фазу у великој саги о Божјем заветном народу.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Бог је изабрао Јакова, не зато што је он то заслуживао, већ због своје благодати. Ипак, Јаков се трудио да ту благодат заслужи, што је само по себи противречно. Да ју је заслужио, онда то не би била благодат; била би то дела (видети Римљанима 4,1–5), што је супротно еванђељу. Тек касније Јаков је почео да схвата какав је значај Божје благодати и шта значи веровати Богу, живети по вери и потпуно зависити од Њега. Јаковљево искуство садржи важну поуку за амбициозне људе: Не трудите се да напредујете на рачун других.

„Јаков је мислио да ће обманом стећи право на првородство, али се разочарао. Помислио је да је све изгубио – своју везу са Богом, свој дом и све остало, и постао је разочарани бегунац. Али шта је Бог учинио? Погледао га је у његовом безнадежном стању, видео је његово разочарање, и запазио да ту има материјала који ће вратити славу Богу. Чим је видео његово стање, Бог му је показао тајанствене лестве, које представљају Исуса Христа. Дакле, ево човека који је изгубио сваку везу са Богом, али га је Бог небески погледао и пристао на то да Христос премости провалију коју је грех направио. Можда понекад кажемо себи: Жудим за небом, али како да га досегнем? Не видим начин. Тако је и Јаков мислио, али му је Бог у визији показао лестве, а те лестве повезује земљу са небом преко Исуса Христа. Човек се може попети уз њих, јер им основа почива на земљи, а највиша пречка сеже до неба.“ – *Ellen G. White Comments, The SDA Bible Commentary*, vol. 1, p. 1095.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Размотрите карактер тих људи (Исак, Ревека, Јаков, Исав, Лаван, Рахиља, Лија) који су били учесници неких од догађаја из свете историје. Запазите све лажи и обмане обухваћене тим извештајима. Чему нас то учи о људској природи уопште и о Божјој милости?
2. Док читамо причу о Јакову, које доказе налазимо да је његов карактер током времена сазревао и растао?
3. У ком смислу смо ми, као адвентисти седмог дана, у опасности да заузмемо исти став какав је Исав заузео у вези са правом које му је по рођењу припадало? Односно, шта можемо предузети да никад не бисмо престали да волимо и ценимо сву ту светлост коју нам је Бог дао?

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 32,22-31; Осија 12,3.4; Јеремија 30,5-7; 1. Мојсијева 33; 1. Мојсијева 34,30-35,29.

Текст за памћење: „Тада му рече: отселе се нећеш звати Јаков, него Израил; јер си се јуначки борио и с Богом и с људима, и одолио си“ (1. Мојсијева 32,28).

Породична сага о Јакову се наставља, са свим својим добрим и лошим странама. Ипак, кроз све то, открива се Божја рука и Његова верност заветним обећањима.

Ове седмице пратићемо даље Јакова, сада кад је напустио Лавана и, враћајући се кући, морао да се суочи са Исавом, жртвом своје издаје. Шта ће му сада урадити његов брат, коме је нанео тако велику неправду?

Срећом по Јакова, док је страховао од онога што долази, Господ Бог његових отаца поново му се јавио, у оквиру догађаја који је био претходница онога што ће касније постати познато као „време муке Јаковљеве“ (видети Јеремија 30,5-7). Управо те ноћи је Јаков, варалица, постао „Израел“, што је било ново име за нови почетак, почетак који ће на крају довести до стварања самог народа названог по њему.

Другим речима, упркос свему што се дешавало, прича о патријарсима и њиховој породици забележена је у Светом писму како би нам показала да је Бог веран у испуњењу онога што је обећао, и да ће Он то учинити, мада понекад изгледа као да се Његов народ свим силама труди да то испуњење спречи.

РВАЊЕ СА БОГОМ

Убрзо након што је напустио Лавана, Јаков је имао још једно искуство са Богом. Пошто је сазнао да се његов брат Исав приближава, и то са „четири стотине људи“ (1. Мојсијева 32,6), Јаков се усрдно молио Господу, мада је отворено признавао: „Нијесам вриједан толике милости и толике вјере што си учинио слуги својему“ (1. Мојсијева 32,10). Јаков је, у ствари, почео боље да схвата суштину благодати.

А како је Господ одговорио?

Прочитајте текстове 1. Мојсијева 32,22-31 и Осија 12,3.4. Који је духовни значај те невероватне приче?

Јаков је, разумљиво, био узнемирен оним што се дешавало и, пошто је предузео све што је могао да би заштитио породицу, остао је да бди преко ноћи. А онда га је, изненада напао „један човјек“ (1. Мојсијева 32,24). То је израз који може да има посебно, шире значење, када указује на божанско присуство (видети Исaiја 53,3). Данило га је примењивао на небеског свештеника Михаила (Данило 10,5), а Исус Навин на „заповедника војске Господње“, кога је називао и самим Господом ЈНВН (Исус Навин 5,13-15).

И заиста, у току борбе, Јакову је морало постати очигледно да се бори са самим Богом, што показују и његове речи: „Нећу те пусти докле ме не благословиш“ (1. Мојсијева 32,26). А опет, његово горљиво приањање уз Бога и одбијање да Га пусти, откривају и његову жарку жељу да прими опроштење и буде исправан пред својим Господом.

„Заблуда која је Јакова навела да преваром задобије право првенства била му је сада потпуно јасна. Није се поуздао у Божја обећања, већ је покушао да својим напорима постигне оно што би Бог учинио у своје време и на свој начин.“ – Елен Г. Вајт, *Стваранье, ѿиријарси и иророци*, стр. 197, 198 (оригинал).

А доказ да му је заиста опроштено била је промена његовог имена, од оног које је подсећало на његов грех, у име које је славило његову победу. „Отселе се нећеш звати Јаков (варалица)“, рекао је Човек, „него Израил; јер си се јуначки борио и с Богом и с људима, и одолио си“ (1. Мојсијева 32,28).

Какво је ваше лично искуство што се тиче рвања са Богом? Шта то значи и зашто је понекад важно да имамо такво искуство?

БРАЋА СЕ СРЕЂУ

Из Фануила, од „Божјег лица“ (видети 1. Мојсијева 32,30), места где је имао то посебно искуство са Богом, Јаков је пошао да се састане са братом. После 20 година раздвојености, Јаков га је угледао како долази са 400 људи (1. Мојсијева 33,1). Забринуо се и припремио и себе и своју породицу за све што би могло да уследи.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 33. Каква повезаност постоји између Јаковљевог искуства кад је видео Божје лице у Фануилу и овог сад, кад је видео лице свог брата? Шта та повезаност подразумева кад је реч о нашем односу са Богом и нашом „браћом“, ко год они били?

Јаков се седам пута поклатио пред својим братом (1. Мојсијева 33,3) кога је неколико пута назвао „господар мој“ (1. Мојсијева 33,8.13.15), док је себе називао његовим „слугом“ (1. Мојсијева 33,5; упоредити са 1. Мојсијева 32,4.18.20). Оно што је посебно значајно, Јаковљевих седам наклона подударају се са седам благослова његовог оца (1. Мојсијева 27,27-29). Штавише, док се клањао, као да је посебно хтео да преокрене један од очевих благослова: „Племена ти се клањала“ (1. Мојсијева 27,29).

Јаковљева намера је изгледа била да отплати дуг свом брату и врати благослов који му је украо (видети 1. Мојсијева 33,11). Међутим, кад га је Исав угледао, супротно свим очекивањима, потрчао му је у сусрет и, уместо да га убије, „цјелива га, и обојица се заплакаше“ (1. Мојсијева 33,4).

Касније Јаков каже Исаву: „Видјех лице твоје као да видјех лице Божје“ (1. Мојсијева 33,10). Разлог за ту необичну Јаковљеву изјаву је сазнање да му је Исав опростио. Јеврејски глагол *ratsah*, „нашао милост“ (1. Мојсијева 33,10) теолошки је израз који се односи на сваку жртву која је „угодна“, „прихваћена“ пред Богом, што подразумева примање божанског опроштаја (3. Мојсијева 22,27; Амос 5,22).

Јаковљево искуство Божјег опроштења у Фануилу, где је видео лице Божје, поновило се сада кад је доживео братовљев опроштај, што он поистовећује са виђењем Божјег лица. У том тренутку, Јаков је проживљавао други Фануил, при чему га је онај први припремио за то. Јакову је опростио и Бог и рођени брат, тако да је сада сигурно разумео, много боље него раније, право значење благодати.

Шта сте научили о благодати на основу тога што су вам други (осим Господа) опростили?

НАСИЉЕ НАД ДИНОМ

Сада кад се помирио са братом, Јаков је желео да се у миру настани у земљи Ханан. Реч *shalem*, „безбедно“, (1. Мојсијева 33,18), изведена од речи *shalom*, „мир“, први пут је употребљена у вези с његовим путовањем.

Пошто је од становника купио део земље (1. Мојсијева 33,19), подигао је олтар, показујући своју веру и свест о томе колико је заиста зависан од Господа. Сваки пут кад је ту приношена жртва, био је то чин богослужења.

Међутим, први пут у свом животу, Јаков-Израел је био изложен проблемима насељавања у тој земљи. Попут Исака у Герару са Авимелехом (1. Мојсијева 26,1-33), Јаков је покушавао да се смести међу Хананејцима.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 34. Шта се то догодило што је пореметило његове планове за миран живот?

Прича о том грозном догађају наглашава унутрашњу подвојеност личности и њихових поступака. Сензуални Сихем, који врши насиље над Дином, окарактерисан је у исто време и као неко ко је искрен и пун љубави према њој, и ко жели да се искупи. Он је чак вољан да се подвргне заветном обреду обрезвања.

У међувремену, Симеон и Левије, који се представљају као браниоци Бога и Његових заповести, и противе се мешовитим браковима с Хананејцима (3. Мојсијева 19,29), прибегавају лажи и обмани (1. Мојсијева 34,13) и спремни су да убијају и пљачкају (1. Мојсијева 34,25-27). Њихови поступци не само да су за осуду (зашто нису казнили само појединца који је згрешио?), већ су могли да изазову и много веће проблеме.

Што се Јакова тиче, њега је занимао једино мир. Кад је сазнао да му је ћерка силована, није рекао ништа (1. Мојсијева 34, 5). Али, кад је чуо шта су његови синови урадили, отворено их је изгрдио због онога што је могло да уследи: „Сметосте ме, и омразисте ме народу ове земље, Хананејима и Ферезејима; у мене има мало људи, па ако се скупе на ме, хоће ме убити те ћу се истријебити ја и дом мој“ (1. Мојсијева 34,30).

Увек изнова у тим извештајима видимо лаж и превару, али и дела љубазности и милости. Шта нам то говори о људској природи?

ПРЕОВЛАЂУЈУЋЕ ИДОЛОПОКЛОНСТВО

Прочитајте текст 1. Мојсијева 34,30-35,15. Које поуке о правом богослужењу можемо извући на основу онога што се ту догодило?

Одмах након што је укорио своја два сина, и пожалио се да му је мир с Хананејцима нарушен (1. Мојсијева 34,30,31), Јакову је Бог наложио да напусти Сихем и врати се у Ветил како би обновио свој завет. Господ му је у ствари рекао да, кад стигне тамо, треба да подигне олтар.

И прво што је забележено после те Божје заповести јесте Јаковљево позивање народа да уклони хананске идоле отете у пљачки града Сихема и кућне богове које је Рахиља украла (1. Мојсијева 31,19). 32). Све је то било од кључне важности за појам завета са Богом.

Ти идоли су се чували и, вероватно, обожавали упркос Јаковљевој привржености Богу. Зато није било довољно да Јаков напусти Сихем да би избегао утицај Ханана. Морао је најпре да се ослободи идола који су се крили унутар логора и у срцу његовог народа.

Процес покајања подразумева нешто више од физичког пресељења из једног места у друго, или преласка из једне цркве у другу. Оно што је најважније, то је да тражимо да Божјом благодаћу будемо очишћени од идолопоклонства у свом срцу, без обзира где живимо, јер идоле можемо направити од било чега.

Пошто је Јаков послушао Бога и поступио по Његовој заповести, Бог је коначно интервенисао, тако да је „страх Божји“ (1. Мојсијева 35,5) захватио све околне народе, па се нису усудили да га нападну. И тада су Јаков „и сва чељад што бијаше с њим“ били спремни да служе Богу (1. Мојсијева 35,6), што сугерише да је и породично јединство било обновљено. Јаков је том месту дао име Бог Ветилски у сећање на његов сан о лествама. Био је то знак да је поново успостављена веза између неба и земље, која је већ неко време била прекинута.

Нагласак је, овог пута, на Богу из Ветиле, а не на самом месту. Та лична нота осетила се поново кад је Бог подсетио Јакова на његово име „Израил“ (1. Мојсијева 35,10), уз двоструко обећање које тај благослов подразумева. Јаковљев благослов се, најпре, односио на плодност, на преношење месијанског семена и настанак многих народа (1. Мојсијева 35,11), а као друго, упућивао је на Обећану земљу (1. Мојсијева 35,12).

На које све суптилне начине идолопоклонство може да се увуче у наше срце, и шта можемо да урадимо поводом тога?

РАХИЉИНА СМРТ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 35,15-29. С којим се још невољама Јаков суочио у својој дисфункционалној породици?

Непосредно након што је Јаков напустио Ветил, три узајамно повезана догађаја обележила су последњу етапу његовог путовања ка Обећаној земљи: рођен је Јаковљев најмлађи син, Рахиља је умрла, а Рувим, Јаковљев и Лијин први син, спавао је са Јаковљевом иночком. Мада се у тексту не наводи зашто је тај млади човек учинио нешто тако ружно, може се претпоставити да је желео да на неки начин окаља рођење Јаковљевог најмлађег сина и унизи сећање на Рахиљу. Али не можемо бити сигурни у то.

Рођење Јаковљевог најмлађег сина везује се за Витлејем (1. Мојсијева 35,19), који се налази унутар граница Обећане земље. То рођење је, дакле, прво испуњење Божјег обећања у вези са будућношћу Израела. Бабица се, пророчки, обратила Рахиљи истим речима којима је Бог умиривао Аврама: „Не бој се“ (1. Мојсијева 35,17, упоредити са 1. Мојсијева 15,1).

Занимљиво, име Венонија које значи „син моје туге“, и које је Рахиља, изражавајући свој бол, на смрти дала сину, Јаков је променио у Венијамин, што значи „син десне руке“, чиме је можда хтео да усмери пажњу у правцу југа, како би изразио своју наду у Обећану земљу и све оно што је Бог рекао да ће учинити за свој народ када се он тамо настани.

У то време, Рувим је ступио у сексуалне односе са Валом, иночком свог оца, а такође и Рахиљином слушкињом (1. Мојсијева 35,25; 1. Мојсијева 30,3). Просто не знамо како да објаснимо тај скандалозан чин, осим као још један пример људске изопачености.

Зачудо, Јаков није одреаговао на ту страшну увреду, иако му је о томе дојављено (1. Мојсијева 35,22). Рекло би се да је Јаков, у том тренутку живота, имао већ довољно поверења у Бога, и уздао се у то да ће Он испунити своју реч, упркос гресима и злу који су се повремено дешавали око њега.

То је та прецизна поука вере, обухваћена листом од 12 Јаковљевих синова, који ће постати преци Израела (1. Мојсијева 35,22-26). Нису то били баш најсимпатичнији и најљубазнији људи, као што ћемо видети. Па ипак, упркос свим тим проблемима, дисфункционалности, чак и нечему тако ружном као што је био Рувимов однос са Валом, Божја воља је требало да се испуни управо кроз ту породицу, колико год она била хаотична.

Дакле, упркос људским грешкама, Божје намере ће се коначно испунити. А замислите шта би тек било кад би људи сарађивали са Богом, кад би Му били послушни. Колико лакше, то јест, уз колико мање патње, стреса и одлагања би се Божја воља могла остварити?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт, прочитајте поглавље под насловом „Ноћ борбе“, стр. 195-203 (оригинал).

„Јаковљево искуство из те ноћи сукоба и мука представља пробу кроз коју ће Божји народ морати да прође непосредно пре Христовог другог доласка... Тако ће бити искуство Божје деце у њиховој коначној борби са силама зла. Бог ће проверавати њихову веру, издржљивост, њихово поверење у Његову силу да их избави. Сотона ће покушавати да их уплаши намећући им мисао да је њихов случај безнадежан, да су њихови греси сувише велики да би могли да буду опроштени. Они ће бити дубоко свесни својих недостатака, па ће разматрајући свој живот готово изгубити наду. Али, сећајући се величине Божје милости, и свог искреног покајања, они ће се позвати на Његова обећања која је преко Христа дао беспомоћним покајницима. Њихова вера неће ослабити зато што њихове молитве неће бити одмах услишене. Они ће се ухватити за Божју снагу, као што се Јаков ухватио за Анђела, и њихова душа говориће: 'Нећу те пустити док ме не благословиш'...

Јаковљев случај, међутим, доказ је да Бог неће одбацити оне који су преваром били наведени на грех, али су се вратили Њему с искреним покајањем. Управо је предајом себе и истинском вером Јаков задобио оно што није успео да задобије борећи се својом снагом. На тај начин, Бог је pouчио свог слугу да му само Божја сила и милост могу обезбедити благослове за којима је тежио. Тако ће бити и са онима који живе у последње дане. Када их окруже опасности, када очајање обузме њихову душу, мораће потпуно да се ослоне на оно што је остварено службом помирења. Ми сами за себе не можемо ништа учинити.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци*, стр. 201–203 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Зашто је Јаковљева слабост била повод за Божју милост? На који начин је Јаковљево искуство повезано са изјавом апостола Павла: „Кад сам слаб онда сам силан“ (2. Коринћанима 12,10)?
2. Шта мислите зашто Библија открива толико ружних детаља из живота многих својих ликова? Који би закључак могао да се изведе из тога? Какву поруку налазимо у томе?
3. Бавите се подробније питањем идолопоклонства. Шта су идоли наше културе, наше цивилизације? Како можемо бити сигурни да не обожавамо никога или ништа друго осим Господа?

ЈОСИФ – ГОСПОДАР СНОВА

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 37; Матеј 20,26.27; Дела 7,9; 1. Мојсијева 38; 1. Мојсијева 39; 1. Мојсијева 40,1-41,36.

Текст за памћење: „И рекоше међу собом: гле, ево онога што сне сања“ (1. Мојсијева 37,19).

Прича о Јосифу (1. Мојсијева 37–50) обухвата последњи део 1. Мојсијевог, од његових првих снова у Ханану (1. Мојсијева 37,1-11) до смрти у Египту (1. Мојсијева 50,26). Јосиф заправо у 1. Мојсијевој заузима више места него било који други патријарх. Мада је био само један од Јаковљевих синова, он је у 1. Мојсијевој представљен као велики патријарх, попут Аврама, Исака и Јакова.

Као што ћемо видети, такође, Јосифов живот истиче две важне теолошке истине: прво, Бог испуњава своја обећања; и друго, Бог може да преокрене зло у добро.

У поуци за ову седмицу усредредићемо се на Јосифов рани живот. Био је Јаковљев омиљени син, коме су дали ироничан надимак *ба'ал хакхаломот*, „сањар“ (1. Мојсијева 37,19), што дословно значи „господар снова“, и подразумева да је он био стручњак за сниве. Та титула му веома добро пристаје, јер он не само да је примао, разумео и тумачио пророчке сниве, већ их је и остваривао у свом животу.

У овим поглављима поново ћемо видети да се Божја промисао потврђује, упркос злоћи и покварености људског срца.

ПОРОДИЧНИ ПРОБЛЕМИ

Јаков се коначно настанио у земљи. Док је Исак био само „дошљак“, текст каже да Јаков „живљао у земљи“ (1. Мојсијева 37,1). Међутим, управо тада, док се насељавао у земљи, почели су проблеми, овог пута изнутра из породице. Спорење се није тичало поседовања земље нити коришћења бунара, већ је било, углавном, духовне природе.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 37,1-11. Која је породична динамика довела до тога да браћа толико замрзе Јосифа?

Од самог почетка сазнајемо да је Јосиф, син кога је Јаков добио под старост (1. Мојсијева 37,3), уживао посебан однос са својим оцем, који га је волео „највећма између све браће његове“ (1. Мојсијева 37,4). Јаков је отишао чак тако далеко да му је начинио „шарену хаљину“ (1. Мојсијева 37,3), племићку одећу (2. Самуилова 13,18), што је указивало на његову тајну намеру да Јосифа, Рахиљиног првог сина уздигне на статус првенца.

Будућност ће, заиста, потврдити Јаковљеве жеље, јер ће Јосиф на крају добити право првенаштва (1. Дневника 5,2). Није, дакле, никакво чудо што су браћа толико мрзела Јосифа да нису могла чак ни лепу реч да му упуте (1. Мојсијева 37,4).

Штавише, Јосиф је доносио оцу лоше извештаје о сваком недолжном поступку своје браће (1. Мојсијева 37,2). А нико не воли цинкароша.

И онда, кад је Јосиф објавио своје снове, наговештавајући да ће га Бог поставити на виши положај и да ће се они, његова браћа, поклонити пред њим, замрзели су га још више. Међутим, прави пророчки карактер тих снова потврђен је чињеницом да су се они поновили (видети 1. Мојсијева 41,32). А Јаков, мада је отворено прекоревало сина (1. Мојсијева 37,10), чувао је те речи у мислима, размишљајући о њиховом значењу и чекајући њихово испуњење (1. Мојсијева 37,11). То указује да је он дубоко у себи мислио да можда ипак има нечег у тим сновима. И био је сасвим у праву, мада то тада није могао да зна.

Прочитајте текст Матеј 20,26.27. Који кључни принцип се ту открива, и како можемо научити да у свом животу испољимо оно чему нас тај текст учи?

НАПАД НА ЈОСИФА

Колико год били страшни догађаји који су уследили, ипак их није тешко разумети. Бити у тако непосредној близини, па чак и у сродству с неким кога мрзите, неизбежно би, пре или касније, довело до проблема.

И довело је.

Прочитајте 1. Мојсијева 37,12-36. Како нам то показује колико неспоредна срца могу да буду опасна и зла, и на шта све могу да наведу било кога од нас?

Браћа су мрзела Јосифа из љубоморе због Божје наклоности (Дела 7,9), наклоности која се током наредних дешавања потврђивала на сваком кораку. Кад је Јосиф залутао, наишао је на човека који га је упутио у правом смеру (1. Мојсијева 37,15). Кад су браћа планирала да га убију, Рувим се умешао и предложио да га уместо тога баце у јаму (1. Мојсијева 37,20-22).

Тешко је замислити такву мржњу каква је ту изражена, посебно према некоме из сопственог дома. Како су ти млади људи могли да учине нешто тако окрутно? Зар нису макар на тренутак помислили како ће то утицати на њиховог оца? Колико год да су били огорчени на свог оца због његове пристрасности према Јосифу, ипак, учинити тако нешто једном од његове деце било је заиста достојно презира. Био је то моћан показатељ колико људска бића могу бити зла.

„Међутим, неки међу њима (Јосифовом браћом) нису имали мира. Освета им није донела задовољство какво су очекивали. Ускоро су угледали групу путника која им се приближавала. Био је то караван Исмаиљаца с друге обале Јордана, који је натоварен зачинима и другом робом ишао према Египту. Јуда је сада предложио да свога брата продају тим незнабожачким трговцима уместо да га оставе да умре. Тако ће га успешно уклонити са свог пута, а ипак ће остати неокањани његовом крвљу.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿиријарси и иророци*, стр. 211 (оригинал).

Кад су Јосифа бацили у јаму, планирајући да га касније убију, туда је прошао караван, и Јуда је предложио да га продају њима (1. Мојсијева 37,26.27). Пошто им је Јосиф продат (1. Мојсијева 37,28), Мадидјанци су га касније продали некоме у Египту (1. Мојсијева 37,36), чиме су утрли пут његовој будућој слави.

Зашто је толико важно тражити Божју силу да бисте променили лоше црте свог карактера, пре него што се оне, у неком тренутку вашег живота, испоље у делима која никад не бисте ни помислили да ћете учинити?

ЈУДА И ТАМАРА

Није неумесно да овде поменемо и причу о Тамари. Тај догађај хронолошки следи после Јосифове продаје у Египат (1. Мојсијева 38,1), и у складу је са чињеницом да се Јуда одвојио од своје браће, што указује на његово неслагање с њима. Осим тога, тај текст дели низ заједничких израза и мотива са претходним поглављем, а носи и исту теолошку поуку: један лош чин претворен је у нешто позитивно што има везе са спасењем.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 38. Упоредите Јудино понашање са понашањем Хананејке Тамаре. Ко је од њих двоје био праведнији и зашто?

Јуда је узео за жену једну Хананејку (1. Мојсијева 38,2) с којом је имао три сина: Ира, Онана и Силома. Свом првенцу, Иру, Јуда је дао за жену Хананејку Тамару, како би обезбедио одговарајући родослов. Међутим, пошто је Бог убио Ира и Онана због њихове злоће, Јуда је обећао Тамари свог најмлађег сина Силома.

Будући да се, након доста времена, чинило да је Јуда заборавио на своје обећање, Тамара је одлучила да искористи прилику кад је он потражио утеху након смрти своје жене. Изигравала је проститутку како би га натерала да испуни обећање. Пошто није имао готовине да плати проститутку, коју није препознао, Јуда је обећао да ће јој касније послати јаре из свог стада.

Али Тамара је захтевала да јој у међувремену, као непосредну гаранцију плаћања, да свој печатни прстен, појас и штап. И након тог једног јединог сусрета, Тамара је затруднела. Када је касније била оптужена за блудничење, она је тужиоцу Јуди послала његов печат, појас и штап. Јуда је разумео и извинио се.

Закључак те помало непријатне приче било је рођење Фареса, чије име значи „продор“, и који је, као и Јаков, рођен други, али је постао први, и у историји спасења се наводи као предак Давида (Рута 4,18-22), а коначно и Исуса Христа (Матеј 1,3). Што се Тамаре тиче, она је прва од четири жене, а следе је Рава (Матеј 1,5), Рута (Матеј 1,5,6) и Уријина жена (Матеј 1,6), које су у оквиру месијанског родослова претходиле Марији, Исусовој мајци (Матеј 1,16).

Из те приче можемо извући једну поуку: Као што је Бог својом милошћу спасао Тамару, претварајући зло у добро, тако ће Он спаси свој народ помоћу Исусовог крста. А у случају Јосифа, Он ће његове невоље претворити у спасење Јакова и његових синова.

ЈОСИФ, РОБ У ЕГИПТУ

Сада настављамо да пратимо ток Јосифове приче, који је био „прекинут“ дешавањима са Тамаром. Јосиф је у том тренутку био роб „заповедника страже“, који је управљао затвором за цареve службенике (1. Мојсијева 40,3,4; 1. Мојсијева 41,10-12).

Прочитајте текст 1. Мојсијева 39. На основу примера Јосифа, који је радио као управник под Петефријем, шта можемо рећи о факторима који су довели до таквог успеха?

Јосиф је скоро одмах окарактерисан као човек од успеха (1. Мојсијева 39,2,3). Био је тако добар и његов господар му је толико веровао да га је поставио „над цијелим домом својим“, и све што је имао „њему даде у руке“ (1. Мојсијева 39,4).

Јосифа тај успех није искварио. Када га је Петефријева жена приметила и пожелела да спава с њим, Јосиф је недвосмислено одбио. Радије би изгубио свој посао и сигурност него што би „учинио такво грдно зло и Богу згријешио“ (1. Мојсијева 39,9). Жена га је, понижена његовим одбијањем, лажно оптужила пред својим мужем и слугама да је хтео да је силује. Као последица тога, Јосиф је бачен у затвор.

Јосиф је тада доживео оно што смо сви искусили – осећај да га је Бог напустио, мада, чак и у то тешко време, „Господ бјеше с Јосифом“ (1. Мојсијева 39,21).

Недуго потом, Господ је деловао и утицао на Јосифов однос са затворским чуваром. И овде, као и у Петефријевом дому, Господ је благословио Јосифа. Он је очигледно био даровит човек, и упркос томе што се нашао у још горим околностима (уосталом, и претходно је био роб!), настојао је да извуче најбоље из тога. Међутим, какве год дарове да је имао, текст јасно каже да је, на крају крајева, Бог био тај који му је донео успех. „И тамничар не надгледаше ништа што бјеше у Јосифовој руци, јер Господ бјеше с њим; и што год чињаше, Господ вођаше у напредак“ (1. Мојсијева 39,23). Колико је важно да сви који су надарени, сви који су „успешни“ имају на уму одакле све то потиче!

Прочитајте текст 1. Мојсијева 39,7-12. Како се Јосиф одупирао женином насртању? Зашто је рекао, врло конкретно, да би то што она тражи био грех против Бога? Какво разумевање природе и суштине греха је он тиме показао?

ФАРАОНОВИ СНОВИ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 40,1-41,36. На који начин су фараонови снови повезани са сновима његових дворана? Какав је значај те паралеле?

Деловање провиђења на догађаје се наставило. Јосиф је с временом стављен на чело затвореника, од којих су двојица били фараонови дворани, главни пехарник и главни хлебар (1. Мојсијева 41,9-11). Обојицу су мучили снови које нису разумели јер, према њиховим речима: „Нема ко да нам каже шта значе“ (1. Мојсијева 40,8). А онда им је Јосиф протумачио снове.

Паралелно са сновима двојице дворана, и фараон је уснио два сна, која нико није умео да протумачи (1. Мојсијева 41,1-8). У том тренутку, пехарник се, деловањем провиђења, сетио Јосифа и препоручио га фараону (1. Мојсијева 41,9-13).

И опет, паралелно са претходно поменутиим сновима, фараон је, као и његови дворани, био узнемирен, и попут њих испрчао снове Јосифу (1. Мојсијева 41,14-24), а он их је протумачио. Као и снови дворских службеника, и фараонови снови су садржавали паралелне симболе: два низа од седам крава (дебеле и мршаве), и два низа класова жита (дебели и танки), представљали су два низа година – добрих и лоших. Седам крава паралелно са седам једрих класова жита, понављали су исту поруку, што је био доказ њеног божанског порекла, баш као у случају Јосифових снова (1. Мојсијева 41,32; упоредити са 1. Мојсијева 37,9).

Мада је сам протумачио снове фараону, Јосиф се потрудио да фараон сазна да је Бог, Елохим, заправо тај који му је показао шта ће Он, Бог, учинити (1. Мојсијева 41,25-28). По свему судећи, фараон је схватио поруку јер је, при одлучивању кога да именује за управитеља над земљом, размишљао на следећи начин: „Пошто ти је Бог све ово открио, нема никога разумнијег и мудријег од тебе. Ти ћеш бити над мојим домом, и слушаће те сав мој народ“ (1. Мојсијева 41,39-40, Милин).

Како је то фасцинантно! Захваљујући Богу, Јосиф је напредовао од управитеља над Петефријевим домом преко управитеља над затвореницима до управитеља над целим Египтом. Каква моћна прича о томе како се, чак и у наизглед страшним околностима, открива деловање Божјег провиђења!

Како можемо научити да се уздамо у Бога и да се држимо Његових обећања онда кад изгледа да Бог ћути и да догађаји уопште не откривају деловање Његовог провиђења?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт прочитајте поглавље под насловом „Јосиф у Египту“, стр. 213-223 (оригинал).

„Још у раним данима свог живота, управо у часу када су као младићи улазили у доба зрелости, Јосиф и Данило били су отргнути од својих домова и као заробљеници одведени у незнабожачку земљу. Јосиф је био нарочито изложен искушењима која су пратила велике преокрете у његовом животу. У очевом дому нежно неговано дете; у Петефријевој кући роб; затим повереник и пратилац; свестран човек, образован учењем, посматрањем и сусретима с људима, у фараоновој тамници државни затвореник, неправедно осуђен, без наде да ће се икада оправдати или бити ослобођен; позван да стане на чело нације у тренутку велике кризе – шта га је оспособило да сачува своју честитост?...

Јосиф је у детињству научио да воли Бога и да Га се боји. Често је у очевом шатору, под звезданим сиријским небом, слушао причу о ноћној визији код Ветиља, о лествама од неба до земље, о анђелима који су се спуштали и успињали, и о Ономе који се с престола на висини открио Јакову. Слушао је и причу о борби код Јавока када је, одрекавши се својих омиљених греха, Јаков изашао као победник и добио титулу 'Божји кнез'.

Док је Јосиф још као дечак чувао стада свога оца, његов чист и једноставан живот повољно је утицао на развој његових физичких и душевних способности. Долазећи преко природе у везу с Богом и проучавајући велике истине, које су прелазиле као свети залог од оца на сина, стекао је снагу ума и непоколебљивост у начелима.

У животној кризи, када се налазио на страшном путу из дома свог детињства у Ханану у ропство које га је чекало у Египту, бацивши последњи поглед на брежуљке, који су скривали шаторе његовог рода, Јосиф се сетио Бога свога оца. Сетио се поука које је примао у детињству, и потресен до дна душе одлучио да се покаже верним – да се увек влада као што доликује поданику небеског Цара.“ – Елен Г. Вајт, *Васѿиѿање*, стр. 51, 52 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Упоредите Јосифа са Данилом и Исусом. Које су њихове заједничке црте? Како су Јосиф и Данило, сваки на свој начин, откривали аспекте Исусове личности и показали какав ће Исус бити?
2. Разговарајте у разреду о питању постављеном на крају проучавања предвиђеног за четвртак. Како да научимо да се уздамо у Бога и онда кад ствари не испадну тако добро за нас као што су, на крају, испале за Јосифа?

ЈОСИФ – ПРИНЦ ЕГИПТА

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 41,37-46; 1. О царевима 3,12; 1. Мојсијева 42; Римљанима 5,7-11; 1. Мојсијева 43; 1. Мојсијева 44; 1. Мојсијева 45.

Текст за памћење: „И још рече Фараон Јосифу: ево, постављам те над свом земљом Мисирском“ (1. Мојсијева 41,41).

Јосиф је сада постао вођа у Египту, и његова рођена браћа су се поклонили пред њим и не знајући да је то он (1. Мојсијева 42). Понизно су се покорили кад их је Јосиф приморао да се врате са Венијамином (1. Мојсијева 43), и – кад је Венијаминова безбедност, чега су се прибојавали, наизглед била угрожена (1. Мојсијева 44) – молили су за милост тог моћног човека, који је у њиховим очима био „као сам фараон“. На крају, кад им је Јосиф открио свој идентитет, схватили су да је, упркос ономе што су учинили, Бог све извео на добро.

Занимљиво је да цео низ догађаја који су уследили, уместо да буде концентрисан око Јосифовог успеха, заправо се више тицао покајања његове браће. Њихова путовања од Јосифа до оца и натраг, и препреке на које су наилазили, натерали су их да се сете својих недела према Јосифу и сопственом оцу, а коначно су постали свесни и свог безакоња према Богу. Јосифова браћа су цело то искуство доживела као божански суд. Па ипак, дирљиви емотивни завршетак, који свакога доводи до суза, истовремено је пун радости, јер садржи поруку опроштења за њих, упркос њиховим злим делима која се ничим не дају оправдати.

ЈОСИФОВ УСПОН НА ПОЛОЖАЈ МОЋИ

Према Јосифу, фараонов и снови су открили „шта је /Бог/ нау-мио“ (1. Мојсијева 41,28) да уради у земљи. Јосиф, међутим, није позвао фараона да верује у његовог Бога. Уместо тога, његов непо-средни одговор била је акција. Одмах је предложио економски про-грам. Занимљиво је да се фараон задржао само на економском делу Јосифовог излагања. Он је изгледа био више заинтересован за еко-номску лекцију него за духовно значење својих снова и Божју улогу у њиховом настанку.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 41,37-57. Који је био Божји удео у Јосифовом успеху?

Фараон је изабрао Јосифа за ту одговорност не зато што је ис-правно протумачио његове снове и открио предстојећи проблем земље, већ зато што је понудио решење. Савет који је Јосиф дао се „учини добро“ (1. Мојсијева 41,37) фараону, а исто мишљење дели-ле су и његове слуге. Рекло би се да је фараон тај избор направио више из прагматичних него из верских разлога. Ипак, он је пре-познао присуство „Духа Божјег“ (1. Мојсијева 41,38) у Јосифу, који је оцењен као „мудар и разуман“ (1. Мојсијева 41,39), што је израз којим се описивала мудрост коју Бог даје (видети 1. Мојсијева 41,33; упоредити са 1. О царевима 3,12).

Сви детаљи наведени у библијском тексту одговарају историј-ским приликама у Египту тог времена. У политичком смислу, то што је фараон поставио Јосифа за великог везира није било нешто неу-обичајено у старом Египту. Наиме, посведочени су и други примери у којима су припадници страних народа заузимали тај положај.

Следећих седам година биле су године изобиља, тако да је произ-водња жита постала готово „немерљива“ (1. Мојсијева 41,49), што је био знак натприродног деловања. Израз „колико је пијеска морскога“ (1. Мојсијева 41,49) открива да је у питању био Божји благослов (1. Мојсијева 22,17). Јосиф је и лично доживео тај благослов кроз сопстве-ну плодност, случајност која сведочи да се исти Бог налазио иза обе те појаве. Јосиф је добио два сина чија имена одражавају његов доживљај Божјег провиђења, које је сећање на бол преобразило у радост (Мана-сија), а некадашњу невољу у плодност (Јефрем). Какав сјајан пример који показује како Бог нешто лоше претвара у нешто веома добро!

На које начине би стварност постојања нашег Бога морала да буде видљива другима на основу живота који водимо?

ЈОСИФ СЕ СУОЧАВА СА БРАЋОМ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 42. Шта се ту догодило, и како се у томе открива Божја промисао, упркос људском злу и не-делима?

Глад је приморала Јакова да пошаље своје синове у Египат да купе жито. Иронијом случаја, Јаков је тај који покреће читав процес (1. Мојсијева 42,1). Несрећни отац, жртва околности које су изван његове контроле, несвесно је покренуо невероватан ланац догађаја који ће довести до тога да се поново споји са сином за којим је тако дуго туговао.

Деловање провиђења приликом тог сусрета наглашено је двема основним чињеницама. Прво, у томе се огледа испуњење Јосифових снова. Догађај најављен Јосифовим пророчким сновима: „Ваши снопови... клањаху се снопу мојему“ (1. Мојсијева 37,7) – сада се остварио. Јосиф је био познат као „управитељ земље“ (1. Мојсијева 42,6) и „заповедник у земљи“ (1. Мојсијева 42,30.33). Јосифов моћан положај у супротности је са положајем његове сиромашне браће, која „поклонише му се лицем до земље“ (1. Мојсијева 42,6) – иста она десеторица браће који су му се ругали због тог сна и сумњали у његово испуњење (1. Мојсијева 37,8).

Друго, тај провиђењем удешен сусрет описан је као реакција на учињено. Језичке и тематске паралеле између два догађаја истичу да је реч о праведној одмазди. Израз „рекоше један другом“ (1. Мојсијева 42,21) употребљен је и онда кад су почели да кују заверу против Јосифа (1. Мојсијева 37,19). Боравак браће у затвору (1. Мојсијева 42,17) подсећа на Јосифов боравак у затвору (1. Мојсијева 40,3. 4). И сама Јосифова браћа повезивала су то што им се тренутно дешавало са оним што су урадили свом брату неких двадесетак година раније. „И рекоше један другом: доиста се огријешисмо о брата својега, јер видјесмо муку душе његове кад нам се мољаше, па га се оглушисмо; зато дође на нас ова мука“ (1. Мојсијева 42,21).

Рувимове речи: „Зато се ево тражи од нас крв његова“ (1. Мојсијева 42,22), као одјек његовог упозорења из прошлости: „Немојте крви прољевати“ (1. Мојсијева 37,22), додатно наглашавају повезаност између овога са чим су се сада суочавали и онога што су тад урадили.

Већина нас је сигурно урадила нешто због чега жали. Како се можемо, колико год је могуће, искупити за то што смо урадили? Осим тога, зашто је прихватање обећаног Божјег опроштења преко Исуса од тако пресудне важности за нас (видети Римљанима 5,7-11)?

ЈОСИФ И ВЕНИЈАМИН

Јаков није могао лако да дозволи одлазак Венијамина, јединог Рахилиног сина који му је остао. Плашио се да ће га изгубити, као што је већ изгубио Јосифа (1. Мојсијева 43,6-8). Тек када више није било хране (1. Мојсијева 43,2), и кад се Јуда обавезао да ће га вратити (1. Мојсијева 43,9), Јаков је коначно пристао на другу посету Египту и дозволио Венијамину да пође са својом браћом.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 43. Какав је утицај Венијаминово присуство имало на ток догађаја?

Венијаминово присуство доминирало је догађајима. Кад су сва браћа стала пред Јосифа, једина особа коју је он видео био је Венијамин (1. Мојсијева 43,16). Венијамин се једини у овом одломку назива „братом“ (1. Мојсијева 43,29). Док се он помиње по имену, са осталом браћом то није случај. За њих се једноставно каже „ови људи“ (1. Мојсијева 43,16).

Јосиф ословљава Венијамина са „синко“, што је израз посебне наклоности (1. Мојсијева 43,29; упоредити са 1. Мојсијева 22,8). Јосиф у свом благослову помиње „милост“ (1. Мојсијева 43,29), што подсећа на тренутак кад је он молио за милост, које није било (1. Мојсијева 42,21). Тако је Јосиф Венијамину пружио милост коју сам није примио од остале браће.

Док су његова браћа страховала да ће бити бачена у затвор због новца који им је враћен, Јосиф је припремао гозбу поводом Венијамовог доласка. Као да је Венијамин имао спасоносни утицај на целу ситуацију. Кад су сви поседали поштујући правила старешинства и части, Венијамину, најмлађем, било је послужено пет пута више него свој осталој браћи (1. Мојсијева 43,33.34). Међутим, њима та очигледна пристрасност уопште није сметала – потпуно супротно од онога што се дешавало много година раније, када је Јосиф био миљеник свог оца, што је довело до њихових страшних поступака према полубрату и рођеном оцу (1. Мојсијева 37,3.4).

„Тим показивањем наклоности према Венијамину желео је да установи да ли они према најмлађем брату гаје исту завист и мржњу какву су некада гајили према њему. Још увек претпостављајући да Јосиф не разуме њихов језик, браћа су слободно разговарала међу собом, тако да је он имао изванредну прилику да сазна њихова права осећања. Ипак, желео је да их још боље искуша, па је пре њиховог одласка наредио да се у врећу најмлађега потајно стави његова сребрна чаша.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, иаширијарси и ипророци*, стр. 228, 229 (оригинал).

ЧАША ЗА ПРОРИЦАЊЕ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 44. Зашто је Јосиф своју чашу ставио баш у Венијаминову врећу, а не у врећу неког другог брата?

Ова прича је паралелна са претходном. Као и раније, Јосиф је давао конкретна упутства, и поново је напунио њихове вреће храном. Овог пута, међутим, Јосиф је додао необичну заповест да његову драгоцену чашу ставе у Венијаминову врећу.

Догађаји су, дакле, попримили другачији ток. Док су се на претходном путовању браћа вратила у Ханан да би довела Венијамина са собом, сада су морали да се врате у Египат како би се суочили са Јосифом. Док су у претходној прилици сва браћа нашла исто у својим врећама, сада је Венијамин издвојен као онај који је имао Јосифову чашу. Неочекивано, Венијамин, који је као почасни гост имао приступ Јосифовој чаши, сада је био осумњичен и оптужен за крађу тог драгоценог предмета. Требало је да иде у затвор.

То што је Јосиф користио чашу за прорицање не значи да је он и веровао у њену моћ. Јосиф „никад није тврдио да има дар прорицања, али је сада желео да поверују да он заиста има способност да открива тајне из њиховог живота.“ – Елен Г. Вајт, *Стваранье, ѿаџиријарси и ѿророци*, стр. 229 (оригинал).

Чаробна чаша је за Јосифа била изговор да се позове на домен натприродног, и тако у срцу своје браће пробуди осећај кривице према Богу. Тако је Јуда протумачио Јосифову неизговорену поруку, изјављујући да је Бог открио злочинство у њима (1. Мојсијева 44,16). Осим тога, крађа те драгоцене чаше оправдала би строжу казну и на тај начин показала како браћа размишљају.

Реакција браће и снага њихових емоција биле су значајне. Сви су били јединствени у свом болу, и страховали су за Венијамина, коме је претило да буде изгубљен као и Јосиф, и да, као и он, постане роб у Египту, мада је, као и он, био невин. Зато је Јуда предложио да њега узму као роба „уместо“ Венијамина (1. Мојсијева 44,33), као што је ован био жртвован „уместо“ невиног Исака (упоредити са 1. Мојсијева 22,13). Јуда је себе понудио као жртву, замену, чија је сврха била управо да се изађе на крај са тим „злом“ које би дотукло његовог оца (1. Мојсијева 44,34).

Који је принцип љубави, као што се види на основу Јудиног одговора, обухваћен процесом замене? Како та врста љубави објашњава библијску теологију спасења? (Видети Римљанима 5,8.)

„ЈА САМ ЈОСИФ БРАТ ВАШ“

Прочитајте текст 1. Мојсијева 45. Које се поуке о љубави, вери и нади могу наћи у тој причи?

Управо у том тренутку, кад је Јуда говорио о „јадима“ који би задесили *'ави*, „оца“ (1. Мојсијева 44,34), Јосиф „повика“ (1. Мојсијева 45,1), а затим се „показа“ својој браћи. Тај израз, који се често користи и за Божје самооткривење (2. Мојсијева 6,3; Јездра 20,9), сугерише да им се и Бог том приликом открио. Односно, Господ је показао да Његова промисао влада, упркос људским слабостима.

Јосифова браћа нису могла да верују својим очима и ушима. Зато је Јосиф морао да понови: „Ја сам Јосиф брат ваш“ (1. Мојсијева 45,4). И тек кад су то чули по други пут, и кад су чули конкретне речи: „...којега продадoste у Мисир“ (1. Мојсијева 45,4), поверовали су.

А онда је Јосиф изјавио: „Бог мене посла“ (1. Мојсијева 45,5). То позивање на Бога имало је двоструку сврху. Послужило је не само да увери његову браћу да Јосиф не гаји никаква ружна осећања према њима, већ и као дубоко исповедање вере и израз наде, јер је оно што су учили било неопходно за „превелико избављење“ и њихов опстанак „на земљи“ (1. Мојсијева 45,7).

Јосиф је тада позвао браћу да се врате оцу како би га припремили да дође у Египат. Свој позив је пропратио конкретним речима о месту на ком ће они пребивати, односно „земљи гесемској“, познатој по својим богатим пашњацима, што је било „најбоље у свој земљи мисирској“ (1. Мојсијева 45,18.20.34). Он се побринуо и о превозу: обезбеђена су кола, која ће на крају уверити Јакова да га синови не лажу о ономе што су управо доживели (1. Мојсијева 45,27). Јаков је то доживео као видљив доказ да је Јосиф жив, и то је било довољно да му дух поново живне (упоредити са текстовима 1. Мојсијева 37,35; 1. Мојсијева 44,29).

Сада је све било добро. Јаковљевих 12 синова било је живо. Јаков се сада звао „Израиљ“ (1. Мојсијева 45,28), а Божја промисао се испољила на моћан начин.

Да, Јосиф је био милостив према својој браћи. Он је могао себи то да приушти. Али како да ми научимо да будемо милостиви према онима чије зло према нама није довело до нечег доброг као у Јосифовом случају?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт прочитајте поглавља под насловом „Јосиф у Египту“, стр. 213-223 (оригинал) и „Јосиф и његова браћа“, стр. 224-232 (оригинал).

„Три дана заточеништва били су дани горке туге за Јаковљеве синове. Размишљали су о свом погрешном путу у прошлости, а посебно о својој окрутности према Јосифу. Знали су да ће, уколико буду осуђени као шпијуни, а без могућности да изнесу доказе којима би се оправдали, сви морати да помру или постану робови. Сумњали су да би било чиме што ураде могли навести свог оца да пристане на то да Венијамин оде од њега, с обзиром на окрутну смрт, као што је он мислио, коју је Јосиф претрпео. Продали су Јосифа као роба и сада су страховали да је Бог наумио да их казни тако што ће допустити да и они постану робови. С друге стране, Јосиф је рачунао на то да његов отац и породице његове браће вероватно пате због недостатка хране, а био је уверен да су се они покајали због окрутног поступања према њему и да се према Венијамину ни у ком случају не би понашали на исти начин.“ – Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, book 3, pp. 155, 156.

„Јосиф је био задовољан. Окушао је своју браћу и видео у њима плодове истинског покајања због греха.“ – Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, book 3, p. 165.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Задржите се у разреду на питању постављеном на крају проучавања предвиђеног за четвртак. Мислите ли да би Јосиф био тако милостив према својој браћи да све није испало тако добро по њега? Наравно, то не можемо знати са сигурношћу, али који нам показатељи, ако их уопште има, у целој причи о Јосифу откривају какав је био његов карактер, што би нам могло помоћи да објаснимо његову великодушност?
2. На основу чега у Јосифу можемо видети неку врсту претече Христа и свега оног кроз шта је Христос прошао?
3. Јосиф је окушао своју браћу. На које сличне начине Бог куша нас?
4. Чак и после свих тих година, браћа су била свесна своје кривице за оно што су урадили Јосифу. Како нам то показује колико снажан може бити осећај кривице? Како да научимо да, након што нам буде опроштено и прихватимо Божиј опроштај, опростимо и сами себи, колико год да смо недостојни тог опроштаја?

ИЗРАЕЛ У ЕГИПТУ

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 46; Римљанима 10,12,13; 1. Мојсијева 47; 1. Мојсијева 48; Дела 3,25,26; 1. Мојсијева 49; Филибљанима 2:10; 1. Мојсијева 49,29-50,21.

Текст за памћење: „А дјеца Израилева живљаху у земљи мисирској у крају гесемском, и држаху га, и народише се и намножише се веома“ (1. Мојсијева 47,27).

Последње године Јаковљевог и Јосифовог живота 1. Мојсијева покрива уједно. Видимо како Јаков (Израел) напушта Ханан (1. Мојсијева 46) да би се настанио у Египту (1. Мојсијева 47), где ће и умрети (1. Мојсијева 49,29-50,21). Па ипак, чак и у том египатском окружењу, изгледи за повратак у Обећану земљу још увек се назире у позадини (1. Мојсијева 50,22-26).

Чим је стигао у Египат, Јаков је благословио фараона (1. Мојсијева 47,7-10), испуњавајући тиме (делимично, наравно) аврамовско обећање да ће бити благослов за све народе (1. Мојсијева 12,3). Касније, на самрти, Јаков благосиља Јосифове синове (1. Мојсијева 48). Јаков такође благосиља своје синове (1. Мојсијева 49,1-28) и даје упечатљива предвиђања о сваком од њих у контексту будућих 12 израелских племена (1. Мојсијева 49,1-27).

Међутим, чињеница да су Израелци живели у изгнанству, као дошљаци у Египту, у супротности је с њиховим надањем Обећаној земљи. И мада се 1. Мојсијева завршава док су Израелови синови још увек у Египту, неке од последњих Јосифових речи упућују на друго место: „Ја ћу скоро умријети; али ће вас зацијело Бог походити, и извешће вас из ове земље у земљу за коју се заклео Авраму, Исаку и Јакову“ (1. Мојсијева 50,24).

ЈАКОВ ОДЛАЗИ КОД ЈОСИФА

Прочитајте текст 1. Мојсијева 46. Какав је значај Јаковљевог одласка из Ханана?

Кад је напуштао своје место у Ханану, Јаков је био пун наде. Сигурност да више неће бити гладан и добра вест да је Јосиф жив, мора да су му давале полет који му је био потребан да би напустио Обећану земљу.

Јаковљев одлазак подсећа на Аврамово искуство, мада је у Аврамовом случају то био одлазак у Обећану земљу. Јаков је чуо исто обећање које је Аврам чуо од Бога, наиме, да ће од њега начинити „велики народ“ (1. Мојсијева 46,3; упоредити са 1. Мојсијева 12,2). Божји позив овде такође подсећа на Божји завет са Аврамом, и у оба случаја Бог користи исте умирујуће речи: „Не бој се“ (1. Мојсијева 46,3; упоредити са 1. Мојсијева 15,1), које носе обећање о славној будућности.

Свеобухватни списак имена Израелове деце која су отишла у Египат, укључујући и његове кћери (1. Мојсијева 46,7), подсећа на Божје обећање о плодности дато Авраму док је још био без деце. Број „седамдесет“ (укључујући Јакова, Јосифа и његова два сина) изражава појам целовитости. „Сав Израел“ је отишао у Египат. Значајно је и то што број 70 одговара броју народа (1. Мојсијева 10), што сугерише да је Јаковљево путовање имало везе са судбином свих народа.

Та истина ће постати очигледнија тек много година касније, након крста и потпунијег откривења плана спасења, који је, наравно, био у корист читавог човечанства, по целом свету, а не само Аврамових потомака.

Другим речима, колико год да су занимљиве приче у вези с том породицом, Аврамовим потомцима, и које год духовне поуке да извучемо из њих – ти извештаји се налазе у Божјој Речи зато што су део историје спасења – они су део Божјег плана да донесе спасење што већем броју људи на овој палој планети.

„Јер нема разлике међу Јеврејином и Грком, јер је он Бог свију, и богат за све који га призивљу“ (Римљанима 10,12.13). Шта Павле ту каже што показује да се еванђеље односи на цео свет? Што је још важније, како нам те речи показују шта ми као црква треба да радимо да бисмо допринели ширењу еванђеља?

ЈАКОВ СЕ НАСТАЊУЈЕ У ЕГИПТУ

Веома је занимљиво то што је Господ Јакову, мада му је речено да је Јосиф жив у Египту, ипак дао „ноћне утваре“ (1. Мојсијева 46,2) у којима му је заповедио да иде. Јаков је напустио Земљу обећања да би отишао, ни мање ни више него у Египат – који касније постаје синоним управо за оно место у које Божји народ не треба да иде (5. Мојсијева 17,16).

Прочитајте текст 1. Мојсијева 47. Које духовне истине и принципе можемо наћи у том извештају?

„Јосиф је повео петорицу своје браће да их представи фараону и да од њега добије писмену даровницу за земљу у којој ће од тада живети. Захвалност коју је осећао према свом првом намеснику могла је да наведе владара да им учини част и да их постави на високе положаје у земљи, али је Јосиф, увек веран служби Господу, покушао да сачува своју браћу од искушења којима би била изложена на незнабожачком двору. Рекао им је да цару, када буде питао, отворено кажу чиме се баве. Јаковљеви синови послушали су овај савет, па су одговорили да ће само неко време боравити у земљи и да се неће у њој трајно настанити. На тај начин осигурали су себи право да оду из Египта кад год то жале. Цар им је одредио боравиште, као што је већ било понуђено, 'на најбољем месту у овој земљи', у покрајини Гесем.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, њаиријарси и њороци*, стр. 233 (оригинал).

Мудро је било и то што фараон није охрабривао те дошљаке да постану просјаци који ће живети од великодушности свог домаћина. Он се распитао о њиховом занимању (1. Мојсијева 47,3) да би им помогао да се боље прилагоде у новој средини. Такође је желео да искористи њихово искуство, па је чак предложио и да буду постављени да чувају његову стоку (1. Мојсијева 47,6).

Затим, мада је Јаков, као дошљак, био инфериоран, странац, он је стао пред вођу земље, и, као што текст каже: „Благослови Јаков фараона“ (1. Мојсијева 47,7). Он, скромни дошљак, био је тај који благосиља фараона, владара моћног Египта? Откуд то?

Глагол *‘амад лифнеи*, „изведе... пред“ (1. Мојсијева 47,7), обично се користио у контексту свештеничке службе (3. Мојсијева 14,11). А с обзиром да је у старом Египту фараон имао статус највишег свештеника, то је значило да је, у духовном смислу, Јаков виши од највишег свештеника Египта, виши чак и од самог фараона.

Чиме год да се бавимо у животу, шта би то што смо „царско свештенство, свети народ, народ добитка“ (1. Петрова 2,9) требало да значи за нас, поготову кад је реч о понашању према другима? Које одговорности наша вера ставља пред нас?

ЈАКОВ БЛАГОСИЉА ЈОСИФОВЕ СИНОВЕ

Како се приближавао смрти, Јаков се све живље сећао свог ранијег повратка у Ветиљ (1. Мојсијева 35,1-15), кад је од Бога примио обновљено обећање о земљи која ће бити „њихова довијека“ (1. Мојсијева 48,4) – обећање које је претходно дато Авраму (1. Мојсијева 17,8). Нада у Обећану земљу била је, дакле, то што га је тешило и бодрило док је осећао како му се смрт приближава. Јаков се тада окренуо ка двојници Јосифових синова, који су рођени у Египту, и благословио их, али је то учинио у контексту будућег обећања у вези са сопственим потомством.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 48. Зашто је Јаков ту благословио двојицу Јосифових синова, а не и остале своје унуке?

Двојица Јосифових синова, Манасија и Јефрем, једини су унуци које је Јаков благословио. Они су тако из статуса унука уздигнути у статус синова (1. Мојсијева 48,5). Мада је Јаков својим благословом дао предност млађем (Јефрему) над прворођеним (Манасијом), његов благослов се у суштини тицао Јосифа (1. Мојсијева 48,15).

Оно што ту видимо је лично сведочанство о томе како им је Бог био веран у прошлости, и како им је дао обећање за будућност. Јаков говори о Богу Аврамовом и Исаковом (1. Мојсијева 48,15), који им је обезбедио храну и заштиту. То је исти Бог, каже он, „који ме је избављао од свакога зла“ (1. Мојсијева 48,16). Јаков је имао на уму и „Бога од Ветиља“ (1. Мојсијева 31,13), с којим се рвао (1. Мојсијева 32,29) и који је његово име променио у „Израиљ“ (1. Мојсијева 32,26-29).

Осврћући се на сва та искуства, кад је Бог преокретао зло у добро, Јаков је изразио наду не само у то да ће се Бог бринути о животу његових унука у садашњости, као што је чинио за њега и Јосифа, већ је мислио и на будућност, када ће се његови потомци враћати у Ханан. Та нада се јасно огледа у његовом позивању на Сихем (1. Мојсијева 48,22), који није био само парче земље које је стекао (1. Мојсијева 33,19) већ и место на ком ће Јосифове кости бити сахрањене (Исус Навин 24,32), и на ком ће земља бити подељена Израеловим племенима (Исус Навин 24,1). И поред свега што се догодило, Јаков је још увек имао на уму обећања Бога који је рекао да ће кроз ту породицу „бити благословена сва племена на земљи“ (1. Мојсијева 12,3).

Прочитајте Дела 3,25.26. На који начин се, према апостолу Петру, то обећање из текста 1. Мојсијева 12,3 обистинило? На који начин смо и ми сами примили тај благослов?

ЈАКОВ БЛАГОСИЉА СВОЈЕ СИНОВЕ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 49,1-28. Какав је духовни значај Јаковљевог благослова над његовим синовима?

Иза пророчанстава која се тичу непосредне историје израелских племена, Јаков види Месију и коначну наду у спасење. Та нада је назначена већ у првим Јаковљевим речима, кад он помиње „посљедак“ (1. Мојсијева 49,1), што је технички израз који се односи на долазак месијанског цара (Исаија 2,2; Данило 10,14).

Текст затим оцртава будућност сваког од тих људи. То нису биле њихове предодређене судбине, као да је Бог баш хтео да се они суоче са свим тим са чим су се суочавали. Био је то израз онога до чега ће њихов карактер и карактер њихове деце довести. То што Бог, на пример, зна да ће неко убити невиног човека, радикално се разликује од тога кад би Бог хтео да убица то уради.

Прочитајте текст 1. Мојсијева 49,8-12. Које пророчанство је ту дато, и зашто је оно важно?

И поред човекове слободне воље, Бог зна будућност, и Он је уредио да Месија дође преко Јуде. Јуда (1. Мојсијева 49,8-12), који је представљен као лав (1. Мојсијева 49,9), добиће царство и похвалу. Од Јуде ће потећи цар Давид, али и Шилох, односно онај који ће донети *шалом*, „мир“ (Исаија 9,6,7), и коме „ће се покоравати народи“ (1. Мојсијева 49,10).

Јевреји су на то дуго гледали као на пророчанство о долазећем Месији, а и хришћани то виде као текст који упућује на Исуса. Израз „Њему ће се покоравати народи“ (1. Мојсијева 49,10), могао би да буде најавна новозаветног обећања: „Да се у име Исусово поклоним свако кољено“ (Филипљанима 2,10).

Као што је Елен Г. Вајт писала: „Лав, цар прашуме, представља прикладан симбол овог племена, из којег је изашао Давид, и Син Давидов, Шилох (Месија), прави ’Лав из племена Јудина’, пред којим ће се коначно свака власт поклонити, и коме ће одати част сви народи.“ – *Сиварање, њајријарси и њороци*, стр. 236 (оригинал).

Зашто би већ сада требало да одајемо част Исусу, чак и пре него што то учине сви народи?

НАДА У ОБЕЋАНУ ЗЕМЉУ

Прочитајте текст 1. Мојсијева 49,29-50,21. Какву наду пружају велике теме које налазимо у закључку 1. Мојсијева?

Закључак 1. Мојсијева чине три догађаја која пружају пуно наде.

Прво, то је нада да ће се Израел вратити у Обећану земљу. Мојсије, аутор 1. Мојсијева, описује Јаковљево и Јосифову смрт и сахрану као догађаје који упућују на Обећану земљу. Одмах пошто је изрекао благослове и пророчанства о „дванаест племена Израиљевих“ (1. Мојсијева 49,28), Јаков је почео да размишља о својој смрти, и задужио је синове да га сахране у Ханану, у пећини Макпела, где је и Сара сахрањена (1. Мојсијева 49,29-31). Наратив који описује погребну поворку ка Ханану постао је нека врста најаве изласка из Египта, до ког је дошло неколико векова касније.

Друго, то је нада да ће Бог окренути зло на добро. Након Јаковљеве смрти и сахране, Јосифова браћа су се забринула за своју будућност. Страхovali су да ће им се Јосиф сада осветити. Зато су изашли пред њега клањајући се, спремни да му постану слуге (1. Мојсијева 50,18). Тај призор је веома подсећао на Јосифове пророчке снове. Међутим, Јосиф их је умирио изговоривши: „Не бојте се“ (1. Мојсијева 50,19), добро познати израз којим је скренуо пажњу на будућност (1. Мојсијева 15,1). Јер, мада су они „мислили зло“ по њега, „Бог /је/ мислио добро“ (1. Мојсијева 50,20), и усмерио ток догађаја ка спасењу (1. Мојсијева 50,19-21; упоредити са 1. Мојсијева 45,5.7-9). То јест, чак и поред толиких људских недостатака, Божја промисао ће надвладати.

Треће, то је нада да ће Бог спасити пало човечанство. Прича о Јосифовој смрти у последњем стиху 1. Мојсијева има шире значење од самог извештаја о његовој смрти. Зачудо, Јосиф није заповедио да се његове кости закопају. Уместо тога, упутио их је на будуће време: „Заиста ће вас походити Бог; а ви онда однесите кости моје одавде“ (1. Мојсијева 50,25), што су они годинама касније, послушавши његове речи, и учинили (видети 2. Мојсијева 13,19). На крају крајева, нада у Обећану земљу, Ханан, само је симбол, зачетак наде у коначно спасење, обновљење, у нови Јерусалим на новом небу и новој земљи – коначне наде свих нас, наде која нам је загарантована смрћу Месије.

Прочитајте текст Откривење 21,1-4. Како ти стихови описују највећу наду коју имамо? Без тог обећања, какву бисмо наду уопште имали, осим саме смрти као окончања свих наших проблема?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Стиварање, ѿајријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт, прочитајте поглавље под насловом „Јосиф и његова браћа“, стр. 233-240 (оригинал).

„Јосифов живот илуструје живот Христов. Завист је навела Јосифову браћу да га продају као роба. Надали су се да ће га тако спречити да постане већи од њих. Док су Јосифа одводили у Египат, себе су варали да више неће имати проблема с његовим сновима, да су уклонили сваку могућност да се они обистине. Бог је, међутим, преиначио њихове намере и учинио да се оствари управо оно што су желели да спрече. Исто тако јеврејски свештеници и старешине били су љубоморни на Христа, плашили су се да ће Он одвратити пажњу народа од њих. Предали су га смрти да би спречили да постане цар, али су управо тиме допринели да Он то постане.

Јосиф је робовањем у Египту постао спасаца породице свог оца, али та чињеница није умањила кривицу његове браће. Исто је тако и распеће Исуса Христа учинило од Њега Искупитеља човечанства, Спаситеља грешног рода, Владара света. Али је кривица Његових убица остала исто тако мрска као да рука божанског провиђења опште није усмерила догађаје ка Његовој слави и добру човека.

Као што су браћа продала Јосифа незнабошцима, тако је и Христа један од Његових ученика продао Његовим најогорченијим непријатељима. Јосиф је био лажно оптужен и бачен у тамницу због свог поштења. Исто је тако и Христос био презрен и одбачен зато што је својим праведним и несебичним животом укоравао грех. Иако није био крив, био је осуђен према исказима лажних сведока. Јосифово стрпљење, кротост у подношењу неправде и тлачења, његова спремност да опрости, његова племенита великодушност према подмуклој браћи – све је то слика Спаситељевог стрпљивог подношења злобе и погрда злих људи, Његовог праштања, не само својим убицама, већ и свима онима који долазе к Њему да признају своје грехе и потраже опроштење.“ – Елен Г. Вајт, *Стиварање, ѿајријарси и ѿророци*, стр. 239, 240 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Када је Јаков умро, Јосифова браћа су се уплашила да ће им се он осветити. Шта нам то говори о кривици коју су још увек гајили? Чему нас Јосифова реакција учи у вези са праштањем кривцима?
2. Које још паралеле између Јосифовог и Исусовог живота можете да пронађете?
3. Задржите се у мислима на чињеници да, и поред тога што Бог добро познаје будућност, ми и даље имамо потпуну слободу избора. Како да помиримо те две идеје?

Исус као змија

1. П	Јован 3,4–9.	Хришћанство није група за дискусију
2. С	Јован 3,14.15.	Исус као змија

Изузетан еванђелиста

3. Н	Јован 3,16–18.	Потребно је одговорити Богу који воли
4. П	Јован 3,35.36.	Верници већ имају вечни живот
5. У	Јован 4,7–9.	Изузетно грађење мостова
6. С	Јован 4,10–14.	Изузетан еванђелиста
7. Ч	Јован 4,25.26.	Суочавање са истином
8. П	Јован 4,27–34.	Поука за ученике
9. С	Јован 4,39–42.	Незамислив еванђелиста

Право учење

10. Н	Лука 4,16–21.	Революционарна порука
11. П	Лука 4,27–30.	Не воле сви верне проповеднике
12. У	Матеј 11,25–27.	Право учење
13. С	Матеј 11,28–30.	Узвишени позив
14. Ч	Матеј 12,1.2.	Сукоб око јарма
15. П	Марко 3,1–5.	Сучељавање у вези са Суботом
16. С	Марко 3,6.	Болесне „црквене“ групе

Нада о васкрсењу

17. Н	Марко 2,27.	Субота као средство благодати
18. П	Матеј 12,8.	Господњи дан
19. У	Јован 5,15–18.	Исус: оличење храбрости
20. С	Јован 5,22.	Ја сам свој лични судија
21. Ч	Јован 5,25–29.	Нада о васкрсењу
22. П	Јован 9,15–17.	Како видиш?
23. С	Јован 9,24–27.	Још о виду

Приказ слепила и спасења

24. Н	Јован 9,35–39.	Последње мисли о виду
25. П	Јован 8,7–11.	Приказ слепила и спасења
26. У	Матеј 12,31.32.	Коначни крај вољног слепила
27. С	Матеј 12,43–45.	Опасност негативне религије
28. Ч	Марко 3,20.21.	Исус: разуман или неурачунљив
29. П	Марко 3,31–33.	Још породичних питања
30. С	Марко 3,34.35.	Поновно одређивање породице

ДОЛАЗАК ЦАРСТВА

Позив на дубоко размишљање

1. Н	Матеј 13,1–3 .	Поучавање помоћу прича
2. П	Матеј 13,3–8.	Поука о еванђејском раду, први део
3. У	Матеј 13,18.	Поука о еванђејском раду, други део
4. С	Матеј 13,10–16.	Приче: проициљива техника поучавања
5. Ч	Матеј 13,24–30.	Зашто у цркви влада збрка?
6. П	Марко 4,26–28.	Тајна свега
7. С	Матеј 13,31–33.	Незнатни почеци доносе велику промену

Долазак царства

8. Н	Матеј 13,44–46.	Хришћанство није погодба
9. П	Матеј 13,47–49.	Прича која ме је вратила у цркву
10. У	Матеј 10,5–8.	Када ученици постану апостоли
11. С	Матеј 10,16.17.	Лоша страна апостолске службе
12. Ч	Матеј 10,17–22.	Друга страна прогонства
13. П	Матеј 10,24–26.	„Не бојте се“
14. С	Матеј 10,28.	Још једно „Не бојте се“

Исус објављује начела свога царства

15. Н	Матеј 10,29–31.	И још једно „Не бојте се“
16. П	Матеј 10,32.33.	Још о страху
17. У	Матеј 10,34–37.	Страшне одлуке
18. С	Матеј 10,38.39.	Решење страха
19. Ч	Матеј 10,42.	Религија у виду чаше воде
20. П	Лука 12,16–21.	Духовна кратковидост
21. С	Лука 14,25–28.	Цена учеништва

Откривено јеванђеље

22. Н	Лука 15,1.2.	Увод у причу о расипном Богу
23. П	Лука 15,4–7.	Коренито другачија слика о Богу
24. У	Лука 15,8–10.	Још један осврт на расипног Бога
25. С	Лука 15,11–13.	Карактеристике стања изгубљености
26. Ч	Лука 15,14–17.	Где се моје уже завршава а Божје почиње
27. П	Лука 15,18.19.	Људски начин спасења
28. С	Лука 15,20–24.	Очев начин спасења

Со никад не може изгубити свој укус

29. Н	Лука 15,25–30.	Схватање спасења од стране верника
30. П	Лука 15,31.32.	Ширење наде међу верницима
31. У	Лука 16,19-21.	Обраћање пажње на Реч

ХРИСТОВА БОРБА

Не упућујте молитву себи о себи

1. С	Лука 18,10–14.	Не упућујте молитву себи о себи
2. Ч	Лука 19,1–7.	Прави нитков
3. П	Лука 19,5–7.	Нитков среће Исуса
4. С	Лука 19,8,9.	Исус мења ниткова

Бог нас води корак по корак

5. Н	Лука 19,10.	Бог увек преузима иницијативу
6. П	Матеј 14,1.2.	Сенка будућности
7. У	Јован 6,2–9.	Невидљиви људи врше велики утицај
8. С	Јован 6,10–15.	Потреба за молитвом усред успеха
9. Ч	Матеј 14,23–29.	Развој вере
10. П	Матеј 6,66–71.	Куда могу да одем
11. С	Јован 7,45–52.	Бог нас води корак по корак

Исус о правој вери

12. Н	Јован 8,17–20.	Тајна провиђења
13. П	Матеј 15,1–3.	Вера која се не усредсређује на суштину
14. У	Матеј 15,18–20.	Исус о правој вери
15. С	Матеј 15,23–28.	Гледање испод површине
16. Ч	Матеј 16,5.6.	Чији је квасац
17. П	Матеј 16,13–16.	Тренутак кризе
18. С	Матеј 16,17.18.	Два камена

Христова борба

19. Н	Матеј 16,19.	Кључеви царства
20. П	Матеј 16,21.	Значење месијанства
21. У	Марко 8,31.	„Ваља“ означава неопходност
22. С	Матеј 16,22.23.	Христова борба
23. Ч	Марко 8,31–33.	Избегавајмо да будемо као Петар
24. П	Марко 16,24.	Значење учеништва: први део
25. С	Марко 8,34.	Значење учеништва: други део

Охрабрење у време потребе

26. Н	Марко 16,25.26.	Значење учеништва: трећи део
27. П	Матеј 17,1–5.	Охрабрење у време потребе
28. У	Матеј 17,14–16.	Није сваки дан духовно снажан
29. С	Матеј 17,25–27.	Поуке из извештаја о риби
30. Ч	Матеј 18,1–4.	Омиљено питање ученика

ЧИТАЊЕ БИБЛИЈЕ РЕДОМ

Април		Мај		Јун	
1. 1. О цар.	4-6	1. 2. Днев.	23-25	1. Псалам	15-17
2. «	7-9	2. «	26-30	2. «	18-20
3. «	10-12	3. «	31-33	3. «	21-23
4. «	13-16	4. «	34-36	4. «	24-26
5. «	17-19	5. Јездра	1-3	5. «	27-29
6. «	20-22	6. «	4-6	6. «	30-34
7. 2. О цар.	1-3	7. «	7-10	7. «	35-37
8. «	4-6	8. Немија	1-3	8. «	38-40
9. «	7-9	9. «	4-7	9. «	41-43
10. «	10-12	10. «	8-11	10. «	44-46
11. «	13-16	11. «	12-13	11. «	47-49
12. «	17-19	12. О Јестири	1-3	12. «	50-52
13. «	20-22	13. «	4-6	13. «	53-57
14. «	23-25	14. «	7-10	14. «	58-60
15. 1. Днев.	1-3	15. О Јову	1-3	15. «	61-63
16. «	4-6	16. «	4-8	16. «	64-66
17. «	7-9	17. «	9-11	17. «	67-69
18. «	10-14	18. «	12-14	18. «	70-72
19. «	15-17	19. «	15-17	19. «	73-75
20. «	18-20	20. «	18-20	20. «	76-80
21. «	21-23	21. «	21-23	21. «	81-83
22. «	24-26	22. «	24-26	22. «	84-86
23. «	27-29	23. «	27-30	23. «	87-89
24. 2. Днев.	1-3	24. «	31-33	24. «	90-92
25. «	4-7	25. «	34-36	25. «	93-95
26. «	8-10	26. «	37-39	26. «	96-98
27. «	11-13	27. «	40-42	27. «	99-103
28. «	14-16	28. Псалам	1-3	28. «	104-106
29. «	17-19	29. «	4-6	29. «	107-109
30. «	20-22	30. «	7-11	30. «	110-114
		31. «	12-14		

ВЕЧЕРЊЕ БОГОСЛУЖЕЊЕ У ПОРОДИЦИ

Април

1. Псалам 78,43-56.
2. Псалам 78,57-72.
3. Псалам 79.
4. Псалам 80.
5. Псалам 81.
6. Псалам 82.
7. Псалам 83.
8. Псалам 84.
9. Псалам 85.
10. Псалам 86.
11. Псалам 87.
12. Псалам 88
13. Псалам 89,1-13.
14. Псалам 89,14-26.
15. Псалам 89,27-39.
16. Псалам 89,40-52.
17. Псалам 90.
18. Псалам 91.
19. Псалам 92.
20. Псалам 93.
21. Псалам 94.
22. Псалам 95.
23. Псалам 96.
24. Псалам 97.
25. Псалам 98.
26. Псалам 99.
27. Псалам 100.
28. Псалам 101.
29. Псалам 102,1-14.
30. Псалам 102,15-28.

Мај

1. Псалам 103.
2. Псалам 104,1-18.
3. Псалам 104,19-35.
4. Псалам 105,1-15.
5. Псалам 105,16-31.
6. Псалам 105,32-45.
7. Псалам 106,1-16.
8. Псалам 106,17-32.
9. Псалам 106,33-48.
10. Псалам 107,1-21,
11. Псалам 107,22-43.
12. Псалам 108.
13. Псалам 109,1-16.
14. Псалам 109,17-31.
15. Псалам 110.
16. Псалам 111.
17. Псалам 112.
18. Псалам 113.
19. Псалам 114.
20. Псалам 115.
21. Псалам 116.
22. Псалам 117.
23. Псалам 118,1-14.
24. Псалам 118,15-29.
25. Псалам 119,1-34.
26. Псалам 119,35-63.
27. Псалам 119,64-90.
28. Псалам 119,91-117.
29. Псалам 119,118-143.
30. Псалам 119,144-176.
31. Псалам 120.

Јун

1. Псалам 121.
2. Псалам 122.
3. Псалам 123.
4. Псалам 124.
5. Псалам 125.
6. Псалам 126.
7. Псалам 127.
8. Псалам 128.
9. Псалам 129.
10. Псалам 130.
11. Псалам 131.
12. Псалам 132.
13. Псалам 133.
14. Псалам 134.
15. Псалам 135.
16. Псалам 136,1-14.
17. Псалам 136,15-26.
18. Псалам 137.
19. Псалам 138.
20. Псалам 139.
21. Псалам 140.
22. Псалам 141.
23. Псалам 142.
24. Псалам 143.
25. Псалам 144.
26. Псалам 145.
27. Псалам 146.
28. Псалам 147.
29. Псалам 148.
30. Псалам 149.

*Предлажемо верницима да ове шекстијове читају у
школу вечерњеј бојослужења у својој породици.*

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У АПРИЛУ 2022. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ				
	1.	8.	15.	22.	29
Струмица, Ђевђелија	18,52	19,01	19,09	19,18	19,26
Радовиш, Кавадарци	18,54	19,03	19,11	19,20	19,28
Пирот, Велес, Прилеп, Битољ	18,56	19,05	19,13	19,22	19,30
Кладово, Неготин , Бор, Зајечар, Књажевац, Ниш , Лесковац, Врање, Куманово, Скопље	18,58	19,07	19,15	19,24	19,32
Параћин, Крушевац, Приштина , Тетово, Дебар, Охрид	19,00	19,09	19,17	19,26	19,34
Јагодина , Косовска Митровица, Ђаковица, Призрен	19,02	19,11	19,19	19,28	19,36
Вршац, Алибунар, Ковин, Смедерево, Пожаревац, Смедеревска Паланка, Крагујевац , Краљево, Нови Пазар, Пех	19,04	19,13	19,21	19,30	19,38
Српска Црња, Панчево, Београд , Аранђеловац, Чачак , Беране	19,06	19,15	19,23	19,32	19,40
Кикинда, Зрењанин , Ваљево, Рума, Ужице, Пљевља, Колашин, Подгорица , Бар, Улцињ	19,08	19,17	19,25	19,34	19,42
Сента, Бечеј, Врбас, Нови Сад , Сремска Митровица, Богатић, Шабац , Лозница, Зеленика	19,10	19,19	19,27	19,36	19,44
Суботица , Бачка Паланка, Сомбор, Кула, Даљ, Вуковар, Бачка Топола, Шид, Бијељина, Тузла, Сарајево , Фоча, Билећа, Требиње, Дубровник	19,12	19,21	19,29	19,38	19,46
Бели Манастир, Осиек , Винковци, Мостар, Метковић, Мљет	19,14	19,23	19,31	19,40	19,48
Славонски Брод, Дервента, Добој, Зеница, Пељешац	19,16	19,25	19,33	19,42	19,50
Подравска Слатина , Јајце, Славонска Пожега, Бања Лука , Ливно, Хвар, Корчула	19,18	19,27	19,35	19,44	19,52
Вировитица, Дарувар, Приједор , Босанска, Градишка, Нова Градишка, Сплит, Брач, Вис	19,20	19,29	19,37	19,46	19,54
Копривница , Бјеловар, Дрвар, Книн , Шибеник	19,22	19,31	19,39	19,48	19,56
Ормож, Чаковец, Вараждин , Сисак, Бихаћ, Биоград	19,24	19,33	19,41	19,50	19,58
Мурска Субота, Птуј, Цеље , Крапина, Загреб , Карловац, Слуњ, Госпић, Задар, Дуги оток	19,26	19,35	19,43	19,52	20,00
Марибор , Словен Градец, Рогашка Слатина, Зидани Мост, Раб, Паг	19,28	19,37	19,45	19,54	20,02
Дравоград, Межица, Љубљана, Ријека , Цриквеница, Крк, Црес, Лошињ	19,30	19,39	19,47	19,56	20,04
Крањ, Постојна, Пула	19,32	19,41	19,49	19,58	20,06
Крањска Гора, Јесенице , Горица, Копар, Ровињ	19,34	19,43	19,51	20,00	20,08

Подаци из ове табеле изведени су по најњем рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У МАЈУ 2022. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	6.	13.	20.	27.
Струмица , Ћевђегија	19,30	19,38	19,46	19,53
Радовиш, Кавадарци	19,32	19,40	19,48	19,55
Велес, Прилеп, Битољ	19,34	19,42	19,50	19,57
Пирот , Врање, Куманово, Скопје , Охрид	19,36	19,44	19,52	19,59
Књажевац, Ниш , Лесковац, Тетово, Дебар	19,38	19,46	19,54	20,01
Кладово, Неготин , Бор, Зајечар, Приштина , Призрен, Ђаковица	19,40	19,48	19,56	20,03
Параћин, Крушевац , Косовска Митровица	19,42	19,50	19,58	20,05
Јагодина , Нови Пазар, Пећ	19,44	19,52	20,00	20,07
Вршац, Ковин, Смедерево, Пожаревац, Смедеревска Паланка, Крагујевац , Чачак , Краљево, Беране, Подгорица , Улцињ	19,46	19,54	20,02	20,09
Алибунар, Панчево, Београд , Аранђеловац, Ужице, Бар	19,48	19,56	20,04	20,11
Ваљево, Пљевља, Зеленика	19,50	19,58	20,06	20,13
Кикинда, Српска Црња, Зрењанин , Нови Сад , Рума, Сремска Митровица, Шабац , Фоча, Билећа, Требиње, Дубровник, Богатић	19,52	20,00	20,08	20,15
Сента, Бечеј, Врбас, Кула , Бачка Паланка, Шид, Бијељина , Лозница, Сарајево , Мљет	19,54	20,02	20,10	20,17
Суботица , Бачка Топола, Даљ, Вуковар, Тузла, Винковци, Мостар, Метковић, Пељешац	19,56	20,04	20,12	20,19
Осијек , Добој, Зеница, Корчула	19,58	20,06	20,14	20,21
Бели Манастир , Дервента, Славонски Брод, Јајце, Ливно, Брач, Хвар	20,00	20,08	20,16	20,23
Подравска Слатина , Славонска Пожега, Босанска, Градишка, Бања Лука , Сплит, Вис	20,02	20,10	20,18	20,25
Вировитица, Дарувар, Нова Градишка, Приједор , Дрвар, Книн, Шибеник	20,04	20,12	20,20	20,27
Бјеловар , Биоград	20,06	20,14	20,22	20,29
Копривница , Сисак, Слуњ, Бихаћ, Госпић , Задар, Дути Оток	20,08	20,16	20,24	20,31
Ормож, Чаковец, Вараждин , Крапина, Загреб , Карловац, Паг, Марибор , Птуј, Цеље	20,10	20,18	20,26	20,33
Мурска Собота, Зидани Мост, Ријека	20,12	20,20	20,28	20,35
Цриквеница, Крк, Лошињ, Рогашка Слатина	20,14	20,22	20,30	20,37
Дравоград, Межица, Крањ, Љубљана , Постојна, Ровињ, Пула	20,16	20,24	20,32	20,39
Јесенице , Копар, Горица	20,18	20,26	20,34	20,41
Крањска Гора	20,20	20,28	20,36	20,43

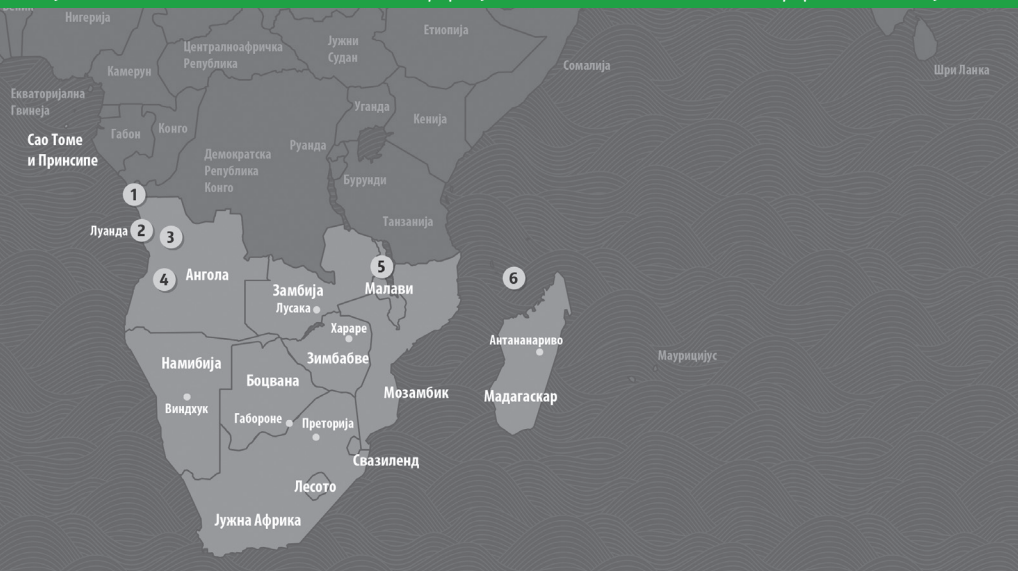
Подаци из ове табеле изведени су по лејњем рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У ЈУНУ 2022. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	3.	10.	17.	24.
Струмица , Ђевђелија	19,57	20,01	20,05	20,06
Радовиш, Кавадарци	19,59	20,03	20,07	20,08
Велес, Прилеп , Битољ	20,01	20,05	20,09	20,10
Пирот , Куманово, Скопље , Охрид	20,03	20,07	20,11	20,12
Лесковац, Врање, Тетово, Дебар	20,05	20,09	20,13	20,14
Зајечар, Књажевац, Ниш , Приштина , Призрен	20,07	20,11	20,15	20,16
Кладово, Неготин , Бор, Косовска Митровица, Ђаковица	20,09	20,13	20,17	20,18
Параћин, Крушевац , Пећ	20,11	20,15	20,19	20,20
Јагодина, Крагујевац , Краљево, Нови Пазар, Беране, Улцињ	20,13	20,17	20,21	20,22
Пожаревац, Смедеревска Паланка, Чачак , Колашин, Подгорица , Бар	20,15	20,19	20,23	20,24
Вршац , Алибунар, Ковин, Смедерево, Аранђеловац, Ужице, Пљевља, Зеленика	20,17	20,21	20,25	20,26
Панчево, Београд , Ваљево, Билећа, Требиње, Дубровник	20,19	20,23	20,27	20,28
Српска Црња, Зрењанин , Рума, Шабац , Фоча	20,21	20,25	20,29	20,30
Кикинда, Бечеј, Нови Сад , Сремска Митровица, Богатић, Бијељина, Лозница, Сарајево , Мостар, Метковић, Мљет, Пељешац	20,23	20,27	20,31	20,32
Сента, Бачка Топола, Кула , Врбас, Бачка Паланка, Шид , Тузла, Корчула	20,25	20,29	20,33	20,34
Суботица , Сомбор, Даљ, Вуковар, Винковци, Добој, Зеница, Хвар	20,27	20,31	20,35	20,36
Бели Манастир , Осијек , Славонски Брод, Дервента, Јајце, Ливно, Сплит, Брач, Вис	20,29	20,33	20,37	20,38
Славонска Пожега, Бања Лука	20,31	20,35	20,39	20,40
Подравска Слатина , Дарувар, Босанска Градишка, Приједор , Нова Градишка, Дрвар, Книн, Шибеник	20,33	20,37	20,41	20,42
Вировитица, Биоград	20,35	20,39	20,43	20,44
Копривница , Бјеловар, Сисак, Бихаћ, Госпић , Задар, Дуги оток	20,37	20,41	20,45	20,46
Загреб , Чаковец, Вараждин , Слуњ, Паг	20,39	20,43	20,47	20,48
Мурска Собота, Ормож, Крапина, Карловац, Раб	20,41	20,45	20,49	20,50
Марибор , Птуј, Цеље , Зидани Мост, Цриквеница, Крк, Црес, Лошињ	20,43	20,47	20,51	20,52
Рогашка Слатина, Ријека , Пула	20,45	20,49	20,53	20,54
Дравоград, Межица, Крањ, Љубљана , Постојна, Копар, Ровињ	20,47	20,51	20,55	20,56
Јесенице , Горица	20,49	20,53	20,57	20,58
Крањска гора	20,51	20,55	20,59	21,00

Подаци из ове табеле изведени су по највећем рачунању времена.

ЈУЖНОАФРИЧКА-ИНДИЈСКО ОКЕАНСКА ДИВИЗИЈА

УНИЈЕ	ЦРКВЕ	ГРУПЕ	ВЕРНИШТВО	ПОПУЛАЦИЈА
Боцвана	165	80	47,590	2,317,000
Индијско океанска унија	1,178	1,220	199,852	31,069,000
Малави	1,624	2,015	622,546	19,130,000
Мозамбик	1,054	1,638	363,796	31,166,000
Северноисточна Ангола	660	951	265,933	13,008,800
Северна Замбија	2,040	1,922	676,650	10,397,990
Јужноафричка унија	1,391	447	189,255	65,421,000
Јужна Замбија	1,482	2,315	623,414	7,986,010
Југозападна Ангола	983	1,435	293,407	19,513,200
Зимбабве, Централна унија	1,085	265	324,980	4,904,790
Зимбабве, Источна унија	984	1,086	346,496	5,202,050
Зимбабве, Западна унија	454	732	269,351	4,756,160
Сао Томе и Принсипе	26	75	7,396	210,000
УКУПНО	13,126	14,181	4,230,666	215,082,000

ПРОЈЕКТИ:

- 1.2. Црква и основна школа, Белизе, Ангола
3. Саветовалиште против насиља у породици, Ломбе, Ангола
4. Мушки интернат, Адвентистички универзитет Хуамбо, Ангола
5. Центар за обуку вођа и центар утицаја на капусу Мзузу на Адвентистичком универзитету Малави, Малави
6. Центар „Бољи живот“ и радио станица, Мајоте